

ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Γ. ΚΑΨΩΜΕΝΟΥ

ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΠΥΡΩΝ

ΣΕΙΡΑ ΠΡΩΤΗ

[ΛΕΥΚΗ ΣΕΛΙΔΑ]

§ 1. UPZ I 5, 5/13 (163a)

Τῆι ις τοῦ Θῶνθ [Π]τολεμαί[ου τοῦ]
καθεσιαμένου διὰ τοῦ ἐν Ἀνουβι[είω]ι ἀρχιφυλ[ακίτου]
καὶ Ἀμώσιος τοῦ παρὰ τοῦ ἀρχιερέ[ως] παραλαβόντες
φυλακίας εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐν τῶι [μεγάλ]ωι Σαραπ[ιε]ίωι
Ἀσταριεῖον, οὗ καὶ ἐν κατοχῇ εἰμι μ[έ]χρι τῆς σήμερον,
10 φάσκοντες εἶναι ἐν τῶι τόπῳ ὄπλα. Ἐρευνήσαν[τι]ες οὖν
πᾶν τὸν τόπον οὐθὲν εὔρον. Ἐκπορ[ευ]μ[έν]ων δὲ τῶν
φυλακιῶν ἐξετίναξαν ἑαυτοὺς οὐθὲν ἄτιπο[ν] ποιή-
σαντες κτλ.

UPZ I 6, 5/11 (163a)

Τῆι ις τοῦ Θῶνθ Πτολεμαίου
τοῦ καθεσι[α]μένου δ[ιὰ] τοῦ ἐν τῶι Ἀνουβιεῖωι ἀρχιφυλακίτου καὶ Ἀμώσιος
τοῦ παρὰ τοῦ ἀρχιερέως παραλαβόντων φυλακίας καὶ εἰσελθόντων εἰς
τὸ ἐν τῶι μεγάλῳι Σαραπιείωι Ἀσταριεῖον, οὗ καὶ ἐνκατέχομαι, ὡς καὶ ἔφην,
μέχρι τούτου, τῶν δ' οὖν φασκόντων εἶναι ἐν τῶ[ι] τόπῳ ὄπλα καὶ ἐρευνη-
σάντων πάντα τὸν τόπον κα[ὶ οὐθὲ]ν εὔρόντων τῶν τε φυλα-
κιῶν ἐν τεῖ ἐξόδῳ ἐκτιναξάν[των] καὶ μηδὲν ἄτιπον ποιη[σ]άντων κτλ.

Εἰς τὰ ἄνωτέρω ἀποσπάσματα ἐκ σωθείσης εἰς δύο παραλλαγὰς ἀναφορᾶς παραπόνων τοῦ περιφήμου κατόχου ἐν τῷ Σαραπιείῳ τῆς Μέμφιδος Πτολεμαίου περὶ βιαιοπραγίας ἀσκηθείσης ὑπὸ δημοσίων ὀργάνων κατὰ τῶν κατόχων τοῦ Σαραπιείου ἢ χρῆσις τοῦ ρήματος ἐκτινάσσω εἶναι παράδοξος καὶ παρέσχε δυσκολίας εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ χωρίου. Ἐπανεκδίδων τὰ κείμενα ὁ Wilcken ἀπέδωσε τοὺς στ. 10/1 τῆς δευτέρας: 'Während... die

1. Διὰ τὰς βραχυγραφίας τῶν ἐκδόσεων παπύρων ὡς καὶ τῶν λοιπῶν συγγραμμάτων καὶ μελειῶν βλ. τὸ βιβλίον μου *Voruntersuchungen zu einer Grammatik der Papyri der nachchristlichen Zeit* (München 1938), τοῦ ὁποίου συμπλήρωμα κατὰ τινὰ τρόπον ἀποτελοῦν αἱ ἀκολουθοῦσαι κριτικαὶ καὶ ἐρμηνευτικαὶ συμβολαὶ καὶ ὅσαι πρόκειται νὰ δημοσιευθοῦν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον.

Gendarmen beim Hinausgehen (den Kopf?) schüttelten, ohne etwas Unschickliches getan zu haben*, ἀλλὰ παρετήρει συγχρόνως εἰς τὸ ἑρμηνευτικὸν ὑπόμνημα τῆς ὑπ' ἀρ. 5 στ. 12 (σ. 128): «Für ἐξείναξαν ἑαυτοὺς (vgl. 6, 11 ohne ἑαυτοὺς) kenne ich keine Parallele. Was heisst das, dass die Gendarmen bei ihrem Weggang 'sich schüttelten'? Schüttelten sie den Kopf um damit zu sagen, dass da nichts zu finden sei?». Εἰς τὰς προσθήκας ὅμως τοῦ αὐτοῦ τόμου (σ. 647) ἐδέχετο ἄλλην ἑρμηνείαν τῆς φράσεως: «Sehr hübsch ist die Erklärung, die mir J. G. Tait und K.F.W. Schmidt unabhängig von einander für ἐξείναξαν ἑαυτοὺς in 5, 12 vorgeschlagen haben: sie schüttelten ihre Kleider (um zu zeigen, dass sie nichts mitgenommen hätten). Vgl. Act. apost. 18, 6».

* Ἐν τούτοις ὅπως ἡ πρώτη οὕτω καὶ ἡ τελευταία ἐκδοχὴ δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ. Διότι καὶ ὁ συντάξας τὴν ἀναφορὰν δὲν θὰ εἶχε παραλείψει, ἰδίως εἰς τὸ 6, 11, τὸ ἀντικείμενον, ἂν ἤθελε νὰ εἴπῃ 'εἰνάξαν τὰ ἐνδύματα αὐτῶν' (πβ. ἀποτινάσσουσι τοὺς χιτῶνας ἀποδεικνύντες ὡς μηδένα τῶν λίθων ἀποκεκρυμμένον ἔχουσι Σχολ. Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 346) καὶ διὰ τοῦ ἐκτινάσσομαι τὰ ἱμάτια τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων δηλοῦται κατὰ βάθος ἄλλο τι.

Τὸ χωρίον ἔχει ὡς ἑξῆς: ἀντιπασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναζάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Ἡ πρᾶξις ἦν ὑπαινίσσεται ἐνταῦθα τὸ χωρίον ἔχει συμβολικὴν σημασίαν: διὰ τῆς ἐκτινάξεως τῶν ἐνδυμάτων θεωρεῖται ὅτι ἐπέρχεται τρόπον τινὰ κάθαρσις ἀπὸ τὴν μετ' ἄλλου τινός συναναστροφῆν. Διδακτικὰ εἶναι ἐν προκειμένῳ καὶ τὰ ἑξῆς χωρία, ὅπου ὁ λόγος περὶ ἐκτινάξεως τοῦ κονιορτοῦ τῶν ποδῶν: οἱ δὲ ἐκτιναζάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἤλθον εἰς Ἰκόνιον Πράξ. Ἀπ. 13, 51· καὶ ὅς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν Ματθ. 10, 14· ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς Μάρκ. 6, 11. Ἡ συμβολικὴ αὕτη σημασία, ἡ ὅποια δὲν ἦτο ἄγνωστος κατὰ τὸν μεσαῖωνα (1), ἐκφράζεται, ὡς γνωστόν, ἀκόμη καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ τινάζω ἢ ξστινάζω τὰ ροῦχα μου (2) ἢ ἀπλῶς (ξε)τινάζομαι ἢ τέλος διὰ τῆς σχετικῆς χειρονομίας, καθ' ἣν λαμβάνεται τὸ ἐνδυμα διὰ τῶν δακτύλων καὶ τινάσσεται (3). Περὶ τοιαύτης ὅμως σημασίας τοῦ ἐκτινάσσειν (ἑαυτῶν) εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον, δὲν γεννᾶται, νομίζω, ζήτημα.

1. Ἰδ. D. H e s s e l i n g: Λαογραφία 3 (1911) 701.

2. Ἡ φράσις εἶναι νὰ τινάζῃς τὰ ροῦχα σου (ἀπὸ δαῦτιον) χρησιμοποιεῖται πρὸς χαρακτηρισμὸν ἀνθρώπου ἀξίου ἀποστρεφῆς. Πβ. καὶ τὸ δίστιχον:

Σὰν εἶδα κ' ἐκατάλαβα τὴ διπλοδιμουριά σου,
τὰ ροῦχα μου ξστινάξα κ' ἤφυγ' ἀπὸ κονιά σου

M. Λιουδάκι, Λαογραφικὰ Κρήτης, Α' Μαντινάδες, σ. 246, ἀρ. 88.

3. Περὶ τοῦ πράγματος πβ. Ν. Πολίτην: Λαογραφία 3 (1911) 701 καὶ τὰς πληροφορίας τῶν Π. Σεφερλῆ, Κ. Μαντζουράνη, Δ. Σάργου, Ξ. Φαρμακίδου καὶ Θ. Ἀθανασοπούλου αὐτόθι 4 (1912/3) 327 καὶ 749 ἑξ. καὶ 5 (1915) 653.

Οὐχ ἦτιον ἀπίθανος εἶναι ἢ παρὰ Liddell - Scott - Jones (λ. ἐκτινάσσω II) γινομένη δεκτὴ ἐρμηνεία, καθ' ἣν τὸ ἐκτινάσσω σημαίνει ἔνταῦθα 'make a thorough search'. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ ἰδία ἔννοια διευπλώθη προηγουμένως διὰ τοῦ ἐρευνῆσαντες, ἡ σημασία αὕτη εἶναι ἀδύνατος προκειμένου περὶ τοῦ αὐτοπαθοῦς ἐξετίναξαν ἑαυτοὺς 5, 12.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὑποθέτω ὅτι ἡ σημασία τοῦ ρήματος εἶναι ἄλλη. Μοῦ ἐδόθη ἄλλοτε ἡ εὐκαιρία (Voruntersuchungen 15) νὰ ὑποδείξω ὅτι ὁ Ἡσύχιος ἐξηγεῖ τὸ ἐκτινάξαι διὰ τοῦ ἀποκινῆσαι, ὁ δὲ Σουίδα τὸ ἀποκινεῖν διὰ τοῦ ἀπέρχεσθαι. Τὴν σημασίαν 'ἀπέρχομαι' δὲν εἶχα κατορθώσει νὰ πιστοποιήσω τότε διὰ τὸ ρῆμα ἐκτινάσσω, εἶχα ὁμως εἰκάσει ὅτι ὑπόκειται εἰς τὸ οὐσιαστικὸν ἐκτιναγμός ἐν παπύρῳ τοῦ τέλους τοῦ Ιρ.

Καὶ ἡ μὲν εἰκασία μου εἰδικῶς προκειμένου περὶ τοῦ χωρίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνεφέρετο, δὲν ὑπῆρξεν ὀρθή, ὡς πείθομαι ἐκ τῶν ὑστέρων (πβ. κατωτ. § 12). Ἀλλ' ἀσχέτως πρὸς αὐτὴν νομίζω ὅτι ἡ παράδοσις παρέχει εἰς ἡμᾶς στοιχεῖα διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐκτινάσσω εἰς τὴν σημασίαν ἀποκινῶ, ἀπέρχομαι. Ἡδη ὁ Schmidt παραπέμπει ἐν τῷ ὑπομνήματι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἡσυχίου εἰς τὸ χωρίον τῶν Ἑβδομήκοντα ἐκτινάξαι ἀσεβεῖς Ἰωβ 38, 13, δέχεται δηλ. ὅτι τὸ ἀποκινῆσαι, διὰ τοῦ ὁποίου ἐρμηνεύει τὸ ἐκτινάξαι ὁ Ἡσύχιος, ἔχει τὴν μεταβατικὴν σημασίαν 'ἀπομακρύνειν'. Δὲν ἀποκλείεται βεβαίως ἡ γλῶσσα τοῦ Ἡσυχίου ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ χωρίον τοῦτο. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι καὶ τὸ ἐκτινάσσειν ὅπως καὶ τὸ ἀποκινεῖν δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἀμεταβάτως. Διὰ τὸ ἀποκινεῖν ἔχομεν τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν κατηγορηματικὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουίδα, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐχρειαζόμεθα, διότι εὐτυχῶς τὰ διασωθέντα χωρία δὲν ἀφήνουν καμμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς χρήσεως ταύτης· πβ. λ. χ. εἰάν δὲ ὄσιν φυγάδες, ἐπικηρούσσειν, ὅς ἂν ἀσιτῶν ἢ ξένων ἢ δούλων ἀποκινῆ, ἃ ἐκάστω τούτων ἔσται Αἴν. Τακτ. 10, 5· ἦν ἀποκινήσεως νύκτωρ, ἐνέδραις ἐμπίπτεις καὶ λόχοις Πολύαιν. 1, 43, 2⁽¹⁾. Ὅπως τὸ ἀποκινεῖν οὕτω καὶ σειρὰ ὅλη μεταβατικῶν ρημάτων χρησιμοποιεῖται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἀμεταβάτως, ἰδιαιτέρως τὰ κινήσεως σημαντικά⁽²⁾. Ἐν ἔπομένως ἡ μεταβατικὴ σημασία 'ἀπομακρύνειν' εἶναι βεβαία διὰ τὸ ἐκτινάσσειν, δύναται κάλλιστα νὰ γίνῃ δεκτὴ δι' αὐτὸ καὶ ἡ ἀμετάβατος ἢ αὐτοπαθῆς 'ἀπομακρύνεσθαι'. Τοῦτο γίνεται φανερόν καὶ ἐκ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν χωρίου, τὸ

1. Τὴν σημασίαν ταύτην διεφύλαξε τὸ ρῆμα ἀποκινῶ μέχρι σήμερον εἰς τὴν διάλεκτον τῆς Καλύμνου (βλ. Ἱστορ. Λεξ. ἐν λ.), ἐνῶ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλληνικὴν γίνεται χρῆσις ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης τοῦ ἀπλοῦ κινῶ ἢ τοῦ ξεκινῶ.

2. Πβ. Δ. Μαυροφρυδην, Δοκίμιον ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης (Σμύρνη 1871) 198 ἐξξ. Kühner - Gerth I 91 ἐξξ. G. Hatzidakis, Einleitung 200 ἐξξ. Ἐπετ. Ἐθν. Πανεπιστ. 4 (1907/8) 89 ἐξξ. Mauser II 83 ἐξξ. (ἐνθα καὶ βιβλιογραφία). Πβ. Voruntersuchungen 31. Byz. - ngr. Jahrb. 15 (1939) 293. 16 (1939/40) 11.

ὁποῖον εἰς μὲν τὸ ἐν ἔγγραφον ἐμφανίζει τὸν περιφραστικὸν αὐτοπαθῆ τύπον ἐξετίναξαν ἑαυτοὺς (5, 12), εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὸν ἀμετάβατον ἐνεργητικὸν ἐκτιναξάντων (6, 11). Τοῦθ' ὅπερ σημαίνει ὅτι ἦτο ἀδιάφορον ἂν ἐν τῷ λόγῳ ἐγίνετο χρῆσις τοῦ περιφραστικοῦ αὐτοπαθοῦς ἐκτινάσσειν ἑαυτὸν ἢ τοῦ ἀπλοῦ ἐνεργητικοῦ ἐκτινάσσειν. Οὕτω φθάνομεν εἰς μίαν χρῆσιν τοῦ μέσου (αὐτοπαθοῦς) ἐκτινάσσεσθαι εἰς τοὺς Ἑβδομήκοντα, ἢ ὁποία εἶναι σημαντικὴ διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς χωρίου: *Καὶ ἐκοίμισε Δαλιδὰ τὸν Σαμψὼν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς. Καὶ ἐκάλεσεν ἄνδρα καὶ ἐξύρῃσε τὰς ἐπιτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἤρξατο ταπεινῶσαι αὐτὸν καὶ ἀπέστη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν Δαλιδὰ· Ἀλλόφυλοι ἐπὶ σέ, Σαμψὼν. Καὶ ἐξυπνίσθη ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ εἶπεν· Ἐξελεύσομαι ὡς ἄπαξ καὶ ἄπαξ καὶ ἐκτιναχθήσομαι. Καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω διὰ τὸ Κύριος ἀπέστη ἀπάνωθεν αὐτοῦ* Κριτ. Β 16, 19/20. Τὸ ἐκτινάσσομαι, τὸ ὁποῖον μάλιστα συνεκφέρεται ἐνταῦθα μετὰ τοῦ ἐξέρχομαι, ὅπως εἰς τὸ ἀνωτέρω ὑπὸ συζήτησιν χωρίον μὲ τὸ συνώνυμον τούτου ἐκπορεύομαι⁽¹⁾, ἔχει ἀσφαλῶς τὴν σημασίαν ἄναχωρεῖν, φεύγειν, ἀπομακρύνεσθαι, ἢ δὲ φράσις ἐξελεύσομαι ὡς ἄπαξ καὶ ἄπαξ καὶ ἐκτιναχθήσομαι σημαίνει ἑὰ πεταχτῶ ἔξω (ἀπὸ τοὺς ἄλλοφύλους) ὅπως μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ καὶ θὰ φύγω (θὰ τὸ σκάσω)⁽²⁾. Δὲν θὰ ἦτο, πιστεύω, δικαιολογημένη ἡ ἀντίρροσις ὅτι τὸ ἐκτιναχθήσομαι εἶναι παθητικόν, ὅχι μέσον (αὐτοπαθές). Διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ κατάληξις τοῦ μέσου ἀορίστου καὶ μέλλοντος ἤρχισεν ἐνωρίς (ἤδη κατὰ τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν) ν' ἀντικαθίσταται διὰ τῆς παθητικῆς καὶ τελικῶς ὑπεχώρησεν εἰς αὐτήν, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ νέα Ἑλληνικὴ. Ὅτι ἐνταῦθα τὸ ἐκτιναχθήσομαι εἶναι μέσος μέλλον συνάγεται μὲν ἀναμφισβητήτως καὶ ἔξ αὐτοῦ τοῦ χωρίου (πβ. τὸ ἐξελεύσομαι μεθ' οὗ συνεκφέρεται), ἀλλ' ἐπικυροῦται θαυμαστῶς καὶ ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ κώδικος, ὁ ὁποῖος παρέχει ἀποτινάξομαι (ἐξελεύσομαι καὶ ποιήσω καθὼς αἶψα καὶ ἀποτινάξομαι) ἀντὶ τοῦ ἐκτιναχθήσομαι τοῦ Β⁽³⁾.

1. Πβ. ἐκπορεύομαι ἀντὶ τοῦ ἐξέρχομαι Ἀντιατ. (Bekker) 91,19.

2. Πῶς προῆλθεν ἡ χρῆσις αὕτη δεικνύει τὸ ἐξετινάχθην ὡσεὶ ἀκρίδες Π. Δ. Ψαλμ. 108 (109) 23, ὅπου τὸ ρῆμα ἴσως διατῆρεῖ κάτι ἀπὸ τὴν ἐτυμολογικὴν του διαφάνειαν. Ἀνάλογον πρὸς τὸ ἐκτινάσσομαι παρέχει ἡ νεωτέρα διάλεκτος τοῦ Πόντου τὸ μέσον ἀχπάσκουμαι καὶ ἀμεταβάτως ἀχπάνω ἐκ τοῦ ἐκοπῶ εἰς τὴν σημασίαν ἄναχωρῶ, φεύγω (καὶ παράγωγον ἀχπαγμα=ἄναχώρησις), ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ παλαιὸν ἀποσπῶμαι (ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν καὶ θείς τὰ γόνατα προσηύχθητο Κ. Δ. Λουκ. 22, 41) καὶ ἀμεταβάτως ἀποσπῶ (νέων μὲν ἀποσπάσας [ἐνν. ἑαυτὸν] ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς Ξενοφ. Κύρ. Ἄν. 7, 2, 11).

3. Καθ' ὅμοιον τρόπον παρὰ τὸ ἀμετάβατον ἐνεργητικὸν ἀποκινῶ χρησιμοποιεῖται τὸ μέσον αὐτοπαθές ἀποκινῶμαι μὲ τὴν σημασίαν ἀπομακρύνομαι: γινώσκει γὰρ ὁ Θεὸς ὡς οὐ μὴ ἀποκινηθῆς ἐξ ἡμῶν P. Lond. IV 1338, 7/8 (709p), ἐνθα ὁ Bell ὀρθῶς ἀποδίδει 'you will never depart' (πβ. τὰ παράλληλα χωρία αὐτόθι 1343,10 [709p] 1394,14 [709/10p?]), ἐνῶ ὁ Preisigke, WB ἐν λ. ἀποκινέω 2 τὸ

Κατὰ ταῦτα τὸ χωρίον ἐκπορ[εν]ομ(έν)ων δὲ τῶν φυλακῶν ἐξείναξαν ἑαυτοὺς οὐθὲν ἄτοπο[ν] ποιήσαντες ἐν UPZ I 5, 11/3 πρόπει ν' ἀποδοθῆ κατὰ λέξιν 'ἐκκινουῦντες οἱ φυλακῆται ἀπεμακρύνθησαν χωρὶς νὰ πράξουν τίποτε τὸ ἄτοπον'. 'Ἡ χρῆσις τῆς μετοχῆς ἐκπορευομένων παρὰ τὸ συνωνύμου ῥῆμα ἐξείναξαν ἑαυτοὺς δὲν ξενίζει ὅποιον ἐνθυμηθῆ ὅτι εἰς τὴν 'Ἑλληνικὴν πολλάκις παρὰ τὸ ῥῆμα τίθεται μετοχὴ ὄχι ἀπλῶς τῆς αὐτῆς σημασίας, ἀλλὰ καὶ τῆς αὐτῆς ρίζης: ἦν μὴ γε φεύγων ἐκφύγῃς πρὸς αἰθέρα Εἰρ. Φοίν. 1216: ἄχθη ἀγόμενος 'Ηρόδ. 6, 30' ἰόντες δὲ οἱ Δόλογοι τὴν ἰσθμὸν διὰ Φωκέων τε καὶ Βοιωτῶν ἦσαν αὐτόθι 34 κτλ.

'Ἡ χρῆσις αὕτη, ἡ ὁποία παρὰ K ü h n e r - G e r t h II 99 (πβ. καὶ II 583) δικαίως χαρακτηρίζεται «ιδιόζουσα, ἀλλὰ γνησίως 'Ἑλληνική», ἐμφανίζεται καὶ ὑπὸ ἄλλας μορφάς. Οὕτω λ.χ. ἀντὶ τῆς συνωνύμου μετοχῆς δύναται νὰ τεθῆ ἐμπροθέτος προσδιορισμός: πβ. Κωνστ. Πορφυρογ. Βασίλ. τάξ. 569,10 ἐξ. (Bonn) ἐν τῷ τοῦτον ἀποκινῆσαι ἐξελεῖν (=τοῦτον ἀποκινουῦντος ἐξελεῖν), ὅπου ὁ Reiske (ad l.), ἐνοχληθεὶς προφανῶς ἀπὸ τὴν συσσωρευσιν τῶν συνωνύμων, παρατηρεῖ: «videri possit posterius (τ.ἔ. τὸ ἐξελεῖν) scholion esse prioris verbi». Τὴν ἐκφορὰν ταύτην ἐχρησιμοποίησε καὶ ὁ συντάκτης τῆς ἀνωτέρω ἀναφορᾶς εἰς τὴν δευτέραν παραλλαγὴν ἀντικαταστήσας τὸ κύριον ῥῆμα ἐξείναξαν ἑαυτοὺς διὰ μετοχῆς ἀπολύτου (ἐκτιναζάντων) ἠναγκάσθη ν' ἀλλάξῃ καὶ τὸ εἰσπορευομένων διὰ τοῦ συνωνύμου ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ ἐν τῇ ἐξόδῳ.

*Ἄλλη μορφή τῆς χρήσεως ταύτης, στοιχοῦσα πρὸς τὴν συνήθειαν τῆς Κοινῆς νὰ παραιτάσῃ τὰς ἐννοίας ἀντὶ νὰ τὰς ὑποιάσῃ, εἶναι ἡ κατὰ παράταξιν σύναψις τῶν δύο συνωνύμων ῥημάτων, τὴν ὁποίαν ἀπαντῶμεν εἰς τὸ ἀνωτέρω χωρίον τῆς Π.Δ. Κριτ. Β 16, 20 ἐξελεύσομαι... καὶ ἐκτιναχθήσομαι (=ἐξελεῖν... ἐκτιναχθήσομαι). Πρὸς τὴν μορφήν ταύτην συνδέεται καὶ ἡ χρῆσις ἐξεῖλθεν καὶ ἀπῆλθεν ἐν Κ.Δ. (Μάρκ. 1, 35 καὶ πρῶι ἐννυχα λίαν ἀναστὰς ἐξεῖλθεν καὶ ἀπῆλθεν [=ἐξελεῖν ἀπῆλθεν] εἰς ἔρημον τόπον' πβ. 6, 1 κτλ.). τὴν ὁποίαν παραδόξως ὁ J. Wellhausen, Einl. in die drei ersten Evangelien (Berlin *1911) 14 ἐξ. ἀνάγει εἰς ἀραμαϊκὸν πρότυπον (πβ. καὶ Blass - Debrunner, NTliche Grammatik 5 ὑποσ.: wohl Übersetzungsaramaismus), διότι τὸν ἐνοχλεῖ ἡ ἐπανάληψις, παραγνωρίζων προφανῶς ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ 'Ἑλληνες τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς δὲν ἠνωχλοῦντο ἀπὸ τοιαύτας ἐπανάληψεις (ἦν γε μὴ φεύγων ἐκφύγῃς, ἰόντες... ἦσαν κτλ.).

§ 2. O. Mich. 90, 1/6 (155a)

*Ορσενοῦφισ κωμογραμματεὺς

*Ἰβιῶνος (εἰκοσιπεντ)(αρούρων) *Αγαθίδι

χαίρειν. Πάτησον τὴν

Ζηνοδώρου νῦν

5 μετὰ τῆς ἡμετέρας

γνώμης.

ἐρμηνεύει οὐχὶ ἐπιτυχῶς ὡς παθητικὸν 'du kannst aus meinem Ressort nicht entlassen werden'.

Ἐν τῇ ἐπὶ ὀστράκου παραδεδομένη ἐπιστολῇ ταύτῃ παραδίδεται ὁ ἀθησαύφιστος εἰσέτι εἰς τὰ λεξικά τύπος *υπώρα* (στ. 4), δι' ὃν ὁ ἐκδότης ὑποπτεύεται ὅτι κείται ἀντὶ ὑπώρεια. Ἀλλ' ὁ τύπος οὗτος δὲν ἀπαντᾷ οὔτε τὸ πρῶτον οὔτε μόνον ἐνταῦθα. Ἐν *PSA Athen.* 4 φέρεται δις *υπώρα*: 8/14 ἵνα μή[τε δ] βλασιὸς ὑπὸ τῶν βοῶν κατέσθῃται μή' τε ἢ' *υπώρα* ὑπὸ τῶν θαινῶν καὶ τῶ[ν] ὄνων κατέσθῃται· καὶ 15/7 ἐὰν οὖν [π]εριφραχθῇ ἢ *υπώρα*, γένημα ἔσι[αι]. Ἀλλὰ καὶ βραδύτερον μαρτυρεῖται ὁ τύπος ἐν *P. Oxy.* II 298v I, 38 (Ip), ἐν δὲ Κοπτικοῖς κειμένοις φέρεται καὶ τύπος *ηυπώρα* (ἄπαξ *ηυπώρα*)¹). Οὐδὲ περιορίζετο ἡ χρῆσις τοῦ τύπου εἰς τὴν Αἴγυπτον, διότι ἀναγινώσκεται οὗτος καὶ ἐν ἐπιγραφῇ ἐκ Λυκίας (K. H a u s e r, *Gramm. der griech. Inschr. Lykiens*, Basel 1916, 33). Πρόκειται περὶ τύπου τῆς λέξεως *ὀπώρα*, ἣτις ἐν τῷ ἀνωτέρῳ χωρίῳ ἔχει τὴν σημασίαν 'σταφυλῆ' (πβ. 'Ἡσύχ. ὀπώρα... κυρίως δὲ ἢ σταφυλῆ. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων'). Ἐξεταστέον δὲ μὴ καὶ ἐν *P. Oslo* III 155, 8/9 (IIP) εἰ χρεῖαν εἶχε ποτισμοῦ τὰ μεγάλα ὑπόρεια λανθάνη ὄχι τὸ τοῦ 'Ἡσυχίου ὑπόρεια' τὰ ὑπὸ τὰ ὄρη κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Croenert, ἀλλ' *υπώρα* ἐκ τοῦ *υπώρα* (ἐπὶ τῆς σημασίας τῶν ἀκροδρύων;).

Ἦτο δ' ὁ τύπος *υπώρα* διαλεκτικὸς ἐν τῇ Κοινῇ παρὰ τὸν *ὀπώρα* καὶ ὡς τοιοῦτος ἔξακολουθεῖ νὰ σώζεται μέχρι σήμερον εἰς παράγωγα. Οὔτω παρὰ τὸ *ὀπωρες* καὶ (ὀ)πωρικὰ λέγονται σήμερον ἐν Ἠλείῳ, Θεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ *ὕπωρα* ἢ *ὕπουρα* ἢ *γύπουρα*²) 1. αἱ 'ὀπῶραι', γενικῶς Ἰπ. (Ζαγόρ. Τσαμαντ.) Μακεδ. (Βελβ. Βλάσι.), 2. τὰ 'ὀπωροφόρα δένδρα' Θεσσ. Μακεδ. (Σιάτιστ.), ἐν Πόντῳ δὲ *υπωρ(ι)κὰ* αἱ 'ὀπῶραι' ἢ τὰ 'προϊόντα τοῦ κήπου'.

Περὶ τοῦ νεωτέρου τύπου *ὕπουρα* καὶ τῆς κατὰ τὴν ἱστορικὴν γραφὴν ὀρθογραφίσεώς του εἶχον διατυπωθῆ διάφοροι γνώμαι. Ὁ G. M e y e r: *Anal. Graeciens.* (Graz 1893) 10 ἰσχυρίσθη ὅτι οὗτος προῆλθεν ἐκ τῆς συνεφορᾶς ἢ *ὀπώρα* καὶ ὀρθογράφει αὐτὸν ἢ *πουρο*. Ὁ δὲ A. Μ π ο ὕ τ ο υ ρ α ς, Φωνητικὰ καὶ ὀρθογραφικὰ τῆς Νεοελληνικῆς ('Αθήναι 1911) 33 ὑπῆγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἔξασθένωσιν τοῦ *ου* εἰς *ι*, ἐδέχετο δηλ. ὅτι ἐκ τοῦ *ὀπώρα* ἐγίνε κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους *οὐπώρα* καὶ ἐκ τούτου ἔπειτα *ἴπουρο*. Κατὰ τῆς τελευταίας γνώμης ἠγέρθη ὁ Γ. Χ α τ ζ ι δ ἄ κ ι ς: 'Αθηνᾶ 24 (1912) 60: «πρῶτον μὲν... ἀγνοεῖται ἂν ποτε ἐλέχθη *οὐπώρα*, ἦτοι ἂν τὸ *ο* ἔβη διὰ τοῦ *ου*... εἰς τὸ *ι*. Ἐπειτα ἀφίνει ἀνερομήνευτον τὴν μετακίνησιν τοῦ τόνου καὶ τὴν μεταβολὴν τοῦ γένους, ἃ πάντα ἐρμηνεύει ὁ κατὰ τὸ ἡμερον ἀναλογικὸς μετασχηματισμὸς: πβ. ἡλιος-

1. Ἰδ. S c h w y z e r, *Gr. Gramm.* I 161, 1. P. J e r n s t e d t: *Zeitschr. f. ägypt. Spr.* 64 (1929) 129 ἐξξ., ὅστις παρακολουθεῖ τὴν τύχην τοῦ τύπου διὰ τῆς μεσαιωνικῆς εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν.

2. Ἡ παλαιότερα γνωστὴ μου μνεῖα τοῦ τύπου *ὕπουρα* φέρεται εἰς ἐνθύμησιν ἐκ Δόβρανῆς Μακεδονίας ἀναφερομένην εἰς τὸ ἔτος 1864: καὶ στέγνωσαν ἢ ξυλοκάραπια, μυδιλιές, καρνίς, κορισὸς καὶ ὄλα τὰ ἴπουρα.

σκιά - ἥσκιος» (1). Ὁμοίως αὐτόθι σ. 30: «ἠπωρικά ἐν Πόντῳ διὰ τὰ ἡμερα, διότι ὡς γνωστὸν τὰ ἡμερα δένδρα παράγουσι τὰ καλὰ ὄπωρικά» καὶ σ. 51: «ἠπωρικά ἐν Πόντῳ καὶ ἠπουρο ἐν Θεσσαλίᾳ» (2). Πᾶσαι αἱ ὀρθογραφικαὶ καὶ ἔτυμολογικαὶ αὐται περὶ τῆς λέξεως διαφωνίαι παύουν αὐτομάτως διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν δημοδῶν κειμένων τῆς Κοινῆς διαπιστουμένου τύπου *υῶρα*, παρὰ τὸν ὁποῖον ἀνάγκη νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὑφίστατο ἕκτοτε καὶ οὐδέτερος τύπος *ὑῶρον* (3) (ὄθεν τὸ νεώτερον *ὑῶρο* καὶ *ὑῶρο*) καὶ *υῶρικόν* (4). Διὰ τὴν ἱστορίαν ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὴν γραφὴν μὲ *υ* εἶχεν ὑποπτεύσει ὁ Σ. Κουμανούδης ἐν Συναγωγῇ (ἀρχὴ γράμμ. Υ), ἔνθα πραγματευόμενος περὶ τῆς ἐμφανίσεως *υ* ἀντὶ *ο* ἐν ἐπιγραφαῖς τῆς Παμφυλίας ἐπιλέγει: «Ἐτι δὲ λέγομεν ὅτι παρὰ τῶν Μπλατσιωτῶν Μακεδόνων ἠκούσαμεν καὶ... ὑπουρο τὸ ὄπωρικόν, προφερομένου τοῦ *υ* ὡς *ι*».

Πόθεν ὁ τύπος *υῶρα*; Πρόχειρος εἶναι ἡ ἐκδοχὴ ὅτι τὸ *ὄῶρα* ἔγινεν *ὑῶρα* κατὰ παρετυμολογίαν πρὸς τὴν *ὑπό*, ὑπὲρ ἧς φαίνεται νὰ συνηγορῇ καὶ ὁ ἀνωτέρω ἐκ Κοπτικῶν κειμένων μνημονευθεὶς τύπος *ηυῶρα* (5). Ἀλλ' ὁ ἐνθυμούμενος ὅτι καὶ παρὰ τὸν τύπον *ὄῶρα* ὑφίστατο καὶ δασυνόμενος *ηοῶρα* (*χῶῶραν* Ἀλκιμᾶν) μαρτυρούμενος καὶ ἐν Κοπτικοῖς κειμένοις (S c h w y z e r, Gr. Gramm. I 161), πιστούμενος δὲ καὶ ἐκ παραγῶγων καὶ συνθέτων οἶον Λακων. Ὀπωρίς, μεθόπωρον Ἡσύχ. (μοθόπωρον νῦν ἐν Πόντῳ) δικαιουται νὰ δυσπιστοῖ κατὰ πόσον ὁ τύπος *υῶρα* ὀφείλεται εἰς ἐπίδρα-

1. Ἀμφίβολον εἶναι ὅτι τὸ *σκιά* μετεσχηματίσθη ἀπευθείας εἰς *ἥσκιος* κατὰ τὸ *ἥλιος*. Πάντως ἐμεσολάβησεν ὁ τύπος *λοκιά*. Τούτου τὸ *ι*- ἐρμηνεύεται ἐκ τῆς προσθήκης τοῦ ἄρθρου *ἡ* ἐν ἀρχῇ (*ἡ σκιά*: *ἡ ἥσκιά*: ἰδ. Μ. Φιλήνταν, ΓΓΕ 1, 191 καὶ 204), ἀλλὰ πιθανώτερον ἐμφανίζει τὴν πρόθεσιν τοῦ *ι* πρὸ συμφωνικῶν συμπλεγμάτων ἀρχομένων ἀπὸ *σ*- (πβ. *λοκοεινός*, *λομίλα*, *λοπηλιά*, *λοισριά*, *λοισρογή*, *λοισράτα* κτι. παρὰ Μ. Φιλήνταν, ἔνθ' ἀνωτ. 204, ἐρμηνεύοντι πάντα ὁμοίως ἐκ τῆς προσθήκης τοῦ ἄρθρου, ἀλλὰ παραγνωρίζοντι ὅτι παρὰ τὸ *ι*- ὑπάρχει καὶ προθετικὸν *ε*- μὴ δυνάμενον νὰ ἐξηγηθῇ ἐκ τοῦ ἄρθρου: πβ. *ὄκ τὴν ἐστὲν ἐψίον* Χρον. Μορ. Ρ 672 [ἔκδ. J. Schmitt], *ἔσμιξι*: Ἐρωτόκρ. Ε 1230, Διγ. Ἀκρίτας [Ἄνδρου] 285), τῆς ὁποίας πολλὰ παραδείγματα σώζουσι ἐπιγραφαὶ ἐκ Μ. Ἀσίας (*λοισρατιώτης*, *λοισήλη*, *λοισφαναίων*: ἰδ. S c h w y z e r, ἔνθ' ἀν. 413. E. L o c k e r: Glotta 25, 167 ἔξξ. Πρόσθετες ἐξ Αἰγύπτου *λοισναγμός* [= *λοισναγμός*] SB IV 7432, 10 [περὶ τὸ 1080p], ὅπου ἐκδίδεται ἐσφαλμένως *ε* *λοισναγμός*) καὶ ἧτις ἐνθυμίζει τὴν ἀνάπτυξιν *ι* πρὸ τῶν αὐτῶν συμπλεγμάτων ἐν τῷ μέσῳ τῆς λέξεως (Αἰσκαπιός [Λατ. *Aesculapius*], *αἴσκα*, *πραιοβεία*, *εἰκοισίος* κτι. παρὰ S c h w y z e r, ἔνθ' ἀν. 276, πρὸς τὰ ὅποια πβ. τὰ νεώτερα *Κοισιτής*, *Κοισιαντινιά* ἐν Εὐβοίᾳ).

2. Πβ. καὶ Γ. Ἀναγνωστόπουλον, Περὶ τοῦ δυναμικοῦ τονισμοῦ ἐν τῷ ἰδιώματι τοῦ Ζαγορίου (Θεσσαλονίκη 1915) 30: «*ἡῶρου* (κατὰ τὸ *ἡμερον*)».

3. Μεσαιωνικᾶς μαρτυρίας τοῦ τύπου τούτου βλ. παρὰ J e r n s t e d t, ἔνθ' ἀν. 131 ἔξ.

4. Εἶναι πιθανὸν ὅτι καὶ τὸ ἤδη μεσαιωνικὸν (Du C a n g e, Appendix λ. *τῆῶρα*) καὶ νῦν σύνηθες *τούπουρο* ('τὸ μετὰ τὴν ἐκθλιψιν ὑπόλειμμα τῆς σταφυλῆς, στέμφυλον' καὶ τὸ ἐκ τούτου παραγόμενον οἴνοπνευματώδες ποτὸν, ἄλλως *ρακῆ*), τὸ ὁποῖον ὁ G. M e y e r, Alb. Wörterb. 441 ἀνήγεν εἰς Σλαβ. ρίζαν *cip*, κατὰ δὲ τὸν Α. Μπούτουραν, Στοιχεῖα μεταδοθέντα ἐκ τῶν ἰδιωμάτων εἰς τὴν Νεοελλην. κοινήν: Ἀγωγή 1 (1915) 4 (τοῦ ἀνατύπου) ἴσως ἐκ τύπου **σῆπουρον* (ἐννοεῖ ἐκ τοῦ *σῆποιμαι*, ὑποθέτω), προέρχεται ἐκ τύπου **ἔξῶρον*.

5. Ἰδ. J e r n s t e d t, ἔνθ' ἀν. 133.

σιν τῆς ὑπό. Συζητήσιμον εἶναι καὶ κάτι ἄλλο. Εἶδομεν ὅτι ὁ Κουμανούδης ἐσχέτισε τὸ ο : υ τοῦ ὑπουρο πρὸς τὸ ἀντίστοιχον φαινόμενον τῆς Παμφυλιακῆς. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι εἰς τὸ ο ἄλλων διαλέκτων αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν Αἰολικὴν ὁμάδα ἐμφανίζουσι ἐνίοτε υ, ἀπό - ἀπύ, ὄζος - ὄσοδος, ὁμοίως - ὄμοίως κτλ. (Schwyzer, ἔνθ' ἀν. 182) (1). Κατὰ τὸν W. Schulze, Quaest. ep. 474 ἔξ. τὸ ὄπώρα (κατ' Εὐστάθιον 1255, 2 'μέρος θέρους τὸ τελευταῖον') ἐμφανίζει ὡς α' συνθετικὸν τὸ ὄπ- (2), τὸ ἐνυπάρχον εἰς τὰ ὄπισω ὄπιθεν, ὄπισθε, ὄπιστας, ὄψέ, τὸ ὁποῖον ἐπέχει εἰς τὸ ὄπώρα τὴν αὐτὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν τὸ ἐπί εἰς τὸ ἐπέναρ καὶ τὸ μετὰ εἰς τὸ μεταύριον. Ἀλλὰ τὸ ὄπ- τοῦτο ἐμφανίζεται καὶ ὑπὸ τὸν τύπον ὑπ- εἰς τὰ Αἰολ. (ἐξ)ὑπισθα, ὑπίσω καὶ ὑπένας (κατὰ διόρθωσιν τοῦ Schulze, ὑπενες cod.) εἰς τετάρτην (δηλ. 'ἀντιμεθαύριον') Ἑσούχ. Εἰς ταῦτα δὲν ἀποκλείεται ὅτι ἀνήκει καὶ ὁ τύπος ὑπώρα τῆς Κοινῆς καὶ τὸ ὑπουρο καὶ ὑπωρικὸν τῆς νέας Ἑλληνικῆς.

§ 3. UPZ II 162 VII, 28/30 (117a)

τοῦ μὲν πατρὸς τοῦ Ἑρμίου μέχρι τελευτῆς βίου καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ Ἑρμίου προβεβηκότος ἤδη τοῖς ἔτεσιν καὶ ἐσχατογηρώσσοντος <—> καὶ μηδενὸς αὐτῶν ὠικηκότος ἐν τῇ Διὸς πόλει καθόλου κτλ.

Ρῆμα ἐσχατογηρώω, τὸ ὁποῖον μετὰ τοῦ πρώτου ἐκδότου τοῦ παπύρου τούτου Peyron (καὶ τοῦ Hase ἐν Thesaurus) ἐδέχθησαν ἐνταῦθα (στ. 29) ὁ Wilcken ἐν τῇ ἐπανεκδόσει τοῦ κειμένου καὶ ὁ Mayser ἐν τῇ Γραμματικῇ τῶν παπύρων (I^o 3, 141 καί, μετὰ τινος δισταγμοῦ, 179) δὲν παραδίδεται ἄλλοθεν, εἶναι ἐπομένως λίαν ἀμφίβολον. Ὁρθότερον παρὰ Liddell-Scott-Jones μνημονεύεται τὸ χωρίον ἐν λ. ἐσχατόγηρος (ὡς εἶχεν ἤδη ἐν Thesaurus ἀναγνώσει ἀνωτέρω ὁ L. Dindorf: ἐσχατόγηρος ὄντος). Ζήτημα μόνον εἶναι κατὰ πόσον ὁ τύπος οὔτος εἶναι γενική, ὡς γίνεται ἐκεῖ δεκτόν. Πιθανώτερον φαίνεται ὅτι ἔχει χρησιμοποιηθῆ τὸ ὄνομα ὡς ἄκλιτον, ὡς συμβαίνει καὶ περὶ ἄλλων τριτοκλίτων ἐν τῇ Κοινῇ καὶ τῇ μεσαιωνικῇ Ἑλληνικῇ.

Πβ. μετὰ κυρίου... Ἀρσιήσιος... εὐμεγέθης, μελιχερώου, τειανοῦ P. Grenf. I 33, 31/2 (103a). Τὸν τύπον εὐμεγέθης ἐνταῦθα θεωρεῖ ὁ Mayser II 3, 193 ὡς ὀνομαστικὴν παρὰ τὰς ἀκολουθοῦσας γενικάς, ἀλλ' ὀρθότερον ἴσως εἶναι νὰ ληφθῆ ὡς ἄκλιτος, ὅπως καὶ τὸ ὑποιστῆς P. Strassb. 42 (=Chrest. I 210), 7. 8. 9. 10. 11 κτλ. (310p), τὸ

1. Εἰς τὴν Κοινὴν πλείονα παραδείγματα ἐμφανίζουσι υ ἀντὶ ο' πβ. ἄροτρον - ἄλυτρον, ἔσοπτρον - ὄσυπτρον (κατ' ἀφομοίωσιν ἐκ τοῦ τὸ ἔσοπτρον ὡς καὶ ὄργον ἐκ τοῦ τὸ ἔργον), κάτροπιον - μεσον. καὶ νεώτ. καθρύπιτης καθρύπιτης καθρέπιτης (ιδ. Β. Φάβην: Λεξικογρ. Δελτ. I [1939] 111 ἔξξ.), ὄροβος - βόροβος κτλ.

2. Τὸ ὄπ- τοῦτο (: Οὐμβρ. op- Λατ. ob) εὐρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν σχέσιν πρὸς τὸ *ὄψ (πβ. ὄψέ, ὄψι καὶ Λατ. ops- ιδ. Boisacq, ἐν λ. ὄψέ), εἰς ἣν τὸ ἄψ (: Λατ. abs) πρὸς τὸ ἀπ- (: Λατ. ab, Οὐμβρ. ap-) καὶ τὸ ἐξ πρὸς τὸ ἐκ. Παρὰ τὸν τύπον ὄπ- ὑφίστατο καὶ ὄπ-, ἐντεῦθεν δ' Ἀτι. ὄπισθιον, καὶ τὸ μνημονευθέν ὄπώρα μὲ τὰ παράγωγά του.

δοτρακώδης P. Oxy VI 941, 2 (VI p), τὸ συνηθέστατον πλήρης (περὶ οὗ ἰδ. S. Psaltes 160, ἔνθα καὶ βιβλιογραφία). Ἡ τάσις νὰ χρησιμοποιῶνται τὰ τριτόκλιτα ὡς ἄκλιτα (πβ. τοῦ ὕδαρ παρὰ M a y s e r I² 2, 33, τῆς θυγάτηρ κτ. παρὰ J. Z i n g e r l e : Glotta 21, 19 ἔξ.) συμβαδίζει μὲ τὴν ἀπόλειαν τοῦ αἰσθήματος διὰ τὴν κλίσειν ταύτην, εἶναι δὲ συνηθεστάτη καὶ ἐν τῇ μεσαιωνικῇ Ἑλληνικῇ (πβ. K r u m b a c h e r : KZ 27 [1884] 529 ἔξξ.).

Κατὰ ταῦτα πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι τόσον διὰ τοῦ καὶ ἐσχατιόγηρος ὄντος ὅσον καὶ διὰ τῆς προηγουμένης συνωνύμου ἐκφράσεως προβεβηκότος ἤδη τοῖς ἔτεσιν ὁ συντάκτης τοῦ ἐγγράφου ἠθέλησε νὰ τονίσῃ τὴν μεγάλην ἡλικίαν τοῦ Ἑρμείου, ἣ ὁποία δὲν ἀπέιχε πολὺ ἀπὸ τὴν τελευταίαν τοῦ βίου — αὐτὸ εἶχε σημασίαν ὅτι οὔτε ὁ πατὴρ τοῦ Ἑρμείου καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν μέχρι τοῦ θανάτου του οὔτε ὁ ἴδιος ὁ Ἑρμείας μέχρι τοῦ γήρατός του κατώκησαν ἐν τῇ Διὸς Πόλει. Οὐδὲ ὑπάρχει ἀνάγκη, ἐπειδὴ ἀκολουθεῖ τὸ καί, νὰ δεχθῶμεν, ὡς προέτεινεν ὁ W i l c k e n, ὅτι μεσολαβεῖ κενόν. Ἡ φαινομενικὴ ἀνωμαλία ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἡ ἄρνησις δὲν ἐτέθη πρὸ ἑκατέρου τῶν δύο ὑποκειμένων τῆς μετοχῆς ὠικηκότος (μήτε τοῦ πατρός... μήτε αὐτοῦ τοῦ Ἑρμείου), ἀλλὰ πρὸ τῆς μετοχῆς καὶ οὕτω ἠναγκάσθη ὁ γραφεὺς νὰ χρησιμοποιήσῃ νέον ὑποκείμενον τὸ μηδενὸς αὐτῶν (ἀντὶ μηδετέρου). Τὸ καὶ λοιπὸν συνδέει ὄχι συμπλεκτικῶς, ἀλλὰ ἀντιθετικῶς (περὶ τοῦ ἀντιθετικοῦ καὶ βλ. L j u n g v i k, Beitr. 56) τὴν μετοχὴν ὠικηκότος μὲ τὰς προηγουμένας προβεβηκότος - ὄντος καὶ μὲ τὸ μέχρι τελευταίας βίου.

§ 4. B G U VI 1244, 12/6 (IIa)

περὶ

οὗ ἐπενεγηγορασιν

καὶ ἔμοῦ καὶ τῶν παρ' ἔμοῦ

15 φόνου ἀγενήτου παιδίου

πεντεκαιδεχημέρου

Ἡ σημασία τοῦ ἐπιθέτου ἀγενήτος ἐνταῦθα (στ. 15) εἶναι ἀσαφής. Ὁ M a y s e r παραθέτων τὸ χωρίον (I² 3, 191) διερωτᾶται περὶ αὐτοῦ ἂν σημαίνῃ 'ungeboren', ὁ δὲ K i e s s l i n g (P r e i s i g k e - K i e s s l i n g, WB IV 1 λ. ἀγενήτος) ἐρμηνεύει τὴν λέξιν μετὰ δισταγμοῦ 'von geringer Herkunft', τὸ δὲ χωρίον 'betreffend Tötung eines 15 Tage alten Sklavenkindes' (?). Ἡ δυσκολία ἴσως αἴρεται ἂν δεχθῶμεν ὅτι ἐν τῇ ἀνωτέρω φράσει τὸ ἀγενήτου συνάπτεται πρὸς τὸ πεντεκαιδεχημέρου οὕτως ὥστε ἡ ἔννοια νὰ εἶναι ὅτι τὸ φονευθὲν παιδίον δὲν εἶχε γίνει ἀκόμη δεκαπέντε ἡμερῶν, δὲν ἦτο ἡλικίας οὔτε δεκαπέντε ἡμερῶν.

§ 5. P. Chrest. I 122, 1/6 (6p)

Τῷ μεγίστῳ κραταιῷ θεῷ Σοκνοπαί[ωι]
 παρὰ Ἀσκληπιάδου τοῦ Ἀρείου. Εἰ οὐ [δί]-
 δοταί μοι συμβιωῶσαι Ταπεθεῦ[τι]
 Μαρρείους οὐδ' οὐ μὴ γένηται ἄ[λλου]
 γυνή; Ὑπόδειξόν μοι κα[ί] κύρωσ[όν]
 μοι τοῦτο τὸ γραπιόν.

Εἰς στ. 2 σημειώνει ὁ Wilcken ὅτι δὲν γίνεται φανερόν, ἂν ἔχωμεν εὐθεΐαν ἐρώτησιν εἰσαγομένην διὰ τοῦ εἰ = ἦ, ὡς εἰς ἄλλα παράλληλα μαντικά ἐρωτήματα, ἢ εἰ ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ ὑπόδειξον. Πιθανώτερον εἶναι καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἐνταῦθα τὸ δεύτερον. Μετὰ δὲ τὸ εἰ ὁ μὲν πρῶτος ἐκδότης Wesley (Specim. script. Graec. πίν. 12, ἀρ. 26) ἀνεγίνωσκεν οὐ[ν], ὁ δὲ Wilcken παρατηρῶν ὅτι διὰ τῆς συμπληρώσεως ταύτης ὁ στίχος γίνεται μακρότερος προτείνει οὐ, τὸ ὁποῖον ὑποθέτει ὅτι ἐνισχύεται καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπομένου οὐδ' (στ. 4). Ἄλλ' ὁμως τὸ νόημα εὐοδοῦται καλύτερον ἂν μόνον τὸ δεύτερον μέλος τῆς ἐρωτήσεως εἶναι ἀρνητικόν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ οὐν δὲν εἶναι πιθανόν καὶ ὁ ἀκολουθῶν μετὰ τὸ εἰ ρηματικὸς τύπος πρέπει νὰ εἶναι παρακείμενος, διότι ἡ φράσις εἶναι στερεότυπος εἰς κείμενα τοῦ εἴδους τούτου (πβ. εἰ δέδοται μοι ἐτέρῳ συναλλάξαι P. Oxy. XII 1477, 5 [ca. 300 p]), εἰκάζω ὅτι πρέπει ν' ἀναγνώσωμεν εἰ δ[έ] | δοταί μοι συμβιωῶσαι Ταπεθεῦ[τι] | Μαρρείους οὐδ' οὐ μὴ γένηται ἄ[λλου] | γυνή, ὑπόδειξόν μοι κτλ.

§ 6. P. Oxy. II 294 (=Olsson 17), 24/6 (22p)

περὶ δ[έ] τοῦ φαλακροῦ γράψον μοι πῶς
 πάλιν ἄνω λαλαχέυεται. Μὴ οὖν ἄλλως ποι-
 ῆσης.

Δύο τινὰ καθιστοῦν δυσχερῆ τὴν κατανόησιν τοῦ χωρίου τούτου, τὸ ὄνομα φαλακροῦ καὶ τὸ ρῆμα λαλαχέυεται, τὸ ὁποῖον ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον ἐνταῦθα. Οἱ πρῶτοι ἐκδόται τῆς ἐπιστολῆς ἐδέχθησαν ὅτι τὸ φαλακροῦ εἶναι ἐπίθετον ἀναφερόμενον εἰς πρόσωπον γνωστὸν εἰς τοὺς ἀλληλογράφους, τὸ δὲ νέον ρῆμα λαλαχέυω ὅτι ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ λαχνόω. Οὕτω μετέφρασαν τὸ χωρίον ὡς ἑξῆς: 'Let me hear about our bald friend, how his hair is growing again on the top'. Ἐντεῦθεν τὸ λαλαχέυομαι ἐρμηνεύεται εἰς τὰ λεξικά 'behaart werden' (Preisigke), 'λαχνόομαι' (Liddell - Scott - Jones). Ἐπανεκδίδων βραδύτερον τὴν ἐπιστολὴν ὁ Olsson ἐθεώρησε τὸ φαλακροῦ ὡς ὄνομα τόπου (κτήματος) καὶ τὸ λαλαχέυεται ὡς παρεφθαρμένον τύπον παρακειμένου τοῦ λαχανεύομαι, τ. ἔ. ἀντὶ λελαχάνευται ('Aber betrifft des

Landstückes "Kahlkopf" schreibe mir, wie es wieder oben mit Gemüse bepflanzt worden ist"). Τέλος ὁ Winter (Life and Letters in the Papyri σ. 96 ἐξ.) παρετήρησε περὶ μὲν τοῦ φαλακροῦ ὅτι πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς κύριον ὄνομα, περὶ δὲ τοῦ λαλαχεύομαι ὅτι εἶναι πιθανῶς διάφορος τύπος τοῦ λαλαγέω· κατὰ ταῦτα μετέφρασε: 'And as for Phalacrus, write me how he is prattling again; do not fail to do so'.

Κατὰ τὴν γνώμην μου ἡ τελευταία ἐρμηνεία εἶναι ἐγγυτέρα πρὸς τὸ νόημα τοῦ χωρίου. Ὅ,τι διέφυγε ὁμοῦ καὶ τὸν Winter καὶ τοὺς ἄλλους ξένους ἐρευνητὰς εἶναι ὅτι τὸ ῥῆμα λαλαχεύω -ομαι σώζεται ἐν τῇ νεωτέρᾳ διαλέκτῳ τοῦ Πόντου (Oeconomides, Lautlehre des Pontischen 51) ὡς λαλαχεύω λαλαχεύομαι (μὲ τὴν τοπικὴν δασεῖαν προφορὰν τοῦ χ πρὸ τῶν ε καὶ ἴμοιαν πρὸς τὴν τοῦ γαλλ. ch) καὶ ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἀρχαίου διαθρύπτω -ομαι ἐνεργ. 'χαδεύω', μέσ. 'χαδεύομαι, κάνω νάζια' (καὶ οὖσ. λαλαχειά 'θωπεία, τρυφή' καὶ λαλαχιάρ(ης) 'τρυφητής, κανακάρης'). Τὸ νεώτερον τοῦτο λαλαχεύω σχετίζει ὁ Οἰκονομίδης (ἐνθ' ἄν.) πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ 'Ήσυχίου λακίζει· θωπεύει. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἡ σημασία τοῦ μέσου τύπου συμπίπτει πρὸς τὴν τοῦ νεωτέρου ῥήματος λαγγεύω 'διαθρύπτομαι', τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὸ ἀρχαῖον λαγγεύω μὲ μετάθεσιν τοῦ συμπλέγματος γν⁽¹⁾ (πβ. βαρυγγωμῶ > βαρυγγωμῶ), εἶναι, νομίζω, ὀρθότερον νὰ τὸ συνάψωμεν πρὸς αὐτό.

Ἡ σχέσις τῶν λαγγεύω καὶ λαλαχεύω μένει νὰ ἐξηγηθῆ. Μίαν εἰκασίαν ἔχω ἐπ' αὐτοῦ νὰ διατυπώσω, ἡ ὁποία μοῦ φαίνεται πιθανή: Ἐπειδὴ παρὰ τὸ σύμπλεγμα γν ἔχομεν ἐνίοτε χν (πβ. K ü h n e r - B l a s s I 265 καὶ νεώτ. παιγνίδι > παχνίδι κτ.), δὲν σφαλόμεθα ἴσως ἂν δεχθῶμεν τύπον λαχνεύω⁽²⁾ παράλληλον πρὸς τὸν λαγγεύω, ἐκ τοῦ ὁποίου μὲ μετάθεσιν τοῦ συμπλέγματος προῆλθε λαχεύω > λαχεύω (πβ. μεσαιων. λιχνώδης Σουίδας > λιχνώδης > μεσαιων. καὶ νεώτ. λιχούδης [πβ. Du Cange λειχούδιον· λειχυσία]). Ἐκ τοῦ *λαχεύω τούτου μὲ ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὴν ἀρχὴν ὀφειλόμενον εἰς τὴν ὑποκοριστικὴν χρῆσιν τῆς λέξεως (πβ. πυτιζῶ: πυπυτιζῶ 'πασπαλιζῶ' Θράκη, χαλεύω: χαχαλεύω καὶ χαρχαλεύω [<*χαλχαλεύω] 'ψάχνω' κτ.) προῆλθεν ἴσως τὸ λαλαχεύω⁽³⁾.

1. Ἡ μετάθεσις εἶναι παλαιὰ ἂν, ὅπως φαίνεται, ταυτίζεται πρὸς τὸ λαγγεύω ἢ γλῶσσα τοῦ 'Ήσυχίου λαγγεῦσι· φεύγει (πβ. ἐπίσης τὰς γλώσσας τοῦ ἰδίου λαγγάζει· ὀκνεῖ, οἱ δὲ λαγγεῖ καὶ λαγγάσαι· περιφυγεῖν). Περὶ τῶν γλωσσῶν τούτων βλ. 'I. B o y i a t z i d h n: 'Αθηνᾶ 27 (1915) Λεξ. Ἀρχ. 137 ἐξξ. K r e t s c h m e r: Glotta 11 (1921) 235.

2. Τύπον λαχνίζω προϋποθέτει τὸ λαχανίζω, τοῦ ὁποίου ἐκλατινισμένον τύπον *lachanizare* μᾶς παραδίδει ὡς δημῶδη ἀντι *lanquere* ὁ Suetonius (Vita Aug. 87).

3. Θὰ ἠδύνατό τις νὰ σκεφθῆ ὅτι ἔχομεν ἐπέκτασιν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἀπὸ τὸν παρακείμενον εἰς τὸν ἐνεστῶτα, ὅτι δηλαδὴ ἐκ τοῦ παρακειμένου *λελαχευμένος > λαλαχευμένος (διὰ τὴν ἀφομοίωσιν πβ. μετά > ματά, λεκάνη > λακάνη, θεραπεία > θαραπεία κτ.) βλ. Voruntersuchungen 119 ὑποσ.) προῆλθεν ἐνεστ. λαλαχεύομαι. Ἄλλ' ἡ δυνατότης αὕτη εἶναι, νομίζω, ὀλιγώτερον πιθανή.

Ἄν λοιπὸν τὸ ρῆμα λαλαχεύω συμπίπτη πρὸς τὸ λαγνεύω, ὅπως πείθουν αἱ ἐνδείξεις, τότε τὸ ἀνωτέρω χωρίον δὲν εἶναι ἀκατανόητον. Διότι αἱ παλαιαὶ χρήσεις τοῦ λαγνεύω -ομαι ὑποβάλλουν ἐνταῦθα τὴν σημασίαν 'ἀκολασταίνειν', ἂν βεβαίως τὸ φαλακροῦ εἶναι κύριον ὄνομα, ὡς ἐκλαμβάνει αὐτὸ ὁ Winter, τὸ ὄνομα δηλ. ἐνὸς ἀκολάστου ἀνδρὸς Φαλακροῦ ἢ Φάλακρον (περὶ τοῦ ὀνόματος τούτου βλ. Pape-Benseler λλ. Φάλακρος, Φάλακρος, Βάλακρος). Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καὶ τὸ ἄνω πρέπει νὰ ληφθῇ εἰς τὴν σημασίαν 'αὐτοῦ ἐπάνω', εἰς τὸν τόπον δηλ. παραμονῆς τοῦ ἀποδέκτου τῆς ἐπιστολῆς· πβ. P. Oxy. IV 744, 7/8 (1a): ἐὰν εὐθὺς ὀψώνιον λάβωμεν, ἀποστελῶ σε ἄνω.

Τὸ χωρίον θὰ ἔπρεπε κατὰ ταῦτα νὰ ἐρμηνευθῇ: 'περὶ δὲ τοῦ Φαλακροῦ, γράψε μου πῶς ἀκολασταίνει αὐτοῦ ἐπάνω'.

§ 7. BGU IV 1078 (=Chrest. I 59), 1/12 (39p)

- Σαραπίων Σαραπιάδι τῇ ἀδελφῇ πλεῖστα χαίρειν
καὶ διὰ παντὸς ὑγιαίνειν. Γείνωσκέ με πεπρα-
κότα πρὸς τὸν καιρὸν· οὐ καλῶς δὲ ἐπόησας
ἐκπορευομένων πολλῶν φίλων μὴ σημά-
5 ναί μοι μηδὲ ἔν, εἰδότος σου ὅτι ἀγωνιῶ
περὶ ὑμῶν. Λοιπὸν οὖν, ἐὰν λάβω τὰ κερμάμια,
ἴσσομαι τί με δεῖ ποιεῖν· οὐ γὰρ ἀργὸν δεῖ με
καθῆσθαι. Ἦθελον δὲ ἢ περὶ τῶν ἔργων
σεσήμανκαίς μοι ἢ εὐωνα (¹) γέγονε ἢ οὐ.
10 Γείνωσκε δὲ ἡγεμόνα εἰσεληλυθότα
τῇ τρίτῃ [κ]αὶ εἰκάδι· τὰ δ' ἄλλα ἐπιμελεῶσθε
ἅτῶν, ἔν' ὑ[γ]ιαίνητε.

Διὰ τῆς ἐξ Ἀλεξανδρείας ἀποσταλείσης ἐπιστολῆς ταύτης ὁ ἔμπορος Σαραπίων γράφει πρὸς τὴν ἐν τῇ χώρᾳ διαμένουσαν σύζυγον αὐτοῦ Σαραπιάδα τὴν πληροφορεῖ πρῶτον ὅτι ἐπώλησεν ἐπικαίρως τὸ ἐμπόρευμά του, ἐλέγχει δ' αὐτὴν ἀκολούθως ὅτι, ἂν καὶ ὑπῆρχον πολλαὶ εὐκαιρίαι πρὸς ἀποστολὴν εἰδήσεων, παρημέλησε νὰ τὸ κάμη (αἱ δύο φράσεις συνδέονται μὲν διὰ τοῦ δέ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει στενὴ σχέσις μεταξύ των καὶ πρέπει ἐπομένως μετὰ τὸ πρὸς τὸν καιρὸν νὰ τεθῇ τελεία στιγμῇ). Ἐπειτα ἐπαναφέρει τὸν λόγον εἰς ἑαυτὸν συμπληρῶν τὴν πληροφορίαν περὶ τῆς πώλησεως τοῦ ἐμπορεύματος, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς τὰς ἀναμενομένας εἰδήσεις ἐκ μέρους τῆς συζύγου του. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἐν συνεχείᾳ· ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἐν

Ἀλεξανδρεία, ἐκεῖθεν δὲ μεταπηδᾷ πάλιν εἰς τὰ τῆς οἰκογενείας του (μετὰ τὸ εἰκάδι στ. 11 πρέπει νὰ τεθῆ ἔπίσης τελεία στιγμή).

Ἐν στ. 6 ὁ πάπυρος φέρει *κερμαμια*, τὸ ὁποῖον ὁ Wilcken ἐθεώρησεν ὡς παραγραφὴν ἀντὶ *κερμάτια* 'Kleingeld'. Ἀλλὰ καὶ ἡ παραγραφὴ εἶναι ἀνεξήγητος καὶ ἡ λέξις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ σημαίνη 'Kleingeld', διότι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος χρήματα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὁ γράφων εἶχε νὰ λάβῃ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐμπορευμάτων του, ὅπως καθιστᾷ σαφὲς τὸ ἄρθρον τὰ. Τὸ νόημα ἐπιβάλλει νὰ ἐρμηνεύσωμεν 'μόλις λάβω τὰ χρήματα, θὰ ἴδω τί πρέπει νὰ κάμω, διότι δὲν πρέπει νὰ κάθωμαι ἀργός'. Πρὸς δὲ τὴν σημασίαν 'χρήματα' ἀρμόζει μᾶλλον τὸ πρωτότυπον τὰ *κέρματα* ἢ τὸ ὑποκοριστικὸν τὰ *κερμάτια*. Τοῦτο δὲ πράγματι δύναται νὰ ὑπόκειται ἐνταῦθα, ἂν δεχθῶμεν ὅτι ἐγράφη τὰ *κέρμα* ἀντὶ τὰ *κέρματα*. Ἐν *Voruntersuchungen* 94 παρετήρησα ὅτι τὰ εἰς -μα τριτόκλιτα σχηματίζουσι πολλάκις τὸν πληθυντικὸν ἐν τῇ δημώδει Κοινῇ εἰς -μα ἀντὶ -ματα, γεν. -μων ἀντὶ -μάτων, λ. χ. ὄνομ. -αἰτιατ. τὰ *δαπάνημα*, τὰ *κέρμα* (1) (P. Oxy. VIII 1160, 16 [III/IVp]), τὰ *πρᾶγμα* (πβ. καὶ τὰ *κυριακὰ πρᾶγμα* 'τα' [ἔπου τὸ τα ἔχει προστεθῆ ὑπὲρ τὴν γραμμὴν ἐκ δευτέρας χειρὸς] P. Brem. 37, 9/10 [IIp]), τὰ *γράμμα* (πβ. καὶ *μὴ εἰδότης γράμμα* P. Mich. III 196, 30 [122p]), τὰ *ἀνάλωμα* (Stud. Pal. XX 96, 14 [IVp]) - γεν. τῶν *ὑποδήμων* [= -ων], τῶν *πράγμων* κττ. Ὡστε καὶ ἐνταῦθα ἔχομεν πιθανῶς τὰ *κέρμα* ἀντὶ τὰ *κέρματα*.

Εἰς τὸν ἰσοσύλλαβον σχηματισμὸν τῶν εἰς -μα οὐδετέρων οὐσιαστικῶν ὀφείλονται καὶ ἄλλα παλαιὰ καὶ νέα παράγωγα ἢ σύνθετα κατὰ τὸ φαινόμενον μὴ κανονικά, οἷον *παράγωγα*: *ἀρτυμᾶς* (παρὰ τὸ *ἀρτυμαιᾶς*), *χαλκωμᾶς* (παρὰ τὸ *χαλκωματᾶς*), *Στοιμᾶς* (K. Dieterich, *Unters.* 166), *κερμίον* ([Cat. Cod. Astr. 7, 93· βλ. Liddell-Scott-Jones ἐν λ., ἐνθα ἐρωτᾶται ἂν ἡ ἀνάγνωσις εἶναι ὀρθή] παρὰ τὸ *κερμάτιον*), *σαγμαρίον* ([διὰ τὸν ὑποτιθέμενον ἀνώμαλον σχηματισμὸν τοῦ ὁποίου ὁ Γ. Χατζιδάκις: Ἀθηνᾶ 40 [1928] 11 ἐξ. ἠναγκάσθη νὰ δεχθῆ ὅτι ὑπόκειται τὸ λατιν. *sagmarium*, ἐνῶ φαίνεται ὅτι τὸ τελευταῖον προέρχεται ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς] παρὰ τὸ *σαγματᾶριος ἵππος*) - σύνθετα: *ἀγραμμος* (παρὰ τὸ *ἀγράμματος*), *ἄδερμος* (παρὰ τὸ *ἀδέρματος*), *σπερμαβολία* (2) P. Hamb. 68, 23 (VIp), *γραμματόκος* A.P. 6, 63, *βημόθυρα* (ἀντὶ *βηματόθυρα*), *ἔστομιζω* (παρὰ τὸ *ἔστοματίζω*), τὰ σύνθετα μὲ ἀσυνθετικὸν τὸ *αἷμα*, παλαιὰ *αἱμοδόχος*, -*λάπις*, -*πώτης*, -*σιαγής*, -*χαρής* κττ. (παρὰ τὰ *αἱματο-*), νεώτερα *αἱμοκυλάω* (παρὰ τὸ (*αἱματο-*)), *μολάφτης* 'αἱμοβόρος' (καὶ *αἱμαλάφτης* Χίος· πβ. τὰ παλαιὰ *ἀρματροχιή*, *χειμάρρους*, *αἱμακουρία* κττ. καὶ τὸ νεώτ. *γαλαφόρα* Πόντος), *αἱμοστάτης* κττ. Πβ. Lobeck, *Phryn.* 668 ἐξ. Kühner-Blass II, 331, Anm. 4. Schwyzler, *Gr. Gram.* I 440.

1. Πληθυντικὸς ὑπόκειται πιθανῶς καὶ εἰς περιπτώσεις ὅπου φαινομενικῶς ἔχομεν ἑνικόν, ὅπως λ. χ. εἶπον γὰρ τῷ Ἰσάκ, δι (=δοῖ) *κέρμα*, καὶ λέγει οὐκ ἔχω P. Amh. II 143, 6/7 (IVp).

2. Ὁ τύπος, ἄλλας μαρτυρίας τοῦ ὁποίου βλ. παρὰ τῷ ἐκδότῃ, ἀθησαύριστος παρὰ Liddell-Scott-Jones.

Μένει ὁμως νὰ ἴδωμεν τί εἶναι τὸ *MIA*, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ. Ὑποθέτω ὅτι τοῦτο πρέπει νὰ ληφθῆ ἐπιρρηματικῶς, ἤτοι *μιᾶ* 'ἅπαξ, εὐθύς'. Ἐν τῇ χρήσει ταύτῃ δὲν ἔχω πρόχειρον ἄλλην μαρτυρίαν τῆς δοτικῆς, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ Κοινῇ ἐφέρετο ἡ αἰτιατικὴ *μίαν* 'ἅπαξ' (1), πρὸς δὲ καὶ ἐμπρόθετοι χρήσεις ἐν *μιᾶ* 'αἴφνης' (θεωρῶ ἐν *μιᾶ καθ' ὕπνους κόρη* τινὰ Λεόντ. Νεαπ. 15, 10 Gelzer πβ. ἅπαξ 'αἴφνης' Ἱστορ. λεξ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν λ. ἅπαξ 4), ἀπὸ *μιᾶς* 'εὐθύς' (Voruntersuchungen 50 πβ. ἀπὸ *μιᾶς ὁρμῆς* Θουκ. 7, 71. Πλουτ. Βίος Δίων. 27, 2), εἰς *μίαν* (καὶ περαιτέρω εἰς *μιον*, ὅθεν τὸ νεώτ. 'ς *μιό*, *ζιμιό*) 'εὐθύς' (Κοραῆ, Ἀτακτα 2, 247), σήμερον δὲ *μέ μιᾶς* ἢ *διὰ μιᾶς* 'εὐθύς, ἀμέσως'. Ὡς δὲ τὸ ἅπαξ ἐχρησιμοποιεῖτο ἐνίοτε κατόπιν χρονικῶν ἢ ὑποθετικῶν μορίων (*εἴπερ, ἐάν, ἐπεὶ, ὡς, διὰν*) ἄνευ ἐννοίας τινὸς ἀριθμητικῆς πρὸς ἐγγύτερον καθορισμὸν τῆς χρονικῆς σχέσεως (πβ. λατιν. *ut semel, si semel*), οὕτω καὶ τὸ *μιᾶ* χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα ὁμοῦ μετὰ τοῦ *ἐάν* χρονικῶς εἰς τὴν σημασίαν 'εὐθύς ὡς' ὅπως παλαιότερον τὸ *ἐπεὶ εὐθέως* (λ. χ. Ξενοφ. Ἑλλην. 3, 2, 4) ἢ τὸ *ὡς... τάχιστα* (*ὡς δὲ ἀφίκετο τάχιστα* Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. 1, 3, 2), τὸ *ταχέως ἐάν* (*ταχέως ἐάν γὰρ εὐρεθῆ παιρὸς κόρη | ἐλευθέρου* Μενάνδρ. Ἐπιτρ. 392 Koerte) (2) κττ., ἀλλαχοῦ δὲ τῶν παπύρων τὸ *ἐάν εὐθύς* (*ἐάν εὐθύς ὁψώνιον λάβωμεν, ἀποστελῶ σε ἄνω* (3) P. Oxy. IV 744, 7/8 [1a]) ἢ τὸ *εὐθέως* *διε* (*εὐθέως ὅτε εἰσηλθὼν εἰς Μησηγούς, ἔλαβα βιάτικον παρὰ τοῦ Καίσαρος* (4) BGU II 423 [=Chrest. I 480], 8/9 [2p]) κττ. (5). Κατὰ ταῦτα ἡ

1. Βλ. Voruntersuchungen 49 ἔξ. Ἐκεῖ ἐδέχθην ὅτι ἡ χρῆσις αὕτη προήλθε κατ' ἔλλειψιν οὐσιαστικοῦ τινος ὡς τὸ *φορά*, μετὰ τοῦ ὁποίου τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ συνδέονται ἀπὸ τοῦ προίμου μεσαίωρος πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν ἀριθμητικῶν ἐπιρρημάτων (πβ. καὶ Α. Τζαρτζάνου, Νεοελληνικὴ Σύνταξις² II [1953] σ. 174). Πιθανώτερον ὁμως φαίνεται ὅτι ἀρχικῶς τουλάχιστον ὑπόκειται χρῆσις τοῦ ἀριθμητικοῦ ὡς συστοίχου ἀντικειμένου, ἤτοι *γράφω μίαν ἀντὶ γράφω μίαν γραφήν* κττ. (πβ. *μίαν... φορὰν ἐνεγκεῖν* Πλουτ. Βίος Ἀντ. 68, 8).

2. Ἡ σημασία τοῦ *ταχέως ἐν τῷ χωρίῳ* τούτῳ ἀπασχόλησε πολὺ τὸν Wilamowitz (Menander, Das Schiedsgericht, Berlin 1925, σ. 86), χωρὶς νὰ καταλήξῃ εἰς βεβαιότητα ὡς πρὸς τὴν σημασίαν του. Τὸ ὁρθόν, μολονότι τὸ διησοθάνθη, δὲν τὸν ἱκανοποίησε, διότι δὲν μαρτυρεῖται ἄλλοθεν: «Man denkt an *ἐπειδὴ τάχιστα...*, aber belegt ist so etwas nicht».

3. Ὁρθῶς ὁ Witkowski, Epist. priv. Graecae² 72 (ad l.) ἐρμηνεύει 'ubi primum' πβ. τὸν αὐτόν: Aegyptus 13 (1933) 540 ὑπερασπιζόμενον τὴν ἐρμηνείαν του ἐναντίον τῆς ἐκδοχῆς τοῦ Salonius ὅτι τὸ *εὐθύς* ἐνταῦθα = 'statim'.

4. Κατ' ἀνάγνωσιν ἰδικήν μου. Οἱ ἐκδόται ἀναγινώσκουν τὸ χωρίον (στ. 6/9) ὡς ἔξῃς: *εὐχαριστῶ τῷ κυρίῳ Σεράπιδι ὅτι μου κινδυνεύσατος εἰς θάλασσαν ἔσωσε εὐθέως. Ὅτε εἰσηλθὼν εἰς Μησηγούς κτλ.*

5. Πρὸς δῆλωσιν τῆς σχέσεως ταύτης ἐγίνετο, ὡς γνωστὸν, παλαιότερον χρῆσις καὶ τῆς μετοχῆς μετ' ἐπιρρηματος (λ. χ. *ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη* Ξενοφ. Ἀνάβ. 3, 1, 47: *εὐθύς οὖν με ἰδὼν ὁ Κέφαλος ἠσπάζετο* Πλάτ. Πολ. 328c). Ἡ Κοινὴ εἰς τὴν περιπτώ-

φράσις ἐὰν λάβω τὰ κέρμα μιᾶ, ὄφομαι τί δεῖ με ποιεῖν σημαίνει 'εὐθύς ὡς λάβω τὰ χρήματα, θὰ κοιτάξω τί πρέπει νὰ κάμω'.

Ἡ ἐπομένη περίοδος ἐφάνη εἰς τὸν Wilcken ὅτι παρουσιάζει κενόν τι : «*Hinter* δὲ muss ein Wort wie 'Wissen, erfahren' ausgefallen sein». Ἄλλ' ἢ ἐκδοχὴ αὕτη δὲν συνάδει πρὸς τὰ ἐν στ. 3/5 γραφόμενα οὐ καλῶς δὲ ἐπόησας... μὴ σημάναί μοι μηδὲ ἐν, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ γράφων οὐδόλως ἀμφιβάλει ὅτι ἡ σύζυγός του δὲν ἔστειλε καμμίαν ἀπολύτως εἶδησιν. Τὸ κείμενον γίνεται νοητὸν ὅπως παραδίδεται, ἂν ἀντὶ τοῦ ἐκδιδομένου ὡς ἀμφιβόλου δευτέρου α τοῦ σεσημανκας (=σεσημανκες ἀντὶ σεσημαγκας) δεχθῶμεν ὅτι ὑπόκειται ε (¹), ὁπότε ἀντὶ τοῦ παρακειμένου θὰ ἔχωμεν πρὸ ἡμῶν τὸν ὑπερσυντέλικον σεσημάνκεις (ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν τῆς αὐξήσεως πβ. γεγράφειν, δεδώκειν, πεπόμφειν κττ. βλ. Voruntersuchungen 27, 1). Ἡ ἀνάγνωσις αὕτη φαίνεται πιθανωτέρα καὶ ἐν τῷ πανομοιοτύπῳ τοῦ παπύρου (Schubart, Papyri Graecae Berolinenses, πίν. 15 b), ἔχει ὅμως ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ γράφων ἐλέγχεται γνώστης τῆς ἱστορικῆς τῶν λέξεων γραφῆς (μόνον τὸ η καὶ εἰ ἐναλλάσσει ἐν στ. 8 καὶ 9, οὐδαμοῦ τὸ ε καὶ αἰ — τὸ εἰ τοῦ γείνωσκε στ. 2 καὶ 10 κεῖται ἀντὶ τοῦ μακροῦ ι, δύναται ἐπομένως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἱστορικὴ γραφὴ [Schwyzer, ἐνθ' ἀν. 215. Γ. Χατζιδάκι, Γλωσσολ. Μελέτ. 1, 149], ἀντὶ δὲ τοῦ ἀνεξηγήτου καὶ οὐχὶ βεβαίου ἐπιμελωσθε ἐν στ. 12 νομίζω ὅτι δὲν ἀποκλείεται ἐν τῷ πανομοιοτύπῳ ἡ ἀνάγνωσις ἐπιμέλωσθε). Οὕτω ἀποκαθίσταται τὸ κείμενον ὡς ἐξῆς : ἤθελον δὲ ἡ περὶ τῶν ἔργων σεσημάνκεις μοι. Διὰ τούτου ἐκφράζεται, ὡς παρετήρησεν ἤδη ὁ Olsson, Papyrusbriefe σ. 91, εὐχὴ ἢ ἐπιθυμία ἀνεκπλήρωτος. Κανονικῶς ἀνεμένετο ἀπαρέμφατον παρακειμένου ἤθελόν σε σεσημαγκέναι μοι (πβ. ἐβουλόμην μὲν τὴν δύναμιν τοῦ λέγειν καὶ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πραγμάτων ἐξ ἴσου μοι καθεστάναι τῇ τε συμφορᾷ καὶ τοῖς κακοῖς τοῖς γεγενημένοις Ἀντιφ. 5, 1 ἤβουλόμην δὲ καὶ σὲ παραγεγονέναι εἰς τὴν πόλιν UPZ I 60, 9/10 [168a]). Ἄλλ' ἀντ' αὐτοῦ προετιμήθη ὁ παρεμφατικὸς τύπος, διότι οὗτος, διὰ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως, εἶναι σαφέστερος εἰς τὴν δήλωσιν τοῦ προσώπου.

§ 8. P. Mich. II 123r II, 9 (45/7p)

ὁμο(λογία)] Κρονίωνο(ς) πρὸ(ς) Ὁρ[ί]ωνα [πρ(άσεως) προ(βάτων)]. (δραχμαὶ)
ς (ῶν) δο(ὺς) (δραχμάς) δ

σιν ταύτην συνδέει ἐνίοτε τὴν μετοχὴν μετὰ τοῦ ρήματος διὰ τοῦ καὶ ἀπλοῦ ἢ μετὰ χρονικοῦ ἐπιρρήματος : ἀκούσαν[τες] οὖν οἱ διαφέροντες Ἀθανασίου καὶ ἠλθασιν P. Lond. 1914, 8/9 (335p?) τὰ γράμματα τῆς σῆς ἀδελφότητος δεξάμενος καὶ εὐθύς ἔγραψα P. Cairo Masp. I 67, 1 (VIp). Πβ. καὶ κατωτ. § 24.

1. Περί τῆς ὁμοιότητος τῶν δύο γραμμάτων, ε καὶ α, ἐν τῇ ἐπισευρημένῃ γραφῇ τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων βλ. Voruntersuchungen 23, 25 καὶ 34.

Τὴν ἀνάλυσιν τῆς βραχυγραφίας δο() εἰς δο(ὺς) δικαιολογεῖ ὁ ἐκδότης διὰ τῆς εἰκασίας ὅτι ὑπονοεῖται ἐστίν, τῆς ἀπλῆς μετοχῆς ἰσοδυναμούσης πρὸς δεδωκώς ἐστίν. Πιθανώτερον ὅμως φαίνεται ὅτι δέον ν' ἀναλύσωμεν δο(θεῖσαι) καὶ περαιτέρω ν' ἀναγνώσωμεν φυσικὰ ὀνομαστικὴν (δραχμαί) ἀντὶ τῆς αἰτιατικῆς (δραχμάς). Διὰ τὴν χρῆσιν ταύτην εἰς ἔγγραφα παρεμφερῆ πβ. ὧν τελοῦσαι ἀνά (πυροῦ) — βd' κτλ. P. Giss. Univ. bibl. VI 52, 7. 12. 14 (222p)· ὁμοίως SB I 4325 I, 13 (IIIp).

§ 9. P. Fouad I 35, 7/9 (46p)

πωλεῖν τοῖς προσελευσομένοις
 τῷ ἀγορασμῷ, τῆς εὐρεθη[σο]μένης τιμῆς, τὰ ὑπάρχοντα τῇ Θαῆσει ἅπαντα
 ἢ μέρος
 αὐτῶν καὶ προδιαίρειν α[.]ειν καὶ οἰκονομεῖν περ[ὶ] αὐτῶν ὡς ἐὰν αἰρηται

Διὰ τῆς ἀνωτέρω ὁμολογίας ἡ Θαῆσις παρέχει ὠρισμένα δικαιώματα πληρεξουσιότητος εἰς τὸν σύζυγόν της Πτολλίωνα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν περιουσίαν αὐτῆς. Εἰς τὸ παρατιθέμενον ἀπόσπασμα μετὰ τὸ προδιαίρειν πρέπει προφανῶς νὰ συμπληρώσωμεν ἀ[σκ]εῖν.

§ 10. O. Petrie¹ 279, 1/2 (52p)

τεσσεράρις κυβέρνου

Περὶ τῆς ἀναγνώσεως κυβέρνου σημειώνει ὁ ἐκδότης J. G. Tait: «a word κύβερος = κυβερνήτης is quoted from Gregory Nazianzen». Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἔκφρασις τεσσεράρις κυβερνήτου δὲν εἶναι νοητή. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀνάγνωσις τοῦ κ παρέχεται ὡς ἀμφίβολος, προτείνω ἀντὶ κυβέρνου τὴν ἀνάγνωσιν λυβέρνου, γεν. τοῦ ὀνόματος λύβερον = λατιν. *liburnus* (*liburna* παρὰ Καίσαρι). Τὸ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Λιβυρνοῖς τῆς Ἀδριατικῆς ταχὺ καὶ ἔλαφρον σκάφος ἀπεκαλεῖτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Λιβυρνικὸν ἢ λιβυρνίς, ἀλλὰ καὶ λίβυρνον (λίβυρνον· πολεμικὸν πλοῖον Ἡσύχ.) καὶ δὴ καὶ λύβερον· πβ. λυβέρ[ου] BGU III 709, 2 (IIp). Περὶ τῶν πλοίων τούτων βλ. R. Grosse, Röm. Militärgeschichte 77 ἐξ.

§ 11. P. Fay. 112 (=Olsson 54), 8/14 (99p)

τῶν ὄγμ[ον] τῆς
 Ἀπιάδος ἕως σήμερον οὐ ἐθέρ[ι]σας, ἀλλ' ἡμέ-
 10 ληκας αὐτοῦ καὶ μέχρι τούτου τὸ ἡμῖσιν

1. J. G. Tait, Greek Ostraca in the Bodleian Library at Oxford and various other Collections, vol. I. London 1930, σ. 121.

αὐτοῦ ἐθέρισας, ἐπέχον τῶ δακ-
τυλοιστῆ Ζωίλωι καὶ εἶνα αὐτὸν μὴ δυσω-
πήσης, ἀθέρισ(τον) αὐτὸν ἕως σήμερον ἀφί-
κας· διὸ μένφομαί σοι μεγάλως.

Ἐν τῆς ἐν σι. 13 ἀναγνώσεως ἀθέρισ(τον) αὐτὸν, ἣ ὁποία προὔπο-
θετεῖ ὅτι ὁλόκληρος ἡ συλλαβὴ τον παρελήφθη ὑπὸ τοῦ γράφοντος ἄνευ λό-
γου, εἶναι πιθανώτερον ὅτι ὑπόκειται γραφὴ ἀθέρισσιον (ἀθέρισσιον ἕως
σήμερον ἀφίκας), εἰς τὴν ὁποίαν τὸ ἄνω μέρος τοῦ πρώτου *c* (προστιθέμενον,
ὡς γνωστόν, ἰδιαιτέρως εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου ἀνοικτοῦ πρὸς τὰ ἐπάνω) ἐξε-
λήφθη ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν ὡς *a*, τὸ δὲ δεύτερον *c* μετὰ τῆς ἐνούσης αὐτὸ ἐν
τῇ ἐπισεσυρμένῃ γραφῇ (*cursive*) πρὸς τὸ πρῶτον *c* γραμμῆς ὡς *v*. Περὶ
τοῦ διπλασιασμοῦ τοῦ *σ* τοῦ συμπλέγματος *στ*, ὀφειλομένου εἰς τὴν μετάθεσιν
τοῦ ὀρίου τῶν συλλαβῶν ἀπὸ τῆς πρὸ τοῦ *σ* θέσεως ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ *σ* βλ.
E. Hermann, *Silbenbildung im Griechischen* 114 ἔξ. Schwyzer, *Gr. Gramm.* I 216 καὶ 238. Mayser I 216 ἔξ.

§ 12. P. Fay. 114 (=Olsson 56), 17/22 (100p)

καὶ
τὴν εἰκθυὶν πέμοις
τῆι κδ εἶ κε εἰς τὰ
20 γενέσια Γεμέλλης.
Μὴ ο(ῦ)ν ληρήσης τὸν
ἐκτιναγμόν σου.

Τοῦ χωρίου τούτου εἶχα προτείνει ἐν *Voruntersuchungen* 13 τὴν
ἀνάγνωσιν καὶ τὴν εἰκθυὶν πέμοις. Τῆι κδ εἶκε (=ἦκε) (¹) εἰς τὰ γενέσαι
Γεμέλλης κλπ. καὶ εἶχα διατυπώσει τὴν γνώμην ὅτι διὰ τούτων ὁ γράφων
Λούκιος Βελλῆνος Γεμέλλος ἐκάλει τὸν ἐν τῇ χώρᾳ διαμένοντα υἱὸν του Σα-
βῖνον εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων τῆς ἀδελ-
φῆς του Γεμέλλης, συνιστῶν συγχρόνως εἰς αὐτὸν νὰ μὴ κοινολογήσῃ τὴν
ἀναχώρησίν (ἐκτιναγμόν) του.

Νεωτέρα ὁμως ἐξέτασις τοῦ χωρίου μὲ πείθει ὅτι ἐπλανήθη· διότι
εἶναι βεβαίως δύσκολον νὰ χωρίσῃ κανεὶς τὸ χωρίον τοῦτο ἀπὸ δύο ἄλλα σύγ-
χρονα ἐξ ἐπιστολῶν τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολογράφου πρὸς τὸν αὐτὸν ἀποδέκτην·
καὶ τῆι ιη εἶ ιθ τῆ πόλι πέμοις εἰκθύας (δραχμῶν) ιβ ἐπὶ τὰ τειρακοοσιὰ
τοῦ μικροῦ [. ο]μειοῦ Γεμέλλης P. Fay. 113, 12/5 (100 p) καὶ
εἰς τὰ γενέσια Γεμέλλ[ης] πέμοις ὠφάρ[ι]α P. Fay. 119, 30/1 (ca. 100p).

1. Πβ. λ. γ. ἦκε πρὸς ἡμᾶς SB III 6262, 19 (IIIp).

Εἰς τὸ πρῶτον ἐκ τῶν χωρίων τούτων ἐμφανίζεται ἡ διάζευξις ἢ γραφομένη ἐπίσης εἶ (τῆι ιη εἶ ιθ), εἰς δὲ τὸ δεύτερον εἶναι φανερὸν ὅτι μνημονεύεται ἡ αὐτὴ παραγγελία τῶν προοριζομένων διὰ τὰ γενέθλια τῆς Γεμέλλης ἰχθύων (ὠψάρ[ι]α=δψ-) (1). Ἐπομένως ὀρθῶς εἶχαν ἀναγνώσει οἱ πρῶτοι ἐκδόται: τῆι κδ εἶ (=ῆ) κε.

Ποία ὅμως ἡ ἔννοια τῆς ἐν τέλει φράσεως μὴ ο(ῦ)ν ληρήσης τὸν ἐκτιναγμόν σου; Ὡς πρὸς τοῦτο παρατηρῶ τὰ ἑξῆς: Ἐάν προσέξωμεν τὸ ὕφος τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ Λουκίου Βελλήνου Γεμέλλου, θὰ ἴδωμεν ὅτι συνοδεύει κατὰ κανόνα τὰς παραγγελίας του μὲ τὴν γνωστὴν καὶ ἄλλοθεν φράσιν μὴ οὔν ἄλλως ποιήσης (2), τὴν ὁποῖαν συνηθίζει νὰ προτάσῃ τῆς ἐν κατακλειδί εὐχῆς ἔρρωσο: βλ. P. Fay. 111, 27. 112, 21. 115, 9. 116, 18/9. 118, 24. 119, 23/4. Ἐν P. Fay 113 καὶ 120 λείπει τὸ τέλος τῶν οἰκείων ἐπιστολῶν, ὅπου ἀναμφιβόλως περιείχετο, ἐν δὲ P. Fay. 110, σώζονται ἐπιστολήν, ἡ ὁποία κατὰ τοὺς ἐκδότας «is not in the handwriting of Gemellus himself, but was written for him by a scribe» τὸ μὴ οὔν ἄλλως ποιήσης παραλειφθὲν εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν προσετέθη ἐν τέλει μετὰ τὴν χρονολογίαν (στ. 34). Μόνον ἐν P. Fay. 117 λείπει τοῦτο, ὃ δὲ χαιρετισμὸς ἔχει τὸν ἀσυνήθη εἰσέτι εἰς τόσον πρόωμον ἐποχὴν (βλ. τὴν σημείωσιν τῶν ἐκδοτῶν εἰς στ. 27) ἔρρωσθαί σοι εὐχομαι εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον. Εἰς τὴν θέσιν ἀκριβῶς τοῦ μὴ οὔν ἄλλως ποιήσης τῶν λοιπῶν ἐπιστολῶν ὁ P. Fay. 114 μετὰ τὴν παραγγελίαν τῶν ἰχθύων φέρει τὸ παράδοξον καὶ ἐπανειλημμένως ἀπασχολῆσαν τοὺς ἐρευνητὰς μὴ ο(ῦ)ν ληρήσης τὸν ἐκτιναγμόν σου. Εἶναι προφανὲς ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι παρὰ μία διάφορος μορφὴ τοῦ μὴ οὔν ἄλλως ποιήσης (3).

Γεννᾶται μόνον τὸ ἐρώτημα, ποῖος λόγος προεκάλεσε τὴν ἀλλαγὴν αὐτὴν καὶ ποία ἢ ἀκριβὴς χρῆσις τῆς λέξεως ἐκτιναγμός ἐνταῦθα. Ὡς πρὸς τοῦτο βεβαίως μόνον εἰκασίας δυνάμεθα νὰ διατυπώσωμεν. Φαίνεται ὅτι ὁ

1. Ἐπειδὴ ἐν P. Fay. 114, 18 προστίθεται τὸ ἄρθρον τῆν (=περὶ ἧς σοῦ ἔχω ἤδη κάμει λόγον), δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἡ ὑπ' ἀριθμ. 119 ἐπιστολή, τὴν ὁποῖαν οἱ ἐκδόται ἐχρονολόγησαν ἀορίστως (ca. 100p), ὄχι μόνον εἶναι τοῦ αὐτοῦ ἔτους 100, ἀλλὰ καὶ ἀπεστάλη ὀλίγον πρὸ τῆς τελευταίας.

2. Βλ. H. A. Steen, Les clichés épistolaires: Classica et mediaevalia I (1938) 144 καὶ ἰδίως 160 ἑξ.: «L'expression μὴ ἄλλως ποιήσης est employée au temps Ptolémaïque et au 1er p comme un tour d'intensité». Πβ. πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει ἢ μὴ οὔν ἄλλως ποίει παρὰ Πλάτωνι (Φαῖδ. 117a. Πολιτ. 328d κλπ.).

3. Φαίνεται ὅτι τὴν λεπτομέρειαν ταύτην εἶχε προσέξει μὲ τὸ ἠσκημένον μάτι του ὁ Wilamowitz (GGA 1901, 39), ἂν ἐννοῶ ὀρθῶς τοὺς λόγους του: «schwätze keinen Unsinn inbetreff deines Abschüttelns, d. h. mach keine Widerrede als könntest du die Sorge nicht abschütteln», εἰς ἣν ἐρμηνείαν ὀρθῶς προσέθετε: «mit dem *τινάσσειν* der Oliven hat dieser seltsame Gebrauch des Wortes (ἐνν. ἐκτιναγμός) nichts zu tun».

υἱὸς ἐδυστρόπει διὰ τὰς συχνὰς παραγγελίας τοῦ πατρὸς, ὧν γέμουν αἱ σωθεῖσαι ἐπιστολαὶ του, διότι συνεπήγοντο δαπάνας. Διὰ τὴν προλάβη λοιπὸν ὁ πατὴρ διαμαρτυρίαν τοῦ υἱοῦ του μεταχειρίζεται αὐτὴν τὴν φορὰν τὴν ἰδιαιτέρως ἐνιονον σύστασιν μὴ ο(ῦ)ν ληρήσης τὸν ἐκτιναγμὸν σου. Τὸ ῥῆμα ἐκτινάσσω - νεοελλην. ξεινάζω ἔχει σήμερον μεταξὺ τῶν ἄλλων του σημασιῶν καὶ τὴν τοῦ «mettre quelqu'un à sec» γενικῶς καὶ εἰδικώτερον «décaver» (βλ. Pernot, Lexique grec moderne - français λ. ξεινάζω). Δὲν ἀποκλείεται ὅτι ἡ ἀνωτέρω χρῆσις τοῦ ἐκτιναγμὸς σχετίζεται κατὰ τινὰ τρόπον πρὸς τὴν νεωτέραν ταύτην σημασίαν τοῦ ξεινάζω καὶ ὅτι ἡ ἔννοια τῆς φράσεως εἶναι 'μὴ μοῦ ἀρχίσης φλυαρίες γιὰ τὸ ξεινάζω σου'. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ χρῆσις τῆς λέξεως ἐνταῦθα θὰ εἶναι συγγενῆς πρὸς τὴν τοῦ ἐκτιναγμὸς τοῦ P. Flor. II 209, 13, τὸ ὁποῖον ἐν Voruntersuchungen 17 ἠρμήνευσα ὡς 'κατανάλωσιν' (ξεπούλημα).

§ 13. P. Bad. II 35 (=Olsson 51), 21/3 (1p)

εἰ

Γίνουκε μὴ ἰαίληφέναι με
παρὰ Προσδοκίμου τὸν χαλκόν.
ἔνεγκον ἡμῖν κ' οὐκί α.

Δικαίως παρατηρεῖ ὁ Olsson ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ πρώτου ἐκδότου ἐν σι. 23 ἔνεγκον ἡμῖν κ' οὐκί α εἶναι τελείως ἀδιανόητος. Ἀλλὰ καὶ ἡ προτεινομένη ὑπ' αὐτοῦ ἀποκατάστασις τῶν σι. 22/3 χαλκόν. <οὐ> ἔνεγκον ἡμῖν κ' οὐκία (=οὐγκίαν) 'sie haben uns keinen Heller gebracht' δὲν αἴρει τὰς δυσκολίας, διότι καὶ πρὸς τὸ παραδεδομένον κείμενον δὲν συμφωνεῖ καὶ ἄλλως βιάζει τὴν γλῶσσαν. Ἴσως ὅμως δὲν εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐξεύρεσις ὀρθοτέρας ἀναγνώσεως. Τὸ κείμενον παρέχει ENENKONHMINKOYKIA. Τοῦτο πρέπει νὰ ἐρμηνευθῆ. Ἐν πρώτοις τὸ ENENKON δύναται νὰ εἶναι μετοχὴ ἐνεγκῶν (πβ. γίνουκε=γίνωσκε σι. 21). Ἄν δὲ εἶναι μετοχὴ συναπτομένη πρὸς τὰ προηγούμενα, ὡς πιστεύω, τότε ἔχομεν πρὸ ἡμῶν τὸ γνωστὸν φαινόμενον ἀνακολούθου, καθ' ὃ ἡ χρησιμεύουσα ὡς παράθεσις μετοχὴ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον ὄνομα κατὰ πτώσιν, ἀλλὰ τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν πβ. ἡμῶν ἀνακράξαντες BGU IV 1201, 10/1 (2p) ὑπὲρ ἡμῶν τῶν β εἰσιῶντες Παιῦνι P. Mich. II 123v IX, 27 (45/7p) κτλ., βλ. Voruntersuchungen 30, 3 (ἐνθα καὶ βιβλιογραφία) (1). Ὡς πρὸς τὸ ἐν τέλει τοῦ στίχου KOYKIA, τοῦτο παρὰ Liddell - Scott - Jones θεωρεῖται ὡς μοναδικὴ ἑλληνικὴ μαρτυ-

1. Ἡ σύνταξις αὕτη ἀπαντᾷ καὶ εἰς δημῶδη κείμενα τοῦ μεταγενεστοῦ μεσαιῶνος πβ. λ. χ. περι στομάχου μὴ δυνάμενος πέμπει (=πέψαι) τροφήν Ἰατροσόφ. XVp (K. Ἀμαντος: Ἀθηνᾶ 43 [1931] 164).

ρία τῆς αἰγυπτιακῆς λέξεως κοῦκι 'doun-palm (Hyphaena Thebaica)', ἡ ὁποία ἄλλως ἐν τῇ Ἑλληνικῇ παρεδόθη μόνον εἰς τὸ παράγωγον κούκινος καὶ τὸ σύνθετον κουκιοφόρος (πβ. λατινικὸν *cucurbit*).

Κατὰ ταῦτα τὸ χωρίον ἀποκαθίσταται ὡς ἑξῆς: *γίνουκε μὴ εἰληφέναι με παρὰ Προσδοκίμου τὸν χαλκόν, ἐνεγκὸν ἡμῖν κούκια 'μάθε ὅτι δὲν ἔλαβα ἀπὸ τὸν Προσδοκίμου τὰ χρήματα, ὃ ὁπσίος μᾶς ἔφερε (ἐνν. ἀντὶ τῶν χρημάτων) κούκια'*.

§ 14. BGU III 830 (=Olsson 71), 16/22 (Ip)

ἄρι δὲ ἤκουσα παρὰ τοῦ καρπώ-
 νου ὅτι πωλεῖται τῷ ἡγουμέ-
 νῳ τοῦ βασιλικ[σοῦ]. Χρ]ῆ οὖν ἐτοιμά-
 σ[ε]ιν καὶ προαίρ[εσ]ιν ἔχει τοῦ
 20 π[ωλ]εῖν' ἐγὼ γὰρ ἔχω τὸ προτε-
 ρ[ικό]ν' ἐπὶ γὰρ καὶ γείτων αὐτοῦ
 εἰ[μ]ι.

Ἡ συμπλήρωσις προαίρ[εσ]ιν ἐν στ. 19 ὀφείλεται εἰς τὸν *Ljungvik*, *Beitr.* 58, ὃ ὁποῖος ὑπέδειξεν ἐπίσης ὅτι ὁ καὶ χρησιμοποιεῖται ἐνταῦθα ὡς αἰτιολογικὸς (= 'διότι'). Οὕτω κατέστη τὸ κείμενον περισσότερον νοητόν. Ἄλλὰ καὶ ἄλλη συμπλήρωσις δὲν φαίνεται ὀρθή. Ἐν στ. 20/1 ἀναγινώσκειται: *ἐγὼ γὰρ ἔχω τὸ προτερο[ικό]ν*, συνάγεται δὲ τύπος προτεροκόν, ἐρμηνευόμενος 'praeoptatio' (Herwerden), 'prior claim' (Liddell - Scott - Jones). Καὶ ἡ μὲν σημασία τῆς φράσεως εἶναι σαφής: ὁ γράφων ἐπικαλεῖται τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἐκ τῆς γειτονίας του πρὸς τὸν πωλητὴν νὰ προτιμηθῇ ὡς ἀγοραστής. Ἄλλὰ ἀντὶ τοῦ προτεινομένου προτερο[ικό]ν φαίνεται προτιμοτέρα ἢ συμπλήρωσις προτερο[αῖο]ν (ἐκ τοῦ παραδεδομένου ἐπιθέτου προτεροαῖος) ἢ προτερο[εῖο]ν (πβ. πρωτεῖον, δευτερεῖον). Ἴσως δὲ εἶναι τυχαῖον ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ἐπιστολογράφου ἐπικαλούμενον δικαίωμα ὀνομάζεται σήμερον παρ' ἡμῖν προτεραιότης, ὅστις ὅρος κατὰ Σ. Κομμανοῦδην, *Συναγωγή νέων λέξεων ὑπὸ τῶν λογίων πλασθεισῶν* (Ἀθῆναι 1900) ἀποτελεῖ νεολογισμόν τῆς νέας Ἑλληνικῆς.

§ 15. P. Bas. 18, 5/8 (I/Iip)

5 Τιθοῆς ἦλθεν εἰς Θ[ε]ρ[ε]ν[οῦ]-
 θιν καὶ οἱ <οἱ>κῖοι αὐτοῦ εἰς Λητοῦς.
 Εὐθέως γεινόμεθα, ἵνα ἐκεῖ
 ἐργασώμεθα.

Εἰς στ. 6 παρατηρεῖ ὁ ἐκδότης: «Der Pap. hat οικιοι, das κ ähnl. wie Z. 7 in ἐκεῖ. Freilich bestand der Zweifel, ob man οἰβιοι lesen solle, ich glaube aber eine Haplographie behaupten zu dürfen, zumal da der Schreiber auch in Z. 3 zwei Buchstaben vergessen hat».

Ἐξεταστέον εἶναι κατὰ πόσον τὸ ἀμφίβολον γράμμα δὲν εἶναι κ ἢ β, ἀλλὰ ν, τοῦ ὁποίου τὸ δεξιὸν σκέλος δὲν ἐφάπτεται πρὸς τὸν κορμόν, ἀλλὰ συνεχίζεται πρὸς τὰ κάτω, ὅποτε ἀντὶ ἀπλογραφίας τὸ κείμενον θὰ παρέχη τὴν ἀνάγνωσιν οἱ νίοι, ἢ ὅποια πάντως φαίνεται πιθανωτέρα τῆς προτεινομένης οἱ <οἰ>κῖοι. Πλὴν τούτου ὅμως τὸ ἐν στ. 7 ἐκεῖ δεικνύει ἀναμφισβητήτως ὅτι ἡ πρώτη περίοδος δὲν τελειώνει εἰς τὸ ἰς *Λητοῦς*, ἀλλὰ εἰς τὸ αὐτοῦ, μετὰ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ στίξωμεν. Ἡ δευτέρα περίοδος πρέπει κατὰ ταῦτα ν' ἀναγνωσθῇ: Ἰς *Λητοῦς* εὐθέως γεινόμεθα, ἵνα ἐκεῖ ἐργασώμεθα.

§ 16. P. RyI. II 96, 7/10 (117/8p)

ἐπὶ οὖν τοσοῦτο τέλεσμα
οὐ βασιάζει αὐτοῖς τε βαρούμενοις
τῷ ἐκφορίῳ ἐντεῦθεν ὑπεχόμε-

10 θα κλπ.

Ἡ εἰσαγομένη ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν εἰς τὸ κείμενον (στ. 8) μεταβολὴ τοῦ παραδεδομένου αὐτοῖς...βαρούμενοις εἰς αὐτοῖ...βαρούμενοι, νοουμένου ὅτι ὑπόκειται μετοχὴ ἀντὶ ρήματος (=βαρούμεθα), δὲν ἔχει λόγον. Διότι εἰς τὸ βασιάζει νοεῖται ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία ἡμῖν, ἀντὶ τῆς ὁποίας ἐτέθη ἡ ὀριστικὴ αὐτοῖς. Ἐνταῦθα ἔχομεν πρὸς ἡμῶν τὴν ἀμετάβατον χρῆσιν τοῦ βασιάζειν (τὸ τέλεσμα οὐ βασιάζει ἡμῖν 'τὸ βάρος τοῦ φόρου δὲν μᾶς εἶναι ἀνεκτὸν' ἀντὶ τῆς μεταβατικῆς, ἢ ὁποία ἀναγινώσκεται εἰς ἄλλον πάπυρον τοῦ αὐτοῦ ἔτους: ἐπεὶ οὖν αὖται (τ.ἔ. αἱ ἄρουραι) οὐ βασιάζουσι τοσοῦτο τέλεσμα βαρούμαί τε τῷ ἐκφορίῳ P. Brem. 36, 8/10 (117p) (1). Ἡ ἀμετάβατος αὕτη χρῆσις βασιάζει μοι εἶναι προάγγελος τῆς ἀπροσώπου χρήσεως τοῦ ρήματος τούτου, ἢ ὁποία παραδίδεται ἀλλαχοῦ: δοκιμάσις δέ [[ου]] πῶς σε βασιάζει καὶ ἂν σου δοκῇ γράψις μοι περὶ τούτων P. Oxy. XII 1482, 16/7 (IIp). Ἡ χρῆσις τοῦ ρήματος ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ δὲν ἔγινεν αἰσθητὴ καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ μὲν τῶν ἐκδοτῶν ἐρωτᾶται ἂν τὸ πῶς σε βασιάζει πρέπη νὰ διορθωθῇ εἰς πῶς σὺ βασιάζεις 'how you are to transport it', ὑπὸ δὲ τοῦ

1. Ἀλλαχοῦ εἰς τὴν χρῆσιν ταύτην τοῦ βασιάζω τι ἀπαντιῶμεν τὸ ἀντέχω ἢ ἀπαντῶ πρὸς τι πβ. ταῖς ἀντιδικαῖς, αἵτινες ἀντέχειν μὴ δυναθεῖσαι πρὸς τὰ ζητούμενα τέλεσματα τῶν αὐτῶν ἀρουρῶν φυγῇ ἐχρήσατο P. Col. Inv. 181(19)-182, 14/5 (340p) ἀπειθηθεῖς καὶ μὴ δυνάμενος ἀπαντᾶν πρὸς τὰ χρεωστούμενα P. Lond. 1915, 21/2 (330/40p).

Ljungvik, Studien 40, 1 καὶ Eranos 27 (1929) 174 προτείνεται νὰ ἐκληφθῆ τὸ *βασιάζει* ὡς ἀπαρέμφατον ἀντὶ *βασιάζειν* (Infinitiv im abhangigen Fragesatz) ('). Ἄλλ' ἡ νέα Ἑλληνικὴ βοηθεῖ νὰ ἐννοήσωμεν τὴν χρῆσιν. Ἐν ταύτῃ παρὰ τὴν προσωπικὴν χρῆσιν *βασιῶ* ἄντέχω (') (πβ. Sophocles λ. *βασιάζω* 2 καὶ Ljungvik, Studien 84) χρησιμοποιεῖται καὶ ἡ ἀπρόσωπος μοῦ *βασιᾶ* ἢ *μέ βασιᾶ* ἄντέχω, δύναμαι, *τολμῶ* (βλ. Ἱστορ. λεξ. νέας Ἑλλην. λ. *βασιῶ* B 2 γ). Οὕτω καὶ ἐν τῷ ἀνωτέρω χωρίῳ τὸ *σέ βασιάζ(ε)ι* = 'δύνασαι, ἀντέχεις, ἔχεις τὴν δυνατότητα (ν' ἀγοράσης)'. Ἡ αἰτιατικὴ *σέ* εἶναι αἰτιατικοφανῆς δοτικὴ. Ἀξιοσημεῖωτον δὲ εἶναι ὅτι ὁ γραφεὺς ἔγραψεν ἀρχικῶς *δοκιμάσις δέ συ* (=σοι [πβ. ἄν συ δοκῆ], ὄχι σύ, ὀνομαστικὴ) *πῶς σε βασιάζει*, ἤτοι ἐπανέλαβε δις τὴν προσωπικὴν ἀντωνυμίαν, μίαν φοράν ὑπὸ τὸν τύπον *συ* (=σοι) καὶ μίαν ὑπὸ τὸν τύπον *σε*, χωρὶς νὰ αἰσθάνεται διαφορὰν μεταξὺ τῶν δύο τύπων, ἐκ τῶν ὑστέρων ὁμῶς διέγραψε τὸ *συ* ὡς περιττόν.

§ 17. P. Fouad I 30, 21/8 (121p)

μεταδοθῆναι αὐτοῖς τοῦδε τοῦ
 ὑπομνήματος ἀντίγραφον δι' ὑπη-
 ρείου, ἵν' ἔχοντες ἔνγραπτον παρ-
 αγγελίαν τὴν ἐαυτῶν οἰκίαν ἀσφα-
 25 λίσωνται ἢ εἰδῶσι ὑπευθύνους
 αὐτοὺς ἐσομένους παντὶ τῷ
 συνοησομένῳ κινδύνῳ κα(ὶ)
 τοῖς ἐπακολουθήσασιν βλάβεσιν.

Ἐν τῷ ἀποσπάσματι τούτῳ ἐξ ὑπομνήματος πρὸς τὸν στρατηγὸν Ὁξυρουγίτου, δι' οὗ ἡ Γασιονῦς καὶ ὁ Ἀμμώνιος, ἰδιοκτῆται οἰκιῶν συναφῶν ἀλλήλαις καὶ γειτνιαζουσῶν πρὸς ξένην οἰκίαν ἐτοιμόρροπον, καθιστοῦν ὑπευθύνους διὰ προκληθησόμενα δυστυχήματα ἐκ τῆς καταρρέουσας τοῦ ἐτοιμορρόπου τοῦς ἰδιοκτῆτας αὐτοῦ, ἀναγινώσκειται (στ. 27) *συνοησομένῳ κινδύνῳ* καὶ διορθώνεται *συνοισομένῳ*, ὅπερ ἐρμηνεύεται '(responsables de tout accident) qui arrivera'. Ἄλλ' οὕτε ἡ ἔννοια αὕτη ἐκφράζεται διὰ τοῦ ῥήματος

1. Τὴν ἐκδοχὴν ταύτην ἐπιδοκιμάζει καὶ ὁ Björck: Eranos 47 (1949) 19.— Ἡ περίπτωσις τοῦ *φρόντισον πῶς ἀνελθεῖν ἡμᾶς, εἰ μὴ θέλεις ἀνελθεῖν ἡμᾶς διὰ τῶν παρ' ἡμῖν κτηνῶν* P. Oxy. XVII 2153, 14/7 (ΠΙρ) εἶναι διάφορος.

2. Πβ. τὸ δημῶδες ῥῆμα:

Μάννα, μ' ἐκακοπάντρεψες ποὺ μ' ἔδωκες στοὺς κάμπους,
 κ' ἐγὼ στοὺς κάμπους δὲ βασιῶ, ζεστό νερὸ δὲν πίνω

Ν. Πολίτου, Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ ἑλλην. λαοῦ (Ἀθῆναι 1914) 149, ἀρ. 105, στ. 1/2.

συμφέρομαι οὔτε ἢ δίφθογγος οι, ἢ ὅποια προεφέρετο τότε ὡς ἄπλοῦς φθόγγος ἢ ἢ ι ἢ ὀ (ε) ἢ δύνατο νὰ παραγραφῆ ὡς (πβ. Voruntersuchungen 101). Πρέπει ἀναμφιβόλως ν' ἀναγνώσωμεν *συνβησομένω* (τὸ *B*, ὅταν ἢ δεξιά του καμπύλη δὲν κυρτοῦται εἰς τὸ μέσον, ἐλάχιστα διαφέρει ἀπὸ τὸ *O*). Ὅπως τὸ *συνβησομένω* εἶναι μετοχὴ μέλλοντος, οὔτω καὶ τὸ *ἐπακολουθήσασι* τοῦ ἐπομένου στίχου, καίτοι κατὰ τύπον μετοχὴ ἀορίστου, πληροῖ χώραν μετοχῆς μέλλοντος (βλ. Voruntersuchungen 31 ἔξ.).

§ 18. P. Mil. R. Univ. I 25 II, 23/5 (126/7μ.Χ.)

[Ἔ]να δὲ ἐπιγνῶς τὴν [τ]οῦ ἀντιδίκου

[κ]ακοπραγμοσύνην [ἔ]τοιμ[ό]ς εστ[ι] π[ρ]ο[ό]ς ε[...].[.]ς ἀμφοτέρω τὰ διὰ τ[οῦ]
25 ἀναφορίου ἐνκλήματα ἀπολογήσασθαι.

Τὸ ἐν στ. 24 κενὸν μετὰ τὸ π[ρ]ο[ό]ς φαίνεται ὅτι πρέπει νὰ συμπληρωθῆ ἔ[σέ] ε[ἰ]ς. Εἰς τὸ ἔ[σέ] νοεῖται ὡς συμπλήρωμα τὸν στρατηγόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου λαμβάνει χώραν ἡ διαδικασία, ἧς τὰ πρακτικὰ διασώζει ὁ προκείμενος πάπυρος. Τὸ νόημα: 'εἶναι πρόθυμος ν' ἀπολογηθῆ ἐνώπιόν σου δι' ἀμφοτέρω τὰς κατηγορίας τῆς ἀναφορᾶς'.

αὐτόθι III 16/25

[Φη]μί γὰρ αὐ[τ]ὸν μ[η]δ[έ]

τὸν Ἄτριον(ν, ο) εἰς ὄνομα ε[ἰ]π[ε] συνι[ε]ι[α]χθαι τὸ χειρογ[ρ]αφον
εἰδέναι μ[η]δ[έ] δύν[α]σ[θ]αι ἀποκρι[θ]ῆναι τίς ἐστι[ν] ἢ ἀπὸ π[ι]
Δημήτριος· [ο]ὐκ ἐστι[ν] Ἄτριον(ν) ἀλλὰ Δεῖος Ἄτριον(ν), φίλος μου,
εἰς] δν ἐποίησα τὸ χει[ρ]ο[γ]ράφον [γρ]αφ[ῆ]ναι.
Π[α]λαμ[ῆ]δης· οὐδὲ ὁ Δ[ε]ῖος τίς ἐστι[ν] ἐπίσταται .οτε [.] πό[θ]εν
ἐστίν, καί τοι οὐκ ἀπαρκεῖ τοῦ Γ[ε]μείνου, ἀλλὰ κα[ὶ] γράμμα[τ]α τ[οῦ] Δ[ε]ί-
ου [ἔ]π[ε]νεν[κ]ε[ἰ]ν δ[ι]φείλει ὁμο[λ]ογ[ο]ῦντο[ς] τουδου[...].ναι τὸ [δ]ι-
ὰ τοῦ χειρογ[ρ]άφου [ἄ]ργύριον. Δημήτριος· κα[ὶ] γρ[ά]μμα[τ]α
αὐτοῦ ἔχω.

*Ἐν στ. 18 ἀναμένεται, ὡς ἤδη παρατήρησεν ὁ ἐκδότης, ἀπὸ π[οῦ] μᾶλλον ἢ ἀπὸ τίνος κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Castiglioni. Τοιαύτη χοῆσις δὲν παραδίδεται εἰς τὴν Κοινήν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀδύνατος, ὅπως δεικνύει ἡ νέα Ἑλληνική. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἐν στ. 21 παραδίδεται *πόθεν*, πιθανωτέρα φαίνεται ἢ συμπλήρωσις ἀποπ[ό]θεν· πβ. τὰ συνήθη εἰς τὴν Κοινήν ἀπεκεῖθεν, ἀπενιεύθεν κττ. καὶ τὰ νεώτερα ἀποποῦθεν[ν] (=ἀποπόθεν, πόθεν) πολλαχ. ἀφσεποῦτε (=ἐξπόθεν) Ἄπουλία (R o h l f s, EWUG ἀρ. 1754). Δυσκολίας παρέχει καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ στ. 21. Ὁ Vogliano ἐρωτᾷ μὴ ὑπόκειται ποτε

καίτοι τὰ ἴχνη τοῦ πρώτου γράμματος δὲν συμφωνοῦν μὲ π. Ἄλλ' ἐνταῦθα ἐπαναλαμβάνονται προφανῶς περὶ τοῦ Δείου τὰ λεχθέντα ἐν στ. 18 περὶ τοῦ Ἄτρονου (τίς ἐσι[ν] ἢ ἀποπ[όθεν]). Διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι ἡ ἀντιστοιχία τῶν δύο χωρίων (στ. 18 καὶ 21) ἐπιτυγχάνεται ἂν ἀναγνώσωμεν ἐνταῦθα οὐδὲ ὁ Δ[ε]ῖος τίς ἐσι[ν] ἐπίσταται οὔτε ὁ[πόθεν].

Καὶ τοῦ στ. 23 τὸ κείμενον δὲν καθίσταται νοητὸν ἔνεκα μικροῦ κενοῦ περὶ τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον ἔχει μείνει ἀσυμπλήρωτον. Ἡ πρότασις τοῦ Agranio-Ruiz (σ. 218) ν' ἀναγνωσθῆ τοῦ δο[θῆ]ναι τὸ (;) διὰ τοῦ χειρο[οργ]ά[φο]ν [ἀ]ργύριον δὲν παρέχει ἱκανοποιητικὴν λύσιν, διότι «dall' ὁμολογοῦντος non può dipendere un infinito sostantivato in caso genitivo» (Vogliano). Νομίζω ὅτι ἐκ τοῦ ὅλου κειμένου ἐξάγεται ἀναμφιβόλως ὅτι τὸ μὲν τούτου πρέπει νὰ νοηθῆ ὡς τούτου¹), τ.ἔ. τοῦ Δημητρίου, τὸν ὁποῖον ὁ δικηγόρος τοῦ ἀντιδίκου Παλαμήδης δεικνύει εἰς τὸν στρατηγόν, ἡ δὲ ἔλλιπῶς παραδοθεῖσα λέξις πρέπει νὰ συμπληρωθῆ [εἶ]ναι. Ἡ φράσις ἀποκαθίσταται οὕτω: καὶ γράμμα[τι]α τ[ο]ῦ Δ[ε]ί[ο]ν [ε]π[ε]ν[κ]εῖν ὁφείλει ὁμολογ[ο]ῦντο[ς] τούτου [εἶ]ναι τὸ [δι]ὰ τοῦ χειρο[οργ]ά[φο]ν [ἀ]ργύριον. Εἰς ταῦτα ἀποκρίνεται ὁ Δημήτριος ὅτι ἔχει πράγματι τὰ γράμματα τοῦ Δείου.

§ 19 P. Mil. R. Univ. I 27, 5/22 (128/9 μ. X.)

- 5 ἐξ ἀναπομ-
 πῆς τοῦ κρατίστου ἡγεμόνος Φλαυείου
 Τιτιανῶ ἀνεπέμφθημεν ἐπὶ σε περὶ
 [ῶ]ν ἔχωμεν πρὸς Θανβάριον τηθί<δ>α ἡ-
 μῶν πρὸς μητρός, οὐ δεόντως ἐπικρατοῦ-
 10 σαν ὑπαρχόντων ἡμῶν, ὧν καὶ τὰς προσ-
 ὄδους βιαίως [.]ε ἐ[πι] τῶν τόπων πολὺ δυνα-
 μ]ένη ἐγλέγει[αι]. κ[α]ὶ σὺ ὁ κύριος, ἐντευχθεὶς
 ὑφ' ἡμῶν δι' ἑτέρου ἀναφορίου ὅτι, ἐνθά-
 [δ]ε οὔσα, ὑπὸ συνιδήσεως θλειβομένη
 15 ἀνέφυγεν ἰς τ[ὸν] Ἄρσινοεῖτην, [δ]θεν καὶ ἐσ-
 [τι]ν, [ε]γ[ρα]ψ[ας] τῶ] τῆ[ς] Πολέ[μων]ος μερί-
 δος στρατηγῶι Ἄνδρομά[χω] ὥσ[τε] ἀπὸ
 [τοῦ] Παῦρι μ]ηνὸς π[έ]μψαι αὐτήν ἐν[θ]ά[δε]
 [μειὰ] κατασποράν καὶ οὐδ[.]ατην
 20 [. . . .] . ι' ὅθεν ἀξιούμεν [ἐάν σοι δοκῆ] γράψαι
 [τῶ] αὐτῶ στρατηγῶι Ἄνδρομ[άχ]ω ἤδη πο-
 τὲ ἐκπέμψαι αὐτήν κτλ.

1. Περὶ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν ψιλῶν καὶ τῶν μέσων βλ. Mayser I 175 πβ. Voruntersuchungen 82.

Ἐν στ. 8 δὲν εἶναι ἀναγκαία ἡ μεταβολὴ τοῦ παραδεδομένου *τηθία* εἰς *τηθί(δ)α*. Ἐκ τοῦ Εὐσταθίου 971, 44 γνωρίζομεν ὅτι ὁ τύπος *τηθία* εἶναι ἰσοδύναμος πρὸς τὸν *τήθη* καὶ *τηθίς*: *ἔτι δὲ καὶ διμαῖα καὶ ἡ ἀπλῶς πρεσβυτέρα γυνὴ ἐλέγεται, ἡ δ' αὐτὴ καὶ τήθη καὶ τηθία καὶ τηθίβιος, δηλοῦσι καὶ αὐτὰ οἱ παλαιοὶ κτλ.* Ὅτι τὸ *τηθία* δὲν σημαίνει ἔνταῦθα 'πρεσβυτέρα γυνή', ἀλλὰ 'θεία', εἶναι ἀδιάφορον, διότι καὶ τὸ *τήθη* καὶ τὸ *τηθίς* εἶχαν καὶ τὰς δύο σημασίας (πβ. καὶ ἡθεῖος), ἀναμφιβόλως δὲ τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ μὲ τὸ *τηθία*. Ἐπίσης δὲν ἐμποδίζει, ὑποθέτω, νὰ διατηρήσωμεν τὴν παράδοσιν τὸ γεγονός ὅτι τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀλλαγῶν τοῦ αὐτοῦ παπύρου ὀνομάζεται *τηθίς* (στ. II 9· *τηθίδα* στ. III 6), διότι τὰ κείμενα τῶν στηλῶν τούτων προέρχονται ἀπὸ διαφόρους συντάκτας: τὸ μὲν (στήλη II) εἶναι ἀντίγραφον ἐπιστολῆς τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ἡ ἀνωτέρω ἀναφορὰ Σουλπικίου Εὐφράνορος πρὸς τὸν Ἀνδρομάχον στρατηγὸν Ἀρσινοΐτου, τὸ δὲ (στήλη III) ἀντίγραφον ὑπομνηματισμοῦ τοῦ Ἀνδρομάχου περὶ τῆς ὑποθέσεως. Σημειωτέον δὲ ὅτι εἰς τὸ ἐν λόγῳ χωρίον τὸ *τηθία* ὡς παράθεσις εἰς τὸ ὄνομα *Θαυβάριον* ἔχει τεθῆ κατ' ὀνομαστικὴν ἀντὶ αἰτιατικῆς, ὅπως συχνότατα εἰς τοὺς παπύρους.

Πβ. λ. χ. *Ἀνθ[ε]σι[ε]ίου Γεμέλλου πατρῶν αὐτ[ῶν]* BGU II 613 (=Chrest. II 89) 31 (IIp)· *παρ[ε]... Θεσσαλονοῦβις ὀμοπατρία ἀδελφῆ* P. Chrest. I 209, 5 (μετὰ τὸ 217p) κτλ. Διὰ πλείονα παραδείγματα βλ. *Voruntersuchungen* 78, 1. Πβ. καὶ τὰ νεώτερα τοῦ *κ[η]ρ Ἀλεξίου Βλασίου ἕως τοῦ μισοῦ Μάρκο* ἔγγραφο ἐκ Κρήτης ἔτ. 1618 (Χριστιαν. Κρήτη 2 [1913] 354)· *σκοιῶθηκε τ' αἰ Γιωργίου 'ς το' εἰκοσιτρεῖς τ' Ἀπρίλη | μαζί μὲ τῶσους Κρητικούς, ἀδερφοχοῖ καὶ φίλοι* Π. Β λ α σ τ ο ῦ, 'Ὁ γάμος ἐν Κρήτῃ' (Ἀθῆναι 1893) 121.

Κατωτέρω (στ. 11) τὸ κενὸν μετὰ τὸ βιαίως θὰ ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῆ [ἄτ]ς, ὡς μετὰ δισταγμοῦ προτείνει ὁ Guégaud, ἀλλ' ἂν τὸ ἀμφίβολον μετὰ τὸ κενὸν γράμμα δύναται νὰ εἶναι *c*, ὑπόκειται μᾶλλον [ώ]ς, τὸ ὁποῖον καθιστᾶ πιθανώτερον ἢ διαπίστωσις τοῦ ἰδίου ὅτι ὁ χῶρος δὲν ἐπαρκεῖ διὰ δύο γράμματα.

Καὶ τὸ κείμενον τῶν στ. 19/20 δύναται, νομίζω, ν' ἀποκατασταθῆ. Ἐκ τῶν στ. 18 ἀφ' ἑνὸς καὶ 22 ἀφ' ἑτέρου, ἰδίᾳ δὲ τοῦ κειμένου τοῦ II 9/11 (*εἰ οὖν, ὡς φασιν, ἡ τηθίς αὐτῶν Θαυβάριον ἠπειθήσεν τῇ πρότερον ὑπ' ἐμοῦ γραφείῃ ἐπιστολῇ περὶ ἐκπομπῆς αὐτῆς κτλ.*), συνάγεται ὅτι ἡ Θαυβάριον κατηγορεῖται ὅτι ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἀνδρομάχου, ἀλλὰ δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὴν ἐντολὴν ὅπως μεταβῆ εἰς τὸν τόπον τῆς δίκης. Κατόπιν αὐτοῦ φαίνεται ὅτι τὸ *ουδ[.]ατην[.]*· εἰ πρέπει ν' ἀναγνωσθῆ *οὐδ'* [ἔπεμψε] *ἀτὴν* (ἐνν. ἡ Θαυβάριον [εἰσέ]τι, τ. ἔ. '(ἀλλὰ) δὲν ἦλθεν ἀκόμη'. Τὸ *πέμπω* εἰς τὴν σημασίαν τοῦ 'ἔρχομαι' συνοδεύεται ἔνταῦθα ὑπὸ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας, δὲν κεῖται ἀμεταβάτως ὡς κατωτ. § 34 ('). Διὰ τὸν τύπον τῆς ἀντω-

1. Πβ. τὴν διπλὴν χρῆσιν τοῦ ἐκινάσσω ἀπολύτως καὶ μετὰ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀνωτ. σ. 328.

νυμίας ἀτιήν ἀπέναντι τοῦ αὐτιήν τῶν σι. [18] καὶ 22 πβ. ὁ Δημήτριος οὖν ἀρτίως μοι μ[ε]τέδωκεν ἐξέρχεσθαι ἑατὸν καὶ ἐμεμψάμην αὐτὸν ὅτι τοσαύταις ἡμέραις οὐκ ὤπιαι P. -Mil. R. Univ. I 24, 28/31 (117p). Ὅτι τὸ πρῶτον ἢ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία (αὐτοῦ κτλ.) ἀπώλεσε τὸ ὑποτακτικὸν φωνῆεν μετὰ τὸ μακρὸν α, παρατηρήθη πρὸ πολλοῦ (πβ. Mayser I 115 Anm. 1)· κατ' αὐτὸ ἐμορφώθη βραδύτερον καὶ τὸ αὐτοῦ εἰς αἰοῦ (*), ἀμφότερα δέ, καὶ τὸ αἰοῦ καὶ τὸ αἰοῦ, ἀπώλεσαν τὸ ἐν ἀρχῇ α λόγῳ τῆς ἐγκλιτικῆς φύσεώς των καὶ ἀπέληξαν εἰς τὸ του κτλ. Διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ καὶ οὐδὲ εἰσάγοντος ἀντίθεσιν πβ. ὑπέσχειτο δοῦναί μοι τειμὴν τῶν δύο θυρῶν καὶ οὐδ' ἀπέδω[κε]ν P. Fouad I 27, 25/6 (44p)· καὶ πολλάκις σοι γὰρ ἔγραψα περὶ τούτου, καὶ οὐδὲ προσεποιείθης P. Oslo III 88, 23/5 (IVp) (ἄλλα παραδείγματα βλ. παρὰ Ljungvik, Beitr. 56).

§ 20. P. Oxy. III 492, 7/9 (130p)

οὐκ ἐξόν[τος]

τοῖς αὐτοῖς κληρονόμοις τῷ καθόλου παραδέχ[εσθα]ι εἰς τὴν δηλουμένην μου οἰκίαν τὸν τοῦ ἑτέρου αὐτῶν Θεων[ος] πατέρα Θε[έωνα] Θεωνος τοῦ καὶ Ἀπολλωνίου τοῦ Θεωνος μητρὸς Ἑλένης ἐφ' ὅσον τὸν τῆς ζωῆς αὐ[τοῦ] χρόνον παρευρέσει ο[ὐ]δ[ε]μιᾶ <ᾶ>λλον δὲ οὐδενὶ παραβαίνειν τι τῶν ὑπ' ἐμοῦ διατεταγμένων

Ἐντὶ παρευρέσει ο[ὐ]δ[ε]μιᾶ <ᾶ>λλον δὲ οὐδενὶ (στ. 9), ἔνθα τὸ <ᾶ>λλον νοεῖται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν ὡς <ᾶ>λλω, ἀναγνωστέον παρευρέσει ο[ὐ]δ[ε]μιᾶ <ᾶ>λλ' οὐδὲ οὐδενί.

§ 21. P. RyI. II 120, 11 (167p)

τέτερτον μέρος οἰκίας καὶ αὐλῆς

Ὁ τύπος τέτερτον ἀντὶ τέταρτον, μαρτυρούμενος καὶ ἐν PSI I 66, 3. 16. 24 (Vp?), εἶναι ἄξιος σημειώσεως διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλληνικῆς, διότι εἶναι πιθανὸν ὅτι εἰς αὐτὸν ἀνάγεται ὁ νεώτερος διαλεκτικὸς τύπος τῆς Τσακωνικῆς Τίτεντα (καὶ Τίτιντα) Ἐτεῖαρη (ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος). Ἡ πιστοποίησις τοῦ τύπου τούτου ἐν τῇ Κοινῇ ἐπικυρώνει τὴν εἰκασίαν τοῦ Pernot (Dial. tsakon. 377) ὅτι τὸ τσακωνικὸν Τίτεντα εἶναι παλαιόν. Ἡ τροπὴ τοῦ α εἰς ε ἐνθυμίζει τὸν ἰωνικὸν τύπον τέσσερες, ὅστις ἐγενικεύθη ἐν τῇ Κοινῇ (πλὴν τῆς σωζομένης ἰδιωματικῶς γενικῆς τεσσάρων). Ὡς πρὸς τὴν

1. Ἡ, ἐνδεχομένως, τὸ αὐτοπαθῆς αὐτοῦ - αἰοῦ ἐξετάθη βραδύτερον εἰς ἡν χρῆσιν ἀρχικῶς ἐτίθετο κανονικῶς τὸ αὐτοῦ.

τροπὴν τοῦ πρώτου ε εἰς ι ἐν τῇ Τσακωνικῇ, αὕτη φαίνεται πρόσφατος, ὡς παρατηρεῖ ὁ Pernot, διότι ἄλλως ἀνεμένετο ἡ συνήθης τροπὴ *τι>κι* (*τιμῶ > κιμοῦ*). Ἐνδιαφέρον εἶναι πάντως ὅτι παραδίδεται ἐν τῇ Κοινῇ καὶ τύπος *ίσσαρας* (Cumont, Fouilles de Douara-Europos 309 πβ. τὴν σημείωσιν εἰς parchemin 4 l.2).

§ 22. BGU II 601, 9,12 (IIp)

*εὖ οὖν ποιήσης γράψον μοι
περὶ τῆς οἰκίας διτι τί ἔπραξας
καὶ τὸν ἀραβῶνα τοῦ Σαραπί-
10 ωνος παρακλος δέδωκα αὐτῷ.*

Ὁ ἐκδότης διορθώνει τὸ παραδιδόμενον ἐν στ. 12 *παρακλος* εἰς *παράκλ<ητ>ος*. Ἄλλ' εἶναι προφανές ὅτι οὔτε ἡ λέξις *παράκλητος* ἔχει θέσιν ἐνταῦθα (θ' ἀνεμένετο μᾶλλον ἢ μετοχὴ *παρακληθεῖς*) οὔτε ἡ ὑποτιθεμένη παραγραφὴ δικαιολογεῖται. Ὑπὸ τὸ *παρακλος* φαίνεται ὅτι λανθάνει τὸ ἐκ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γνωστὸν ἐπίθετον *φαρακλός*, τὸ ὁποῖον ἔχει προέλθει κατ' ἀντιμετάθεσιν τῶν συμφώνων ἐκ τοῦ ἀρχαίου *φαλακρός*, χρησιμοποιημένου ἐπίσης σήμερον παραλλήλως πρὸς τὸ *φαρακλός* καὶ πρὸς ἄλλους, προελθόντας καὶ αὐτοὺς κατὰ μετάθεσιν τῶν συμφώνων, τύπους ('). Ἀνωτέρω ἡ λέξις ἀποτελεῖ παράθεσιν εἰς τὸ *Σαραπίωνος*, ἔπρεπε δὲ νὰ τεθῆ κανονικῶς κατὰ γενικὴν ἄλλ' ἐν τῇ δημώδει Κοινῇ ἡ παράθεσις τίθεται συνήθως ἀνακολούθως, ὡς ἐνταῦθα, κατ' ὀνομαστικὴν (βλ. περὶ τούτου ἀνωτ. σ. 349). Ὡς πρὸς τὸ *π* ἐν ἀρχῇ ἀντὶ *φ*, τοῦτο πιθανῶς δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν ἐναλλαγὴν ψιλῶν καὶ δασέων, ἣτις ἐμφανίζεται ἐν Αἰγύπτῳ, οὐδ' εἰς μετάθεσιν τοῦ πνεύματος ὡς ἐν τῷ νεωτέρῳ τύπῳ *παρακλός* (*πh·κ > π·κh*), ἀλλ' εἰς τὴν συνεκφορὰν μετὰ λέξεως ληγούσης εἰς *-ς*: *Σαραπίωνος παρακλός*. Τοῦτο βεβαιώνεται ἐκ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ στ. 7 τύπου *ἀσπαλίσματα ἀντὶ ἀσφαλίσματα*. Ἐχομεν δηλαδή πρὸ ἡμῶν τὸ ἐκ τῆς νέας Ἑλληνικῆς (²) γνωστὸν καὶ εἰς τὴν Κοινὴν (Mayer I 172 ἔξ. καὶ 178 ἔξ. Dietrich, Unt. 100 ἔξ. Psaltes 95 ἔξξ.) ἀναγόμενον φαινόμενον τῆς τροπῆς τοῦ *σ+δασεῖ* (θ, φ, χ) εἰς *σ+ψιλῶ* (τ, π, κ), τοῦ ὁποίου αἰ ρίζαι

1. Πβ. Β. Φάβη ν: Δεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν 2 (1940). 102 ἔξ.

2. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐν τῇ κοινῇ νέα Ἑλληνικῇ περιορίζεται εἰς τὰ συμπλέγματα *σθ* καὶ *σχ*, ἀλλ' ἐν ταῖς νεωτέραις διαλέκτοις ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸ *σφ* (Ἰκαρος, Κύθηρα [Χατζιδάκις, ΜΝΕ II 431], Κύπρος [Παντελίδης, Φωνητικὴ 43], Πόντος [Oeconomidis, Lautlehre des Pontischen 34], Μάνη, Κάτω Ἰαλία [Rohlf, Hist. Gram. 72 ἔξ.]). Ἡ παρατήρησις τοῦ Schwyz (205 ὑποσ. 4) «*σφ, σχ* bleiben im allg. auch neugriech.» ἀληθεύει κυρίως περὶ τοῦ *σφ*, ἐνῶ ἡ συχνὴ ἐμφάνισις τοῦ *σχ* ὀφείλεται, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἰς λογίαν ἐπίδρασιν.

φθάνουν ὀπίσω εἰς τὰς ἀρχαίας διαλέκτους (βλ. Schwyzer I 205 [καὶ ὑποσ. 4] καὶ 829 [προσθήκη εἰς σ. 205]) (¹) πβ. λ.χ. σθ > σι: κεχρηῆσται (=·σθαι) P. Teb. II 316 II, 10 (99p)· περιέλκεσται (=·σθαι) P. Brem. 18, 10 (IIp)· γενέσται (=·σθαι) P. Oxy. VII 1069, 3. 25 (IIIp)· φιλοπονεῖσται (=·σθαι) αὐτόθ. στ. 20· ἐργάσασται (=·σεσθαι) P. Gen. 76 (=BL I 167), 18 (III/IVp) κτλ. σφ > σπ: ἀσπαλίσται (=·ασφ.) P. Oxy. II 298, 60 (Ip)· ἀσπάλιαν (=·ασφ.) BGU III 857, 7 (113p)· ἐσπειτέρισεν (²) (=·εσφ-) P. Mich. III 175, 15 (193p)· εἰσπορὰ (=·εἰσφ-) P. Lond. III 1249 (346p) κτλ. σχ > σκ: ἀποσκέσθαι (=·ἀποσχ-) BGU I 340 (=BL I 39), 28 (148/9p)· δισκειλίαι (=·δισχιλίαι) P. Chrest. II 362, 20 καὶ 22/3 (211p)· σκῶσιν (=·σχ-) P. Oxy. VII 1068, 20/1 (IIIp)· ἔσκαται (=·ἔσχ-) P. Lond. IV 1343, 24 (709p) κτλ.

Παράδοξον εἶναι ὅτι ἀνωτέρω ἢ τροπὴ γίνεται ἐν τῇ συνεκφορᾷ (-σφ· > -σπ-), διότι ἐν τῇ ὁμιλουμένῃ νέᾳ Ἑλληνικῇ ἢ τοιαύτῃ τροπὴ γίνεται κανονικῶς μόνον ἐντὸς τῆς λέξεως (βλ. Γ. Χατζιδάκι, Γλωσσολ. Ἐρευναι I 60 ἔξ., ὅπου καὶ ἐρμηνεῖα τοῦ φαινομένου), σπανιώτατα δ' ἐν τῇ συνεκφορᾷ (βλ. Pernot, Phonétique des parlers de Chio I 361). Ἄλλ' ὅτι πάντως καὶ ἐν τῇ Κοινῇ ἐγένετο ἐν τῇ συνεκφορᾷ, ἔχομεν πλὴν τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος καὶ ἄλλα. Προχείρως ἔχω ν' ἀναφέρω τὰ ἑξῆς: μὴ οὖν ἀμελήσης, τέχνον, γράψε μοι περὶ τῆς σωτηρίας [σ]ου ὡς [[ο]] ἔλδῶς (³) πόβον (=·φόβον) τέκνον BGU II 380, 19/22 (IIIp)· Ἀυρηλίῳ Φιλοξένῳ Δωροῦτο[ς] πορβιοπώλῃ (=·φορβ-) (⁴) P. Oxy. VII 1037, 4 (444p). Ἄλλο παράδειγμα ὑπόκειται ἴσως εἰς τὸ χωρίον τῆς τείας (=·θείας) (⁵) μνήμης P. Cairo Masp. III 340v, 44 (VIp). Τὸ αὐτὸ δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν καὶ ἐξ ἀντιστροφῶν περιπτώσεων, οἷον λ.χ. περὶ τῆς θειμῆς (=·τιμῆς) P. Oxy. XII 1482, 11 (IIp), ὅπου ὁ γράφων ἔτρεψε τὸ ἐν τῇ συνεκφορᾷ -σ τ· εἰς -σ θ·, πιθανῶς διότι ἡ προφορὰ -σ τ- τοῦ ἐφαίνετο δημώδης καὶ ἐξήτησε νὰ τὴν ἀποφύγῃ.

1. Περὶ τῆς παλαιᾶς διαλεκτικῆς τροπῆς σθ > σι ὁ Γ. Χατζιδάκις, Ἄκαδ. Ἐπιμ. Ἐπιμ. I 495 δέχεται ἀναλογικὴν ἐπίδρασιν.

2. Ὁ ἐκδότης ἀναγινώσκει ἐσπειτέρισεν.

3. Ὁ ἐκδότης ἀναγινώσκει ὡσθίδῶς. Ἐπειδὴ ὁμοίως τὸ θ δὲν ἔχει θέσιν, εἰκάζω ὅτι ἐγράφη πρῶτον ὡς οἰδῶς (κατ' ἐπίδρασιν τοῦ οἶδα), ἀκολούθως δὲ διεγράφη τὸ ο (δι' ὃ καὶ φαίνεται τῶρα ὡς θ) καὶ ἐπάνω ἐγράφη τὸ ὀρθὸν σ.

4. Ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῆς λέξεως φορβιοπώλης ὁ Hunt παρατηρεῖ «a seller of phorbium or perhaps, more generally, a seller of fodder» (ἐντεῦθεν τὸ λεξικὸν Liddell · Scott · Jones, addenda λ. φορβιοπώλης). Ἐξεταστέον εἶναι μήπως ὑπόκειται ὡς ἀ' συνθετικὸν τὸ φορβειά.

5. Ὁ ἐκδότης ἀναγινώσκει τῆς μείας μνήμης καὶ διορθώνει τὸ μείας εἰς μακαρίας. Ἄλλὰ τὸ ἀμφίβολον μ εἶναι μᾶλλον παρανάγνωσις ἀντὶ τ (τ καὶ μ ἐλάχιστα διαφέρουν ἐν τῇ ἐπισσευρμένῃ γραφῇ τῶν πρωίμων βυζαντινῶν χρόνων).

Ὁ ὑποκείμενος ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐπιστολῇ τύπος φαρακλὸς κρύπτεται πιθανῶς καὶ ὑπὸ τὸ ἐν καταλόγῳ ὀνομάτων παραδιδόμενον *Κάσιωρος φα-ρακρ()* BGU I 344 I, 13 (II/IIp), τὸ ὁποῖον ὁ B. Olsson: Aegyptus 7, 112 συνῆψε πρὸς τὸ Λατινικὸν *falcarius 'Sichelschmied'* καὶ προέτεινε ν' ἀναλυθῇ ἢ βραχυγραφία εἰς *φαρακρ(άριος)*. Ἄλλ' ὅτι τὰ ὀνόματα τοῦ καταλόγου τούτου χαρακτηρίζονται καὶ ἐκ σωματικῶν γνωρισμάτων φαίνονται ἐκ τοῦ ἐν στ. I 20 **Ηρακλιανὸς κοφ()* (=κωφὸς προφανῶς). Ἐπομένως ἢ πιθανωτέρα ἀνάγνωσις εἶναι *φαρακλ(ός)*.

§ 23. P. Brem. 10, 3/5 (IIp)

ἀφορμὴ οἰκεί[α π]αριόντος *Πρόκλ[ου]* πρὸς [σε] σπεύδειν. Ἡδέως σε, [ἄδ]ελφε, ἀσπάζομαι

Τὸ χωρίον τοῦτο ἠομήνευσεν ὁ Wilcken: «Eine bequeme Gelegenheit (dir einen Brief zu schicken), da Proculus vorübergeht, um zu dir zu eilen! Mit Freude begrüße ich dich, mein Bruder». Προφανῶς ὁμοίως τὸ οἰκεία ἀναφέρεται εἰς τὸν Πρόκλον, ὅστις ἐξ ἰδίας ἀφορμῆς μετέβαινε πρὸς συνάντησιν τοῦ ἀποδέκτου τῆς ἐπιστολῆς. Ἔπεται ὅτι ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σπεύδειν ἀναμένεται μετοχὴ σπεύδων, συναπτομένη πρὸς τὸ ἀσπάζομαι. Κατὰ ταῦτα πρέπει ν' ἀναγνώσωμεν: ἀφορμῇ οἰκεί[α π]αριόντος *Πρόκλ[ου]* πρὸς [σε], σπεύδων ἠδέως σε, [ἄδ]ελφε, ἀσπάζομαι.

§ 24. P. Oxy. III 531, 7,9 (IIp)

ἐὰν γὰρ θεοὶ θέλω-
σι, τάχιον πρὸς σὲ ἦξω μετὰ τὸν *Μεχειρ μῆνα*,
ἐπεὶ ἐν χερσὶν ἔχω ἐπίξιμα ἔργα.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔχει γραφῇ τὴν 16^{ην} τοῦ μηνὸς Τῦβι, ὁ δ' ἐπιστολογράφος πληροφορεῖ τὸν ἀποδέκτην υἷόν του ὅτι πρόκειται νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν τάχιον, τ.ἔ. συντόμως, μετὰ τὸν *Μεχειρ μῆνα*. Τὸ τελευταῖον ἐρμηνεύεται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν 'after Mecheir is over'. Ἐπειδὴ ὁ *Μεχειρ* εἶναι ὁ μετὰ τὸν Τῦβι μῆν τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἡμερολογίου, κατὰ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην ὁ ἐπιστολογράφος θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκογένειάν του μετὰ ἕνα καὶ ἥμισυν μῆνα. Ἀλλὰ τότε δυσκόλως δικαιολογεῖται τὸ τάχιον. Διὰ τοῦτο πιστεύω ὅτι τὸ μετὰ ἐνταῦθα δὲν σημαίνει τὸ 'κατόπιν', ἀλλὰ τὸ 'συγχρόνως' (μετὰ τὸν *Μεχειρ μῆνα* = ἅμα τῷ *Μεχειρ μηνί*), ὅπως τὸ ἐκ τοῦ μετὰ προελθὸν μὲ τῆς νέας Ἑλληνικῆς: μὲ τὸ ἡλιοβασίλημα γύρισαν στὸ χωριὸ (βλ. Τζαοτζάνου, Νεοελληνικὴ σύνταξις I 204, § 138, 17). Ἡ χρῆ-

σις αὕτη, ἡ ὁποία εἶναι παλαιοτάτη (πβ. ἀθάνατοι... ἠγερέθοντο μετὰ χρυσόθρονον ἢ ᾧ ἅμα τῆ ἡοῖ Ὑμν. Ἐσμ. 326), ὑπόκειται καὶ εἰς ἄλλα χωρία τῶν παπύρων. Οὕτω ἐν τῷ πᾶν δὲ ποιήσον μετὰ τὰς Καλάνδας ἠκει[α]ι ὡς ἐγράφαιε P. Lond. III 951v (=Chrest. I 483), 9 (IIIp) τὸ μετὰ τὰς Καλάνδας σημαίνει ἅμα τῆ εἰσόδῳ τοῦ νέου μηνός. Ὁμοίως ἐν τῷ χωρίῳ ἐπιγινώσκει ὁ Θεὸς ἡμῶν εὐρισκόντων τινὰ μετὰ τὸ καταλαβεῖν τὸ[ν] ἀπόστολον ἡμῶν μὴ ἐγκείμενον ἐν τῇ καταγραφῇ τῇ σιελλομένῃ παρὰ σοῦ ἀποδιδουμένον σε τὰ θλίβοντά σε P. Lond. IV 1343, 16/9 (709p) τὸ μετὰ τὸ καταλαβεῖν ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἅμα τῷ καταλαβεῖν ἑυθύς ὡς ἔλθῃ (*). Κατὰ ταῦτα δὲ καὶ αἱ φράσεις μετὰ τὸ δέξαι καὶ μετὰ τὸ γράψαι τοῦ P. Goodsp. 3 πρέπει ἴσως νὰ νοηθοῦν ὅχι, ὡς προέτεινεν ὁ Crönert ἐν Stud. Pal. IV 96, 'nachdem ich (deinen Brief) erhalten habe' καὶ 'nachdem ich geschrieben habe', ἀλλὰ ἅμα τῷ δέξασθαι 'simulatque accepi' καὶ ἅμα τῷ γράψαι 'simulac scripsi'.

§ 25. BGU IV 1031, 11/5 (IIp)

Ἄλλ' ὄρα μὴ ἀμελήσης τὸν ἀλοητὸν τῆς νήσου, καὶ περωθε ὡς ἀπ' ἐντεῦθεν ἕκδος ἀνθρώποις ἀσοφα[λέσ]ι, ἵνα πρὸς τὸν καιρὸν ἀμερι[μ]νήσωμεν.

Τὸ περωθε τοῦ στ. 12 θεωρεῖται ὡς ἐνδεχομένη παραγραφὴ ἀντὶ πόρωθεν. Ἀλλὰ καὶ τούτου γινομένου δεκτοῦ τὸ χωρίον παρέχει δυσχερείας. Διότι ἡ προσιακτικὴ ἕκδος (στ. 13) πρέπει προφανῶς νὰ συναφθῇ ἀσυνδέτως πρὸς τὸ μὴ ἀμελήσης, τὸ δὲ τὸν ἀλοητὸν πρέπει νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ ἕκδος. Τὸ κείμενον νοεῖται, νομίζω, ὀρθῶς ὡς ἐξῆς: μὴ ἀμελήσης τὸν ἀλοητὸν τῆς νήσου... ἀπεντεῦθεν ἕκδος κτλ. Μένει ὅμως νὰ ἴδωμεν πῶς πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ τὸ καιπερωθεως (στ. 12/3) καὶ τί κρύπτεται ὑπὸ τοῦτο. Ὑπο-

1. Πβ. ἅμα τῷ με ἀνελθεῖν με ἀπὸ τοῦ θερισμοῦ προσῆλθον τῷ στρατηγῷ P. Brem. 54, 3/5 (IIp) ἅμα τῷ λαβεῖν σε ταῦτά μου τὰ γράμματα P. Teb. II 421, 2/3 (IIIp). Ἐκ τῆς χρήσεως ἅμα τῷ (με) + ἀπαρεμφάτω προῆλθε κατὰ παράλειψιν τοῦ ἅμα ὁ νεώτερος σύνδεσμος τῶ(μου) ἢ τό(μου) ἑυθύς ὡς συναπτόμενος ἤδη μὲ ὑποτακτικὴν ἀντὶ ἀπαρεμφάτου (τῶ(μου) ἔρθω = ἑυθύς ὡς ἔλθω). Πρώϊμον παράδειγμα τῆς παραλείψεως τοῦ ἅμα καὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ἀπαρεμφάτου δι' ὑποτακτικῆς εἶναι τὸ ἐξῆς: καὶ μὴ δύνασθαι με λαβεῖν παρὰ σοῦ τὸν αὐτό[ν] μου υἱὸν πρὸ συμπληρώσεως τοῦ αὐτοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ δὲ λάβω (= ἅμα τῷ με λαβεῖν) αὐτὸν πρὸ συμπληρώσεως τοῦ αὐτοῦ ἐνός ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τῷ με ἀνα[δ]οῦναί σοι ὅπερ νῦν ἔσχον ἐν νόμομα καὶ ἀπόλλειν με αὐτὸ Stud. Pal. XX 219, 28/35 (604p) (πβ. οἱ Φράγχοι τὸ ὀρθώσουσιν κινεῦν καὶ ὑπαγαίουν Χρον. Μορ. P 721 ἕκδ. Schmitt).

θέτω ὅτι δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ἐν τούτῳ τὸ ὄνομα τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος νήσου κατὰ πτῶσιν γενικήν, *Καιπερωθέως*. Τὸ ἀπεντεῦθεν εἶναι χρονικὸν (βλ. *Ljungvik: Aegyptus* 13 [1933] 166) καὶ ἀντιτίθεται πρὸς τὸ κατωτέρω πρὸς τὸν καιρὸν.

§ 26. P. Bad. II 42, 9/11 (IIp)

δ γὰρ Νιλάμμων δ γαροπώ-
10 λης παρέθειο αὐτά, ὡς πρὸς
ὀλίγας ἡμέρας ἔλιτε.

Ὁ ἐκδότης παρατηρεῖ εἰς τὸν στ. 11: «*Ἐλιτε völlig deutlich. Lies ἦλθε*». Ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀναμφισβήτητον δυνατότητα τῆς τοιαύτης ἐρμηνείας τοῦ ἔλιτε (¹) τὸ νόημα τῆς φράσεως δὲν ἱκανοποιεῖται, νομίζω, διὰ τῆς ἐκδοχῆς ταύτης. Διότι διὰ τοῦ ὡς... ἔλιτε ἐκφράζεται σκοπός, κάτι δηλ. ἀναγόμενον εἰς τὸ μέλλον καὶ οὐχὶ εἰς τὸ παρελθόν. Διὰ τοῦτο εἶναι πιθανώτερον ὅτι τὸ ἔλιτε ἰσοδυναμεῖ ἐνταῦθα πρὸς ἔλθαι, ἀπαρέμφατον τοῦ ἄορ. ἦλθα ἀντὶ τοῦ παλαιότερου ἔλθειν, ἢ δὲ φράσις ὡς... ἔλθε κεῖται ἀντὶ τελικῆς προτάσεως ἵνα ἔλθῃ. Ἱστορικῶς ἐνδιαφέρον εἶναι ὅτι ὁ ἀνωτέρω τύπος διασώζει μίαν ἀπὸ τὰς πρωίμους ὀπωσδήποτε μαρτυρίας τῆς ἀπωλείας τῆς δασύτητος τοῦ θ' παρὰ τὸ ὑγρόν, ἢ ὁποῖα μαρτυρεῖται καὶ εἰς τὸ πολλαχοῦ σήμερον ἐν χρήσει ἦρτα ἀντὶ ἦρθα.

Ὅμοια παραδείγματα παρέχει ἡ διαλεκτικὴ νέα Ἑλληνικὴ, λ.χ. *νάρθηκας - νάρτηκας*, *ὄρθος - ὄριός* κτλ., *ἀρχή - ἀρκή*, *ἔρχομαι - ἐρκομαι* κτλ., *περ(η)φανεύομαι - παπανεύκομαι* Κύπρ. Πβ. Χ. Παντελίδου, Φωνητικὴ 43. Ὅτι τὸ φαινόμενον εἶναι παλαιὸν κεῖθαι ἢ ἐμφάνισις του εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ προηγουμένου τοῦ δασέος, λ.χ. *ἄνθρωπος - ἄντροπος* (οὕτω διαλεκτικῶς καὶ σήμερον), *μοχλός - μοκλός* (*μουκλός* νῦν Κύπρ.) πβ. καὶ τὰ νῦν ἐν χρήσει *θρύβω - τρύβω*, *θρύμμα - τρύμμα*, *θρύφαλο - τρύφαλο* καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλὰ καὶ ἀντιθέτως τὸ ὑγρόν εἶχε δασυντικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τὸ παρακείμενον ψιλόν πβ. *καταρτία - καταρθία* P. Lond. (σ. 164) 1164 (h), 17 (212p), *κόλπος - κόλφος* P. Mich. Inv. 5805, 30 (IIp) (ᾧθεν τὸ νεώτ. *κόρφος*, τὸ ὁποῖον ἀδίκως ἔθεωρήθη προσελθὸν ἐκ παρετυμολογίας πρὸς τὸ *κρυφός* [Γ. Χατζιδάκι, MNE II 352] ἢ τὸ *κορφή* [M. Φιλήντα, ΓΓΕ II 185 ὑποσ.] ἢ ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ Ἰταλ. *golfo* [M. Φιλήντα, ἐνθ' ἀν. III 220]), *λυθρώσομαι* (= *λυτρῶσομαι*) CPR I 12, 16/7 (Ip), νεώτ. *appartenere - παρθενεύω* σύνηθ., *πόρτα - πόρθα* Καππαδοκία κτλ.

1. Πβ. *ἀνέλθεν* (= *ἀνήλθεν*) PSI VII 836, 1 (VIp). Τύπον *ἔρθα* ἐμφανίζει ἡ νεωτέρα διάλεκτος τοῦ Πόντιου ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ *ἦρθα*, διότι εἰς τὴν Ποντικὴν διεσώθη πολλάκις ἢ ἀνοικτὴ προφορὰ τοῦ η (κατὰ κανόνα σχεδὸν εἰς τὴν χρονικὴν αὔξησιν *Oeconomidēs* 11) καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ποσοτικῆς διαφορᾶς τῶν φωνηέντων συνέπεσε πρὸς τὸ ε ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ η=ι τῆς κοινῆς νέας Ἑλληνικῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλα ἰδιώματα ἀπαντᾷ ἀναύξητος ἄορ. *ἔρθα* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ ἐνεστ. *ἔρχομαι*.

Τὸ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας εἶναι ἐμπρόθετος διορισμὸς καθορίζων τὴν διάρκειαν ἀντὶ ἀπλῆς αἰτιατικῆς ἢ ἐπὶ καὶ αἰτιατ. πβ. δὸς εἰς ὀπιασίαν ὀπιασθαι πρὸς ὀλίγον (ἐπ' ὀλίγον, ὀλίγον χρόνον) P. Holm. θ 39/40 (IVp).

§ 27. P. Fouad I 77, 5/11 (IIp)

διεπεμψά-
μην σοι ὥστε τῇ γλυκν-
τάτη μου θυγατρὶ Κρο-
νοῦτι διὰ Σωτηρίχου
ζαβδιστοῦ ὁ τοῦ Σανσά-
10 κιν λεγομένον πασχί-
διον καὶ ἐπισιόλιον.

Περὶ τοῦ ὁ τῆς ἐκφράσεως ὁ τοῦ Σανσάκιν (στ. 9/10) ὁ ἐκδότης συζητεῖ δύο ἐκδοχάς: α) ὅτι κεῖται ἀντὶ τοῦ, τῆς μεταπτώσεως τῆς γενικῆς εἰς ὀνομαστικὴν ὀφειλομένης ἐν τινι μέτρῳ εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ ἐπομένου τοῦ, β) ὅτι κεῖται ἀντὶ τὸ καὶ συνάπτεται πρὸς τὸ πασχίδιον. Ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐκδοχῆς ἀποκλείεται. Τὸ ὀρθὸν εἶναι τὸ πρῶτον, ὅτι ἡ ὀνομαστικὴ ἐτέθη ἀντὶ τῆς γενικῆς, ἢ ὁποία θὰ ἦτο ἡ κανονικὴ πβ. δ[ι]ὰ Πλάτωνος τοῦ τοῦ δερχηστοῦ (ἢ ὑπόνοια τῶν ἐκδοτῶν ἐνταῦθα ὅτι τὸ δευτέρον τοῦ ἴσως ὀφείλεται εἰς διττογραφίαν δὲν εἶναι πιθανή) (1) P. Oxy. XIV 1676, 7/8 (IIIp). Ἐπὶ τῆ Κοινῆ εἶναι σὺνήθες τὸ φαινόμενον ἢ παράθεσις νὰ μὴ συμφωνῇ κατὰ πτῶσιν πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον, ἀλλὰ νὰ τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν βλ. Voruntersuchungen 3 ἐξ. 78 ἐξ. καὶ ἀνωτ. σ. 349 πβ. Ψαιρητός υἱοῦ Κολλούθου Φαλοῦς λεγομένου (ἢ προτεινομένη ἀνάγνωσις Φαλοῦ<το>ς περιττή) P. Oxy. X 1293, 40/1 (117/38p). Τὸ φαινόμενον τοῦτο παρουσιάζεται καὶ ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ πβ. τὴν μίαν τὴν λέσιν ἢ Ροδοῦ, τὴν ἄλλην ἢ Ἀθροῦσα Σακελλαρίου, Κυπριακὰ II, 46, στ. 6.

Ὡς πρὸς τὸν τύπον πασχίδιον ὀρθῶς ὁ ἐκδότης ὑποπιεύθη ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὴν λέξιν φασκίδιον. Πρόκειται περὶ μεταθέσεως τῆς δασύτητος ἀπὸ τοῦ φ εἰς τὸ κ, ἢ ὁποία εἶναι γνωστὴ ἐκ τῶν διπλῶν τύπων τῆς παλαιότερας γλώσσης (χιτῶν - κιθῶν, χύτρα - κύθρα, Πύθιος - Φύτιος κττ.) πβ. Schwyzer, Gr. Gram. 269), ἀλλ' εἶναι σὺνήθης καὶ ἐν τῇ Κοινῇ καὶ τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ (βλ. Mayser, I 184. Β. Φάβην: Λεξικογρ. Δελτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν 2 [1940] 99). Ὁ ὑποκείμενος εἰς τὸ πασχίδιον τύπος φασκίδιον

1. Ἀλλαχοῦ παραλείπεται τὸ ὄνομα καὶ δηλώνεται μόνον τὸ πατρώνυμον μετὰ τοῦ ἄρθρου: ἐκομισάμην δὲ τὰ θαλλία παρὰ τοῦ τοῦ Ἡρακλείδου (=τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἡρακλείδου ἢ διαγραφὴ τοῦ δευτέρου τοῦ δὲν φαίνεται δικαιολογημένη) P. Oxy. XII 1481, 7/8 (IIp).

μαρτυρεῖται ἐν τῇ μεσαιωνικῇ γλώσσῃ (βλ. Du Cange λ. *φασκία*), ἀλλὰ πρέπει ἤδη νὰ δεχθῶμεν ὅτι εἶναι παλαιότερος.

§ 28. P. Flor. III 334, 3/12 (IIp)

*Ανοίξας τοὺς τόπους μου
 προσένεγκέ μοι εἰς ἔψησιν
 5 γάρου καὶ ὄξ[ο]ς ἐκ τοῦ
 Κώου καὶ ἔλαιαν· καὶ πάλι
 τῇι σῆι σφραγίδι ἀσφαλῶς
 κλείσας σφράγισον τὸ
 δαπανηθὲν ἀνάλωμα
 10 εἰς τοὺς θησαυρούς, εἰς ἧ
 ὄσιόν ἐστιν, ἵνα τῶ
 κρατίστῳ ἡγεμόνι κτλ.

Τὸ εἰς ἧ (στ. 10) εἶναι ἀνεξήγητον, ὡς ἀναγινώσκεται. Ἡ ἐκδοχὴ ὅτι ὑπόκειται «volgarismo per un semplice ἧ» εἶναι ἀπίθανος. Συνήθως ἡ λέξις θησαυρὸς 'ἀποθήκη' ἀκολουθεῖται ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἰδιοκτῆτου· πβ. θησαυρὸν Λιβύλλης O. Fay. 17, 3 (35p)· θησαυρῶι Σοχώτου P. Fay. 122, 4/5 (ca. 100p)· θησαυροῦ Βασύλλου P. Teb. II 375, 24 (140p)· θησαυροῦ πρότερον Πασίωνος CPR 31, 15/6 (IIp) κτλ. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ τὸ ΕΙΣΗ κρύπτεται τὸ ὄνομα τοῦ ἰδιοκτῆτου τῶν ἀποθηκῶν (θησαυρῶν) περὶ ὧν ὁ λόγος. Τὸ ὄνομα *Εἰση* δὲν ἀναφέρεται παρὰ P r e i s i g k e, NB καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ προστεθῇ ἐκεῖ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου. Διὰ νὰ γίνῃ νοητὸν τὸ κείμενον, πρέπει νὰ στίξωμεν ὡς ἑξῆς (στ. 6/12):

καὶ πάλι
 τῇι σῆι σφραγίδι ἀσφαλῶς
 κλείσας σφράγισον. Τὸ
 δαπανηθὲν ἀνάλωμα
 10 εἰς τοὺς θησαυροὺς *Εἰση*
 ὄσιόν ἐστιν, ἵνα τῶ
 κρατίστῳ ἡγεμόνι κτλ.

§ 29. PSA Athen. 43 I, 13 (IIp)

]μῶρος θρηναύλ

Εἰς τὸν πάπυρον τοῦτον διασώζοντα κατάλογον διαφόρων προσώπων, τὰ ὅποια χαρακτηρίζονται ὡς ἀθληταί, ἀσκαῦλαι καὶ καλαμαῦλαι, ἀναφέρεται καὶ μουσικός τις, *Μῶρος* πιθανῶς ὀνομαζόμενος (1), τοῦ ὁποίου ἡ ιδιό-

1. Τὸ *M*, τοῦ ὁποίου ἔχει διασωθῆ τὸ μέγιστον μέρος (ιδ. πίν. XV), εἶναι μεγα-

της δηλοῦται διὰ τῆς βραχυγραφίας *θηρηαύλ* ἀναλυθείσης ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ ἐκδότου *θηρηαύλ(ης)*. Ἡ λέξις αὕτη ἀπαντᾷ ἐνταῦθα τὸ πρῶτον, ὅσον γνωρίζω. Ἄλλ' ὅτι κατὰ τοὺς θρήνους (τὰ μυρολόγια) ἐγίνετο χρῆσις καὶ ἀϋλητῶν⁽¹⁾, γνωρίζομεν ἐκ τῆς συναφοῦς λέξεως *τυμβαύλης* (Αἰλ. Ποικ. Ἰστ. 12, 43. Γαλην. 7, 241). Ἴσως δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ ἀπευθείας ἀναφέρονται κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀϋληταὶ ἐπὶ τῷ θανάτῳ νεκροῦ: καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς ἀϋλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον λέγει αὐτοῖς κτλ. Κ.Δ. Ματθ. 9, 23: ἐπίσης κατὰ τὴν κομιδὴν τῶν λειψάνων τοῦ Δημητρίου: *Εἰς δὲ Κόρινθον τοῦ οἰόλου καταπλέοντος ἢ τε κάλπις ἐκ πρύμνης περιφανῆς ἐωρᾶτο πορφύρα βασιλικῆ καὶ διαδήματι κεκοσμημένη καὶ παρεισιτήκεσαν ἐν ὀπλοῖς νεανίσκοι δορυφοροῦντες. Ὁ δὲ τῶν τότε ἀϋλητῶν ἐλλογιμώτατος Ξερόφαντος ἐγγὺς καθεζόμενος προσηύλει τῶν μελῶν τὸ ἱερώτατον. Καὶ πρὸς τοῦτο τῆς εἰρεσίας ἀναφερομένης μετὰ ἔνθμου τινος ἀπήνια ψόφος, ὥσπερ ἐν κοπειῷ, ταῖς τῶν ἀϋλημάτων περιόδοις Πλουτάρχ. Βίος Δημητρ. 53, 2.*

§ 30. P. Lond. II 335 (=Chrest. I 323), 7/21 (II p)

Βουλό-

- μεθα μνοθώ[σ]ασθῆ σε τὸ μύμαιων⁽²⁾
 τοῦ θεοῦ ἐν ἔ[π]οικίου Πισάιτος περὶ κώ(μην)
 10 Ἑράκλειαν εἰς ἔτη πέντε ἀπὸ
 τοῦ ζ (ἔτους) ἕως ια (ἔτους) τῶν κυρίων
 αὐτοκρατόρων ἐπὶ τῷ ἀνήλοκες
 τ[ὸ]ν φόρον τῆς πενταετείας
 εἰς τὸ μύλαιων τοῦ θεοῦ, ἀπὸ ιβ (ἔτους)
 15 ἀποδώσις ἐκφόριον εἰς τὸ πλῆθος
 καθ' ἔτος ἀργυρίου δραχμὰς ἑκατὸν
 εἴκοσι / (δραχ.) ρκ καὶ θαλλοῦ χοινικεους
 εἴκοσι καὶ ὄρνιθος δύο δραχμὰς
 ὀκτώ καὶ ὠοίφια εἴκοσι. [Δ]ώσις
 20 τὰ θάλεια⁽³⁾ ἀπὸ η (ἔτους) τοῖς ἡγουμέ-
 νοις κτλ.

λύτερον τῶν ἄλλων γραμμάτων, ὥστε πιθανῶς εἶναι τὸ πρῶτον γράμμα τοῦ ἐν τῇ λέξει ὑποκειμένου ὀνόματος. Τὸ ὄνομα *Μῶρος* ἀπαντᾷ καὶ ἐν P. Oxy. XII 1482, 1 (IIp), P. Chrest. I 499, 17 (II/IIIp), P. Teb. II 417, 4/5 (IIIp) κλπ.

1. Ἴσως καὶ ἄλλων μουσικῶν ὀργάνων πλήν ἀϋλῶν ἐγίνετο χρῆσις, ὅς καθιστᾷ πιθανὸν τὸ γεγονός ὅτι ἐπὶ ἀγγείων (λευκῶν ληκύθων) εἶναι ἐνίοτε εἰκονισμένος ὁ νεκρὸς θρηνῶν τὴν μοῖρᾶν του τῇ συνοδείᾳ λύρας.

2. Παραγραφή (παρανάγνωσις;) ἀντὶ μύλαιων (=μύλαιον) ὡς ἐν στ. 14 καὶ 21.

3. Ἀνάγνωθι *θαλεία* ἢ *θαλλία* πβ. P. Oxy. XII 1481, 7 (IIp).

Τὴν ἐν σι. 12 ἀνάγνωσιν τοῦ ἐκδότου *αν ηδοκες* διορθώνει ὁ Wilcken, παρατηρῶν τὰ ἐξῆς: «Aus der früheren Lesung *αν ηδοκες* hatten Kenyon und Otto... geschlossen, dass der Pächter den Pachtzins bestimmen solle. Meine Lesung *ἀνήλοκες* = *ἀνήλωκας* ist zwar sprachlich sehr anstößig (etwa für *ἀναλίσκειν σε*), ergibt aber einen verständlichen Sinn». Ὅτι *ἀνήλοκες* εἶναι τὸ ὀρθόν, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ἀλλὰ συντακτικῶς τὸ χωρίον εἶναι ἄξιον προσοχῆς, διότι ὁ παρακείμενος οὗτος εἰσαγόμενος διὰ τοῦ *ἐπὶ τῷ* = *ἐφ' ᾧ* καθορίζει μίαν ὑποχρέωσιν τοῦ μισθωτοῦ ὅπως ἀναλώσῃ τὸν φόρον τῆς πρώτης πενταετίας ὑπὲρ τοῦ μισθίου (μύλου) καὶ ἀνάγεται ἐπομένως εἰς τὸ μέλλον. Διὰ τοῦτο ὁ Wilcken ἤκασεν ὅτι κεῖται ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου *ἀναλίσκειν σε*. Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ λοιπαὶ ὑποχρεώσεις τοῦ μισθωτοῦ ἐκφέρονται κατωτέρω διὰ μέλλοντος ὀριστικῆς (ἀποδώσεις σι. 15, δώσεις σι. 19' πρὸ ἀμφοτέρων τούτων πρέπει νὰ στίξωμεν διὰ κόμματος), φαίνεται ὅτι καὶ τὸ *ἀνήλοκες* κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ μέλλοντος. Πβ. *ἐπὶ τῷ μειρήσω εἰς τὸ δημ(όσιον) καὶ ἀπενέκω* (=ἀποίσω) *σοι τὸ σύμβολον* BGU I 223, 7/10 (210/1p), περὶ οὗ βλ. Ljungvik, Beitr. 52. Πῶς ἐξηγεῖται ὁμοῦς ἡ χοῆσις; Ἐν Voruntersuchungen 75 ἐξξ, ὑπέδειξα ὅτι εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν ἡ σύγχυσις τοῦ ἀορίστου καὶ τοῦ μέλλοντος δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἀορίστου καὶ τὸν μέλλοντα ὀριστικῆς ἢ τὰς καταλήξεις ἀπαρεμφάτου καὶ μετοχῆς (περὶ ὧν βλ. Voruntersuchungen 31 ἐξ.), ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὀριστικὴν, ὅθεν συμβαίνει ὥστε ἀόριστοι νὰ προσλαμβάνουν τὴν κατάληξιν τοῦ μέλλοντος (*ὀκνήσωμεν* = *ὠκνήσομεν*, *ἐφιλονικήσουσιν* = *ἐφιλονίκησαν*)¹⁾ καὶ μέλλοντες τὴν κατάληξιν τοῦ ἀορίστου (*ἀποδώσατε* = *ἀποδώσετε*). Παρεμπιπτόντως δ' ἐσημείωσα (σ. 75, 1) ὅτι ἐπειδὴ ὁ ἀόριστος καὶ ὁ μονολεκτικὸς παρακείμενος, οἱ ὅποιοι καὶ σημασιολογικῶς ἦσαν ἐγγυὲς ἀλλήλων, μετὰ δὲ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ συνέπεσαν καὶ τυπολογικῶς, ἐχρησιμοποιοῦντο ἀδιακρίτως ὁ εἰς ἀντὶ τοῦ ἄλλου, συνέβη ὥστε καὶ ὁ παρακείμενος νὰ προσλάβῃ τὴν κατάληξιν -ουσι (*τεθειλήκονοι* = *τεθειλήκασι*). Τὸ φαινόμενον τοῦτο νομίζω ὅτι ὑπόκειται καὶ ἀνωτέρω ἐν τῷ *ἀνήλοκες* = *ἀναλώσεις* μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν πρόκειται πλέον ἐνταῦθα μόνον περὶ καταλήξεως ὅπως εἰς τὰ *ὀκνήσωμεν*, *ἐφιλονικήσουσιν*, *ἀποδώσατε*, ὅπου, εἰς τὰ δύο τελευταῖα τουλάχιστον, ἡ αὔξησις εἰς τὸ μὲν καὶ ἡ ἔλλειψις τῆς αὔξησεως εἰς τὸ ἄλλο καθορίζουν σαφέστερον τὸν

1. Πβ. καὶ τὸν παρρησιαστικὸν μὲ κατάληξιν -ουσιν: *καὶ ὅσοι ἐγνωρίζουσιν ἔστρωσαν καὶ ἀποστρώσαν | καὶ ὅσοι δὲν ἐγνώριζαν πηδοῦν καβαλικεύουν* Διγ. Ἀκρίτ. Ἐσχωριάλ σι. 926 ἐξ. Τὸ παράδειγμα τοῦτο ὀδηγεῖ εἰς τὴν εἰκασίαν ὅτι ἡ κατάληξις -ασιν, ἡ ὁποία τὸν μεσαῖωνα ἐκ τοῦ παρακειμένου ἐξετάθη εἰς τοὺς παρφημένους χρόνους (παρρησιαστ. καὶ ἀόρ.) ἐμφανίζεται καὶ ὑπὸ τὸν τύπον -ουσιν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς καταλήξεως τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος.

χρόνον, ἀλλὰ περὶ αὐτουσίου τοῦ παρακειμένου, μὲ τὴν αὔξησίν του (ἐκτός ἂν δεχθῶμεν ὡς ἐνεστῶτα τὸν ἀνηλίσκω· ἴδ. Mayer I² 112), εἰς τὴν θέσιν τοῦ μέλλοντος, ὅπως συμβαίνει πιθανῶς καὶ εἰς τὸ παραπέσουσιν τοῦ P. Lond. 1916, 29 (Voruntersuchungen 77), τὸ ὁποῖον εἶχα τότε ἐρμηνεύσει ὡς ἀναύξητον ἀόριστον μὲ κατάληξιν μέλλοντος ('). Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα εἶναι ἱστορικῶς πολυτιμότερον, διότι μαρτυρεῖ ἴσως ὅτι ἡ σύγχυσις τῶν δύο χρόνων, τοῦ ἀορίστου (ἢ παρακειμένου μὲ σημασίαν ἀορίστου) καὶ τοῦ μέλλοντος εἰς τὴν ὀριστικὴν δὲν εἶναι περιορισμένη μόνον εἰς τὰς καταλήξεις, ὅπως τὰ παλαιότερα παραδείγματα ἄφηναν νὰ νοηθῇ.

Εἰς τὴν σύγχυσιν ἀορίστου καὶ μέλλοντος (ὅστις ἐν τῇ Κοινῇ εἶχε συμπέσει μὲ τὸν ἀόριστον τῆς ὑποτακτικῆς· Voruntersuchungen 32) ὀφείλεται καὶ ἡ χρῆσις τοῦ ἀορίστου ὀριστικῆς εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς: *ἔπεμψα πρὸς σε Δράκωντα καὶ Μέλανον μισθωτάς τοῦ κυρίου μου Ἀμβροσίου (εἰσὶν γὰρ σκυτῆς) εἶνα σκυλῆς μετ' αὐτῶν ἕως ἐωνήσαντο (=ὠνήσονται) κερατίας* P. Gen. 75, 3/9 (IIp).

§ 31. P. Hamb. 88, 3/15 (IIp)

*Ἐχάρην λαβῶν σου τὸ ἐπιστόλιον
καλῆς φάσεως, ὅτι ἐγαίσησες
5 καὶ ὅτι ἀσθενήσασ{α} ἐσώθη<ς>.
Δοιπόν, καθὼς σοι πρόεπι, πάντοτε
κατ[ά]γεις σεαυτὸν καὶ νῦν ὡς ἄν-
θρωπος τέλειος γενόμενος.
Γράφεις μοι περὶ τῶν χρεωσιῶν
10 τοῦ τάλαιπώρου Ἰου[λ]ιανοῦ ἀπο-
χὰς προφέρειν τινὸς ἀστοῦ, ἐὰν ᾖ
ιδιόγραφα αὐτοῦ. Θέλοντες καὶ μὴ
θ[έ]λοντες δεῖ ἡμᾶς προσδέξασθαι
τὰ χ<ρ>έα, ἵνα μετὰ τὰς ἀποχὰς ἀπαι-
15 τεύωσαν.*

Ἐπισημαίνεται ὅτι ἐν στ. 4/5 πρόεπι ν' ἀναγνωσθῇ ὅτι ἐγέν(ν)ησες καὶ ὅτι ἀσθενήσασα ἐσώθη, τοῦ μὲν ἐγέννησες ἀναφερομένου εἰς τὸν ἀποδέκτην τῆς ἐπιστολῆς ὡς πατέρα, τοῦ δὲ ἀσθενήσασα εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, παρατηρήθη ἤδη. Ἐπίσης ὅτι διὰ τοῦ χρεῶσαι (στ. 9) δὲν νοοῦνται 'ὀφειλέται', ἀλλὰ 'δανεισταί', ἐσημείωσα ἐν Voruntersuchungen 103, 1, ὅπου προσκομίζονται

1. Πβ. καὶ τὸ ἐξῆς παράδειγμα: τὴν δὲ λεγομένην τριονίαν ὑπάρχιν οὐκ ἀναγκάσεται (=ἠναγκάσατε· πβ. τὸ β' πληθ. ὀριστ. ἀορ. ἀναγκάσατε ἢ ἀναγκάσατε τῆς νέας Ἑλληνικῆς) BGU I 15 II, 13/4 (=BL I 8) (197p?).

καὶ ἄλλα παραδείγματα τῆς χρήσεως ταύτης ἐκ τῶν παπύρων καὶ ἄλλων κειμένων⁽¹⁾. Ἄλλὰ καὶ ἄλλως τὸ κείμενον δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἀπὸ τοῦ στ. 6 ἕξ. εἰ μὴ βελτιουμένης τῆς στίξεως. Ἡ πρώτη περίοδος δὲν τελειώνει εἰς τὸν στ. 8, ἀλλ' εἰς τὸ κατ[ά]γεις σεαυτὸν (στ. 7). Διὰ τοῦ καὶ νῦν κτλ. ἄρχεται νέα περίοδος, ἣ ὁποία συνεχίζεται μέχρι τοῦ ἀποχὰς προφέρειν τινὸς ἀσιτοῦ (στ. 11). Τὰ περαιτέρω μέχρι τέλους ἀποτελοῦν τὴν τρίτην καὶ τελευταίαν περίοδον. Ἐνταῦθα ὁ ἐκδότης μετέβαλε τὸ ΤΑΧΕΑ τοῦ κειμένου εἰς τὰ χρέα (στ. 14). Ἐπειδὴ ὁμοῦς ἀντικείμενον τοῦ προσδέξεσθαι εἶναι ἢ πρότασις ἵνα μετὰ τὰς ἀποχὰς ἀπαιτήσωσαν⁽²⁾, τὸ παραδιδόμενον ταχέα εἶναι δυνατὸν ἴσως νὰ νοηθῆ ὡς ἐπίρρημα ταχέα = ταχέως ἄμέσως. Τὸ νόημα τῆς τελευταίας περιόδου εἶναι: Ἐὰν (αἱ ἀποχαί, τ. ἕ. αἱ ἀποδείξεις) εἶναι ἰδιόγραφα αὐτοῦ (τοῦ Ἰουλιανοῦ), θέλοντες καὶ μὴ πρέπει νὰ δεχθῶμεν ἀμέσως ν' ἀπαιτήσωμεν μὲ τὰς ἀποδείξεις⁽³⁾ (ἐνν. τὴν πληρωμὴν). Τοιοῦτοτρόπως τὸ κείμενον ἀποκαθίσταται (στ. 6/15):

*Λομπόν, καθὼς σοι πρέπει, πάντοτε
κατ[ά]γεις σεαυτὸν. Καὶ νῦν ὡς ἄν-
θρωπος τέλειος γενάμενος
γράφεις μοι περὶ τῶν χρεωσιῶν
10 τοῦ ταλαιπώρου Ἰου[λ]ιανοῦ ἀπο-
χὰς προφέρειν τινὸς ἀσιτοῦ. Ἐὰν ᾖν
ἰδιόγραφα αὐτοῦ, θέλοντες καὶ μὴ
θέλοντες δεῖ ἡμᾶς προσδέξεσθαι
ταχέα, ἵνα μετὰ τὰς ἀποχὰς ἀπαι-
15 τεήσωσαν.*

§ 32. P. Glss. Univ. bibl. VI 49 Iv, 13 (222p)

Παμοῦτις Ἀραβοδοξ(ότης)

Ἀξιοσημείωτος εἶναι ὁ τύπος συνθέτου Ἀραβοδοξότης, ἀπαντῶν κατὰ τὴν ἐκδότριαν Rosenberger καὶ ἐν P. Lond. V 1652, 3 (IVp) καὶ ἐν ἄλλῳ ἀνεκδότῳ παπύρῳ (πβ. τὴν σημείωσιν τῶν ἐκδοτῶν εἰς P. Amh.

1. Πρόσθετες χρήσεις δὲ εἰσὶν οἱ δανειζόντες καὶ οἱ δανειζόμενοι Anecd. Bekk. 1260. M. Ἔτωμ. 812, 49. Οὕτω καὶ τὸ νεώτ. χρεωφειλέτης καὶ χροωφειλέτης ἔχει καὶ τὰς δύο σημασίας: ἰδ. Σ. Ξ α ν θ ο υ δ ἰ δ η ν: Χριστιαν. Κρήτη 1 (1912) 234 ἕξ.

2. Διὰ τὴν χρῆσιν τῆς προστακτικῆς ἀντὶ τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τὸ ἵνα βλ. Ljungvik, Beitr. 50.

3. Σημειωτέα εἶναι καὶ ἡ χρῆσις τῆς μετὰ μετ' αἰτ. ἀντὶ γενικῆς (μετὰ τὰς ἀποχὰς = μετὰ τῶν ἀποχῶν) ὀφειλομένη εἰς τὴν γενικωτέραν τάσιν νὰ συντάσσονται αἱ προθέσεις μετ' αἰτιατικῆς.

Π 77, 4). διότι μαρτυρεῖ τὴν παλαιότητα τοῦ μεσαιωνικοῦ τύπου *δοξότης* (Χρον. Μορ. Η 6689) (¹) καὶ τῆς ἐν γένει ἐμφανίσεως τοῦ δ εἰς παράγωγα τοῦ τόξον, οἶον *δοξάρι*, *δοξεύω* κττ. (πβ. Du Cange λ. *δοξάρι*).

§ 33. P. Par. 18 bis (=Chrest. I 499) 9/14 (II/IIIp)

ἔστιν δὲ

- 10 σημεῖον τῆς ταφῆς· σινδῶν ἔστιν ἐκτός ἔχων χρῆμα ῥόδιον ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τῆς κοιλίας τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Ἐν τῇ ἀνωτέρω περιγραφῇ τῆς ταφῆς (τ.ἔ. τῆς 'μούμιας') νεκρᾶς γυναικός, τὴν ὁποίαν ἀποστέλλει ἡ θυγάτηρ αὐτῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν της, ὁ πρῶτος ἐκδότης Brunet de Presle εἶχε προτείνει μετὰ δισταγμοῦ τὴν διόρθωσιν τοῦ ἐν σι. 11/2 *χρῆμα* εἰς *χρῶμα*, τὴν ὁποίαν υἰοθέτησεν ἐν τῇ ἐπανεκδόσει τοῦ κειμένου ὁ Wilcken. Ἀντιθέτως ὁ K. Sudhoff, *Ärztliches aus den griech. Papyrusurkunden* 194 ἠομήνευσε τὸ *χρῆμα* ὡς *χρῖμα* καὶ μετέφρασε τὴν ἔκφρασιν *ἔχων χρῆμα ῥόδιον* 'mit Rosensalbe eingelassen'. Προφανῶς ἡ ἐκδοχὴ τοῦ Sudhoff οὐκ ὑπόκειται ἢ λέξις *χρῖμα* εἶναι ὀρθότερα. Ὅτι δὲ ἡ λέξις αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ σημαίη ἐνταῦθα καὶ 'χρῶμα', δύναται νὰ συναχθῇ ἐκ τῆς παραλλήλου χρήσεως τῆς λέξεως ἀλοιφή εἰς τὴν σημασίαν 'χρῶμα' (Liddell-Scott-Jones λ. ἀλοιφή 3). Γραμματικῶς ὁμοίως δὲν νοεῖται τὸ χωρίον εἰ μὴ μόνον ἂν συνάψωμεν τὸ *ἔχων* (τὸ ὁποῖον πιθανῶς κεῖται ἀντὶ *ἔχουσα*, τ.ἔ. ἢ *σινδῶν*)—ἀπίθανον εἶναι ὅτι ὑπόκειται ὁ ἀρσενικὸς τύπος ὁ *σινδῶν* περὶ τῆς ἐν τῇ δημῳδῇ Κοινῇ χρήσεως τῆς μετοχῆς ἀρσενικοῦ γένους ἐπὶ ὀνομάτων γένους θηλυκοῦ βλ. *Voruntersuchungen* 40, 2) πρὸς τὸ *ἐπιγεγραμμένον* καὶ λάβωμεν τὸ *χρῆμα ῥόδιον* ὡς προσδιορισμὸν τοῦ ὄργάνου (μέσου) ἀντὶ *χρῖματι ῥοδίω*. Παρατηρήθη ἤδη (*Voruntersuchungen* 94, 1) ὅτι τὰ εἰς -μα οὐδέτερα τῆς γ' κλίσεως παραμένουν ἐνίοτε ἄκλιτα ἐν τῷ ἐνικῷ ἀριθμῷ, λ.χ. τοῦ σοῦ *μεγίστου ὄνομα*, *ἐπεβούλευσας σῶμα ἄλλοιτρ[ι]ωθέντι* κττ. (πβ. καὶ ἀνωτέρω σ. 337 περὶ τοῦ πληθυντικοῦ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων).

Ὡς πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς χρήσεως ταύτης, ἥτις, ὡς ἐσημειώθη ἐκεῖ, ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ (πλὴν τῆς γενικῆς τοῦ *μνήμα* ἐκ Κρήτης πβ. ἐπίσης τὴν αὐτόθι

1. Πβ. τοὺς ἐπίσης μεσαιωνικοὺς τύπους *δοξιότης* (Χρον. Μορ. Ρ 6689) καὶ *δεξιότης* (Βέλθανδρ. 32, πρὸς ὃν τύπον ὁ Κοροῆς, "Ατακτα II 104 παραβάλλει τὸ *δεξιολάβος* ἢ *δεξιοβόλος* τῆς Κ. Δ.) συναπιόμενους πρὸς τὸν τύπον *τοξεύτης* (Λύβιστρ. 1065 ἔκδ. Wagner, *Trois poèmes* σ. 272).

2. Πβ. Πολυδ. 7, 72 *σινδῶν, ἔστιν Αἴγυπία μὲν, περιβόλαιον δ' ἂν εἴη τὸ νῦν δίκροσσον καλούμενον*.

ἔκφρασιν *πεῖσμα τοῦ πεῖσμα μὲ λαλεῖς* [M. Λιουδάκι, Μαντινάδες σ. 235] καὶ τὰς γενικὰς τοῦ *γράμμα, τοῦ σῶμα, τοῦ φσέμα, τοῦ πρᾶμα* ἐν Κάτω Ἰταλίᾳ: Rohlf s, Hist. Gramm. σ. 100) πβ. τὴν παλαιὰν γενικὴν τοῦ γάλα: καὶ Πλάτων δέ, *φησὶν, ὁ κωμικός...* ἀντὶ τοῦ γάλακτος ἢ γάλατος τοῦ γάλα ἔκλινε διουλλάβως Εὐστάθ. 1761, 36.

Ὅμοίως φαίνεται ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ *χρημα* κεῖται ἀντὶ δοτικῆς *χρήμαι* = *χρίματι*. Θ' ἀνέμενέ τις ἴσως *χρημα ῥοδίνῳ* (ὅπως *σῶμα ἀλλοτριωθέντι*), ἀλλ' ἐν τῇ δημῳδῇ Κοινῇ καὶ ἄλλως ὁ ἐπιθετικὸς διορισμὸς τίθεται εἰς ὀνομαστικὴν (Vorguntersuchungen 78, 1: *ιερέως ἀπολύσιμος ἀντὶ ἀπολυσίμου, σὺν φακιαλίῳ βιλλαρικόν ἀντὶ βιλλαρικῶ κτι.*), τοῦτο δὲ πολλῶ μᾶλλον συνέβη ἐνταῦθα διὰ τὸν ἄκλιτον τύπον δοτικῆς *χρημα*. Κατὰ ταῦτα τὸ χωρίον ἰσοδυναμεῖ πρὸς *σινδῶν ἔστιν ἔχουσα χρίματι ῥοδίνῳ ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τῆς κοιλίας τὸ ὄνομα αὐτῆς*.

§ 34. P. Fay. 126, 2/8 (II/IIIp)

*περ[ι]πατοῦντός μου
σὺν τῷ πατρὶ ἤκουσα φίλου τοῦ
πατρός μου λαλοῦντος περὶ σοῦ ὅτι
δ πέμψεν ἐπὶ τὴν πενθερά σου χά-
ριν τοῦ κτήματος ἐπὶ μέλι ὀρί-
ζεσθαι. ἀνελθε οὖν ταχέως ὅτι
ἐπίγι.*

Τὸ χωρίον τοῦτο ἐξήτασα ἐν Vorguntersuchungen 27 ἐξξ., ἐνθα ὑπέδειξα ὅτι ὁ ἐν στ. 5 τύπος *πέμψεν* δὲν εἶναι ἀναύξητος ἀόριστος ὀριστικῆς (<ε>*πέμψεν*, ὡς ἐξελαμβάνετο, ἀλλὰ προστακτικὴ ἀόριστου ἀντὶ *πέμψον*. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ F. Dölger, Vom Altertum zum Mittelalter (Aus dem Bildungsgut der Antike, Klassische Reihe Bd. I, σ. 144) ἠμφεσβήτησε καὶ τὴν ὀρθότητα τῆς συμπληρώσεως τοῦ ε ἐν στ. 2 (πβ. *περπατῶ μετὰ οὗ ἐὰν εὔρω* BGU II 380, 15 [III/IVp]).

Ἐπανερχομαι ἤδη ἵνα ἐξετάσω τὴν σημασίαν τοῦ ῥήματος *πέμπω ἐπί τινα*, ἢ ὁποία εἶναι, ὑποθέτω, ἐνταῦθα νέα καὶ ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ἰδιαιτέρως. Ὁ ἐπιστολογράφος πληροφορεῖ τὸν ἀποδέκτην ὅτι 'πρέπει νὰ πέμψῃ ἐπὶ τὴν πενθεράν του ἕνεκα τοῦ κτήματος, διότι πρόκειται νὰ καθορισθοῦν τὰ ὄρια αὐτοῦ'. Ἄν τὸ κείμενον ἐτελείωνεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτό, θὰ ἦτο βεβαίως δυνατόν νὰ ἐκληφθῇ τὸ *πέμπω ἐπί τινα* ὡς 'send a message to some one', ὡς τὸ ἐρμηνεύουν οἱ ἐκδόται. Ἀλλ' ὁ ἐπιστολογράφος προσθέτει: *ἀνελθε οὖν ταχέως ὅτι ἐπίγι* 'ἀνέβα (τὸ ἀνέρχομαι ἐνταῦθα 'ἐρχομαι ἐδῶ ἐπάνω', εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀποστολέως) λοιπὸν τὸ ταχύτερον, διότι τὸ πρᾶγμα ἐπείγει'. Ἡ τελευταία φράσις, ὅπου ὁ ἐπιστολογράφος ἐπαναλαμβάνει δι' ἄλλου ῥήματος, τοῦ *ἀνελθε*, τὴν σύστασιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκε

πρὸς τὸν ἀποδέκτην διὰ τοῦ πέμψεν, νομίζω ὅτι ὑπομνηματίζει ἄριστα τὴν σημασίαν τοῦ πέμψεν ἐπὶ τὴν πενθεράν σου: τοῦτο σημαίνει ὄχι 'στεῖλε μήνυμα εἰς τὴν πενθεράν σου', ἀλλὰ 'πήγαινε, ἔλα εἰς τὴν πενθεράν σου'. Κατὰ ταῦτα τὸ πέμπω ἐπὶ τινα ἐνταῦθα ἰσοδυναμεῖ πρὸς 'πορεύομαι πρὸς τινα'. Ἡ ἀμετάβατος αὕτη χρῆσις τοῦ πέμπω, ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν τοῦ συνωνύμου στέλλω (ἐπὶ τούτους... ὁ Θήρας λεῶν ἔχων ἀπὸ τῶν φυλέων ἔστειλλε Ἡρόδοτ. 4, 148· κείνός γ' ἐπ' ἄλλον ἄνδρ' ὁ Τυδέως τε παῖς / ἔστειλλον Σοφ. Φιλ. 570 ἔξ.), ἔχει διαφύγει μέχρι σήμερον τὴν προσοχὴν τῶν ἐκδοτῶν καὶ τῶν λεξικογράφων. Καὶ ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητος ἐνταῦθα, πιθανῶς δὲ καὶ ἀλλαχοῦ τῶν παπύρων. Οὕτω λ. χ. ἐν τῇ γνωστῇ ἐπιστολῇ τῆς Τᾶς πρὸς τὸν κύριόν της Ἀπολλώνιον, P. Giss. 17 (=Chrest. I 481), 7/14 (IIp):

πα-

ρακαλῶ σε, κύριε, ἐάν σοι δόξη, καὶ πέμψαι ἐφ' ἡμᾶς, εἰ δὲ μή, ἀποθνήσκομεν
 10 ὅτι οὐ βλέπομέν σε καθ' ἡμέραν. Ὡφελον εἰ ἐδυνάμεθα πέτασθαι καὶ ἐλθεῖν καὶ προσκυνῆσαι σε· ἀγωνιῶμεν γὰρ μὴ [βλ]έπουσαι σε. Ὡστε διαλλάγηθι ἡμεῖν κα[ὶ π]έμψον ἐφ' ἡμᾶς

ἡ ἐπιστολογράφος τονίζει δις ὅτι ἡ οἰκογένεια ἀγωνιᾷ διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ κυρίου (στ. 9/10, 12/3), ἐπειδὴ δὲ ἡ εὐχή της νὰ πετάξουν καὶ νὰ ἔλθουν πρὸς αὐτὸν δὲν εἶναι ἐφικτή, τὸν παρακαλεῖ νὰ πέμψη ἐκεῖνος ἐπὶ τὴν οἰκογένειάν του. Ἐκ τῶν συμφραζομένων γίνεται σαφές ὅτι τὸ καὶ πέμψαι ἐφ' ἡμᾶς ἐν στ. 8/9 καὶ τὸ πέμψον ἐφ' ἡμᾶς ἐν στ. 13/4 σημαίνουν 'ἔλα πρὸς ἡμᾶς'. Πβ. παρακληθεῖς, κύριε, σκῦλον σεαυτὸν πρὸς ἡμᾶς P. Fay. 134, 2 (III/IVp)· καλῶς... ποιήσεις... καὶ ἀναβῆνε BGU VII 1676r, 11/3 (IIp)· παρακληθεῖς οὖν, ἀδελφέ, ἀνελθε BGU III 850, 5 (Iρ).

Τὴν αὐτὴν σημασίαν εἶναι ἐνδεχόμενον ὅτι ἔχει καὶ τὸ πέμπω εἰς τινα ἐν τῇ γνωστῇ ἐπιστολῇ τοῦ Θέωνος: λυπὸν πέμψον εἰς με, παρακαλῶ σε· ἄμ μή πέμψης οὐ μή φάγω, οὐ μή πείνω P. Oxy. I 119, 13/5 (II/IIIp). Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ πέμψον εἰς με = 'ἔλα πρὸς ἐμέ', ἄμ μή πέμψης = 'ἂν δὲν ἔλθης', δύναται νὰ συναχθῇ μετὰ πιθανότητος ἐκ τῶν στ. 3/6 ἢ οὐ θέλις ἀπενεκκεῖν μετ' ἐσοῦ εἰς Ἀλεξάνδριαν, οὐ μὴ γράψω σε ἐπιστολὴν οὔτε λαλῶ σε οὔτε υἱγένω σε εἶτα, ἐνθα τὸ ἢ οὐ θέλις ἀπενεκκεῖν μετ' ἐσοῦ ἂν δὲν μὲ πάσης μαζί σου' προὑποθέτει μετάβασιν τοῦ πατρὸς πρὸς παραλαβὴν τοῦ υἱοῦ του. Πβ. καὶ 12/3 πεπλάνηκαν ἡμᾶς ἐκεῖ τῇ ἡμέρᾳ ιβ, ὅτι ἔπλευσες, τὸ ὁποῖον προηγεῖται τῆς ἐκκλήσεως λυπὸν πέμψον εἰς με, παρακαλῶ

σε καὶ μαρτυρεῖ ἴσως ὅτι ὁ υἱὸς καθησυχάζετο ὑπὸ τῶν οἰκείων του μὲ ἀπατηλὰς εἰδήσεις περὶ κατάπλου τοῦ πατρὸς πρὸς παραλαβὴν του.

Ἡ ἀμετάβατος αὕτη χρῆσις τοῦ πέμπω προῆλθεν, ὡς φαίνεται, ἐκ τῆς περιφραστικῆς αὐτοπαθοῦς πέμπω ἐμαυτὸν κατὰ παράλειψιν τῆς ἀντωνυμίας. Τῆς αὐτοπαθοῦς περιφραστικῆς χρήσεως μαρτυρία παραδίδεται πιθανῶς ἐν P. Mil. R. Uῖν. I 27, 19 (128/9p): καὶ οὐδ' [ἐπεμψε] ἀτὴν (κατὰ τὴν ἀνωτ. σ. 349 συμπλήρωσιν). Ἴσως δὲ καὶ τὸ μέσον πέμπομαι (ἐπί τινα ἢ καὶ ἀπολύτως) εἶναι αὐτοπαθὲς καὶ ὄχι παθητικὸν ἐν P. Flor. II 151, 11/3 (267p) μέλλων γὰρ στρατιώτης πέμπεσθαι ἐπ' αὐτοὺς ἐγὼ ἐπέσχον ('ἐνῶ ἠτοιμάζετο στρατιώτης νὰ πορευθῆ [ὄνομαστικῆ ἀπόλυτος] πρὸς αὐτούς, ἐγὼ τὸν συνεκράτησα' ἄλλως ὁ Comparetti: 'già stavani per mandare contr'essi il militare...' διὰ τὴν προηγουμένην φράσιν ἀλλὰ ὄρα μὴ ἀμελήσης ἐν τούτο, μὴ ἐπ' αὐτοὺς στρατιώτης ἀποσταλῆ σι. 8/10) ὡς καὶ ἐν PSI VII 741, 12/3 (IVp) αὐτὸ μετὰ[δος] μοι μέλλον (= -ων ἀνακολουθῶς ἀντὶ μέλλοντι) πέμπεσθαι ('προκειμένου νὰ μεταβῶ').

§ 35. P. Oxy. VI 930 (=Chrest. I 138), 1/8 (II/IIIp)

μὴ ὄκνι μοι
[γ]ράφειν καὶ περὶ ὧν ἐ-
[ἀ]ν χρεῖαν ἔχῃς. Ἐντεῦ-
θεν ἐλοιπήθη ἐπιγνοῦ-
σα παρὰ τῆς θυγατρὸς
τοῦ καθηγητοῦ ἡμῶν
Διογένους καταπεπλευ-
κέναι αὐτὸν.

Τὸ ἐντεῦθεν (σι. 3/4) ἀνήκει ἀναμφιβόλως εἰς τὴν προηγουμένην περίοδον: περὶ ὧν ἐ[ἀ]ν χρεῖαν ἔχῃς ἐντεῦθεν. Πρόκειται περὶ στερεοτύπου φράσεως (cliché), τῆς ὁποίας πλεῖστα παραδείγματα καὶ τύπους παρέχει ἡ ἐπὶ παπύρων ἰδιωτικῆ ἐπιστολογραφία. Πβ. γράφε δὲ καὶ ἐάν τις τῶν παρ' ἡμῶν χρεῖαν ἔχῃς: ὅτι γὰρ ἡδέως ποιήσομεν οὐκ οἴμαί σε ἀγ]ροεῖν P. RyI. IV 565, 7/8 (250a): γράφε δὲ καὶ σὺ εἰν τις χρεῖαν ἔχῃς τῶν παρ' ἡμῶν, ἵνα σοι πάντα ποιῶμεν P. Zen. Mich. 23, 8/9 (257a)⁽¹⁾: περὶ δὲ ὧν ἐάν χρῆσζῃς τῶν ἐνθάδε, μὴ ὄκνι μν γράφειν P. Cornell 49, 7 (I p): διὸ φανερόν ο[ο]ι ποιῶ κεκομίστε. μέχοι δ' ἂν ὄκνέων παραγέ[ν]η, ἐρωτη-

1. Κατὰ ταῦτα συμπληρωτέον καὶ γράφε δ' ἐάν τις χρεῖαν ἔχῃς τῶν παρ' ἡμῶν, ὡς ἡμῶν ἡδέω[ς] σοι ποιησόντων P. Zen. Mich. 85, 5/6 (II1a).

θεῖς εἴ τι νόσ (¹) σοι χρεία ἐ[στίν] ἐνθάδε, δήλωσόν μοι P. Mich. III 206, 16/8 (IIp): *περὶ τῶν ἀπὸ παιρίδος σοι χρειωδῶν, κύριέ μου, ἐπίστελλέ μοι ἡδέως ἔχοντι* P. Oxy. XIV 1664, 9/11 (IIIp): *περὶ ὧν χρεῖζεις παρ' ἐμοὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος, μὴ ὄκνη γράφειν μοι ἡδέως ποιῶντι* PSI 971, 23 (III/IVp): *καὶ περὶ ὧν βούλης παρ' ἐμοὶ ἀντίγραφόν μοι, ἐμοῦ ἡδέως ἔχοντι* P. Oxy. XII 1593, 14/5 (IVp): *δ[ή]λω[σ]ον [δέ] μοι κ[αὶ σὺ] περὶ ὧν θέλεις ἐνταῦθα ἡδέως ποιῶντι* P. Grenf. II 73 (=Chrest. I 127), 18/20 (IVp): *γράφουσά μοι συνεχῶς τὴν ὑγίειαν αὐτῆς καὶ περὶ τῶν αὐτῇ δοκούντων ἐνταῦθα, προθύμῳ ὄντι πάντα τὰ κελευόμενά μοι παρ' αὐτῆς εἰς πέρας ἄξαι* P. Oxy. XVI 1864, 8/12 (VIp).

§ 36. P. Teb. II 591 (II/IIIp)

Ἐρῖς τῇ θρεπτῇ μου ὅτι οὐκ εὐδόνηκα πέμψαι ἐκθές οὐδὲ σήμερον χάριν ὧν ἀγούομεν.

Ὁ τύπος *εὐδόνηκα* διορθώνεται ἐνταῦθα εἰς *εὐδόκηκα* (πβ. καὶ P *reisigke*, WB λ. *εὐδοκέω*). Πρόκειται ὅμως μᾶλλον περὶ τοῦ *εὐτόνηκα*, παρακειμένου τοῦ ῥήματος *εὐτιονέω* 'δύναμαι', λίαν εὐχρήστου ἐν τῇ Κοινῇ (²). Ὁ αὐτὸς τύπος παραδίδεται ἀσφαλῶς μὲν ἐν P. Russ.-Georg. III 4, 21 (IIIp) *οὐκ εὐδόνηκα*, ἴσως δὲ καὶ ἐν PSI VIII 967, 18 (I/IIp), ὅπου ἀντὶ τοῦ ἀναγινωσκομένου *ἐχδύνηκα* ἀντὶ *ἐδύνηκα* (Ljungvik, Beiträge 102, 1) πιθανώτερον ὑπόκειται *εὐδόνηκα*.

Ἡ ἐναλλαγή ψιλῶν καὶ μέσων συμφῶνων ἢ ἐμφανιζομένη ἐν τῷ τύπῳ *εὐδόνηκα* εἶναι συνήθης ἐν Αἰγύπτῳ (βλ. *Voruntersuchungen* 26. 34. 82. 87) καὶ ἔχει παράλληλον ἐν τῇ συζητούμενῃ ἐπιστολῇ τὸν τύπον *ἀγούομεν* (=ἀκούομεν). Ἀλλὰ ἐπειδὴ τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα ἔχει, ὡς εἶδομεν, εὐρυτέραν ἔκτασιν, εἶναι ἐνδεχόμενον ὅτι ἐγένεν ἀφομοίωσις τοῦ ἀήχου *τ* πρὸς τὸ προηγούμενον ἡχηρὸν *υ* (*ευ*=*ευ*) (πβ. καὶ *Εὐδουχίδη* [= *Εὐτυχίδη*] P. Amh. II 130, 1 [70p]), τοῦθ' ὅπερ ἐνισχύει τὴν γνώμην ὅτι τὸ *υ* τῶν διφθόγγων *αυ* καὶ *ευ* ἐξειλίχθη πρῶτον εἰς πνευματώδες ἡχηρὸν *υ* καὶ πρὸ αὐτῶν τῶν ἀήχων ψιλῶν (αὐτός = *autos*, ὅπως καὶ *αὔριον* = *αυρίον*: βλ. παραδείγματα ἐν *Voruntersuchungen* 11) καὶ ἀκολούθως ἀφομοιώθη πρὸ τῶν ἀήχων εἰς ἄηχον πνευματώδες (αὐτός = *aflos*), ὅπως προφέρεται σήμερον.

§ 37. P. Mich. III 206, 21/3 (IIIp)

*ἀσπάζοντέ σοι
καὶ τοὺς σοὺς πάντας ὃ ἐμοὶ πάντας
κατ' ὄνομα.*

1. Κατ' ἀνάγνωσιν ἰδικήν μου. Ὁ ἐκδότης: διὸ φανερόν σ[ο]ι ποιῶ' κεκόμισμα μέχρις ἂν ὑγιένων παραγέ[ν]η. ἐρωτηθῆς δὲ ἴ τι νόσ κτλ.

2. Πβ. τὸ ἐπίσης εὐχρηστον ἐν τῇ Κοινῇ συνώνυμον *εὐπορέω*, ὅθεν τὸ νεώτερον *πορῶ* καὶ *μφορῶ*.

Τὸ δεύτερον πάντας τοῦ στ. 22 προτείνεται νὰ διορθωθῇ πάντες καὶ νὰ συναφθῇ πρὸς τὸ ὕ ἐμοί. Πιθανώτερον ὅμως φαίνεται ὅτι μετὰ τὸ ὕ ἐμοί πρέπει νὰ στίξωμεν καὶ νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸ πάντας ἐπαναλαμβάνεται, διότι ὁ ἐπιστολογράφος θέλει νὰ τονίσῃ ὅτι ὁ χαιρετισμὸς ἀφορᾷ εἰς ὄλους ὀνομαστικῶς. Διδακτικὸν εἶναι τὸ παράλληλον χωρίον καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὄλους καὶ ὄνομα P. Lond. II (σ. 305) 404, 14/5 (ca. 346p), ὅπου τὸ πάντας ἀναλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ συνωνύμου ὄλους (πβ. καὶ πάντας τ[ο]ῦ[ς] ἐν τῷ οἴκῳ σου ἅπαν[τ]ας προσαγόρευε P. Oxy. XII 1492, 15/7 [III/IVp]).

Ὁμοίως ἀμφίβολον εἶναι ἂν ἡ αἰτιατικὴ πάντας μεταβάλλεται ὀρθῶς εἰς πάντες ἐν τῷ χωρίῳ ἀσπάδειέ σοι ἢ σύβιός σου καὶ ἡμῖς πάντας καὶ ὄνομα PSI III 212, 3/4 (IVp?).

§ 38. P. Teb. II 423, 32/5 (IIIp)

ἐὰν

καλῶς πράσσης [λ]αβῶν πανταχόθεν

ἀγόρασον αὐτ[ο]ῦ καλὸν χιτῶνα

35 ✱ ἀξι[ο]ν (δραχμῶν) μ.

Τὸ χωρίον καθ' ὃν τρόπον συμπληρώνεται καὶ ἐρμηνεύεται ('if you fare well, get together all you can and buy there a good tunic of the value of 40 drachmae') παρέχει πράγματα. Διὰ τὴν ἐπιστολογράφος κτηματίας γράφων ἐκ τῆς πόλεως πρὸς τὸν οἰκονόμον τοῦ κτήματός του παραγγέλλει εἰς αὐτὸν ἂν εἶναι καλὰ νὰ ἀγοράσῃ ἐκεῖ ἓνα χιτῶνα καλὸν ἀξίας 40 δραχμῶν, δὲν εἶναι νοητόν. Ἡ δυσχέρεια ἔγκειται τὸ μὲν εἰς τὸ ἐὰν καλῶς πράσσης, τὸ δὲ εἰς τὸ [λ]αβῶν πανταχόθεν ἀγόρασον αὐτ[ο]ῦ, τὰ ὅποια δὲν φαίνονται ὑγιῆ. Τὸ αὐτ[ο]ῦ ὅμως, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάγνωσις σημειώνεται ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν ὡς ἀμφίβολος, δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως τοπικὸν ἐπίρρημα, ἀλλὰ ἐνδέχεται νὰ εἶναι εἴτε δοτικὴ αὐτῷ εἴτε γενικοφανῆς δοτικὴ αὐτοῦ (βλ. Voruntersuchungen 114, 2), ὅποτε τὸ ἀγόρασον αὐτ[ο]ῦ καλὸν χιτῶνα θὰ σημαίνη 'ἀγόρασέ του ἓνα καλὸν χιτῶνα'. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἔχη οὕτως, τότε τὸ προηγούμενον ρῆμα δὲν δύναται νὰ εἶναι β' προσώπου (πράσσης), ἀλλὰ γ' (πράσση) πβ. ἀντι[γ]ράφατέ μοι καὶ [περὶ Σε]ρῆνον (1) ἢ καλῶς πράξει

1. Ὁ ἐκδότης καὶ [περὶ Σε]ρῆνον παρατηρῶν «letzter Buchstabe sehr wahrscheinlich, aber nicht sicher ω). Ἐν τῇ ὀριστικῇ ἐκδόσει τοῦ κειμένου ἐν P. Mich. III 219 προτείνεται ἀντ' αὐτῆς ἡ συμπλήρωσις καὶ [με σῶ]φρονον, σημειουμένου τοῦ τελευταίου ν ὡς ἀμφιβόλου. Προετίμησα νὰ συμπληρώσω καὶ [περὶ Σε]ρῆνον συνδυάζων τὴν τελευταίαν πρότασιν τοῦ ἐκδότου πρὸς τὴν συνήθειαν τοῦ ἐπιστολογράφου νὰ συντάσῃ τὴν περὶ μὲ αἰτιατικὴν πρὸς δῆλωσιν τῆς ἀναφορᾶς πβ. στ. 20/1 ἀντι[γ]ραφόν μοι περὶ [τὴν] σωτηρίαν ἡμῶν (=δμῶν).

(=πρόσση) καὶ [προσέ]χει τοῖς πρόβα[σιν] SB III 7251, 9/11 (296p): ἵνα εὐκαιρίαν λαβὼν ἐπιγνῶ, τί πρόσσει 'Ιερακίων ('wie es Hierakion geht' Wilcken) P. Brem. 15, 28/30 (IIp). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπιτυγχάνομεν τὴν ἀνάγνωσιν ἐὰν καλῶς πρόσση σ[.]αβων, πανταχόθεν ἀγόρασον αὐ[ο]ῦ καλὸν χιτῶνα. Εἶναι ἐπόμενον ὑπὸ τὸ σ[.]αβων νὰ κρύπτεται τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, διὰ τὸ ὁποῖον δίδεται ἡ ἐντολὴ νὰ ἀγορασθῇ ὁ χιτῶν, τὰ δὲ σωζόμενα γράμματα ὑποβάλλουν τὸ ὄνομα Σ[τρ]άβων. Τὸ πανταχόθεν ἐξ ἄλλου δὲν εἶναι ἐνταῦθα τοπικὸν 'ἀπὸ ὁπουδήποτε', ἀλλὰ τροπικὸν 'ὅπουσδήποτε, ἐξ ἅπαντος', ὅπως ἐνίοτε καὶ ἐν τῇ παλαιότερᾳ γλώσσῃ, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ τῶν παπύρων (1) παραλλήλως πρὸς τὸ συχνὸν πάντως ἢ ἐκ παντός τρόπον (λ.χ. P. Hibeh I 54, 2/5 [ca. 245a]). Τὸ νόημα γίνεται οὕτως ἱκανοποιητικόν: 'ἂν εἶναι καλὰ ὁ Στράβων, ἀγόρασέ του ἓνα χιτῶνα καλόν'. Ὁ Στράβων οὗτος εἶναι, ὡς φαίνεται, υἱὸς τοῦ κτηματίου διαμένων πλησίον τοῦ ἀποδέκτου τῆς ἐπιστολῆς οἰκονόμου τοῦ κτήματος.

1. Πβ. λ.χ. *περὶ παντός σοι γενέσθω, κύριέ] μου ἀδελφέ, πανταχόθεν τ[ὸ]ν [Κ]τι-
στην τοῦτον ἀποσιεῖλαι διὰ δημοσίου* P. Got. 13, 11/3 (IVp). Σχολιάζων τὴν χρῆσιν
ταύτην τοῦ πανταχόθεν ὁ H. A. Steen, *Les clichés épistolaires: Classica et
mediaevalia* I (1938) 155 σημ. 3 παρατηρεῖ: «il paraît possible que l'expression
tire son origine d'un tour où πανταχόθεν a son sens local» καὶ παραθέτει ὡς
τοιαύτας περιπτώσεις τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα τοῦ P. Teb. II 423, 33 ὡς καὶ τὸ χω-
ρίον αὐτῆς ὄρας τοὺς δησέριτορας μεγάλων κωμαρχῶν ἀπάντησον φέρων, πανταχόθεν δὲ
τούτους ἀνευρῶν ἄμα σοι ἄγαγε P. Flor. III 362, 5 (IVp). Ἐν τούτοις καὶ εἰς τὰ δύο
παραδείγματα φαίνεται ὅτι ἀρμόζει ἡ σημασία 'ὅπουσδήποτε'. Διδακτικὸν εἶναι τὸ
ἀνωτέρω χωρίον τοῦ P. Got. 13, ὅπου τὸ πανταχόθεν ἀναλαμβάνει τὸ ἐν ἀρχῇ τῆς
φράσεως *περὶ παντός*.

ΠΙΝΑΞ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

ΦΩΝΗΤΙΚΗ

A. Φωνήεντα

I. Ἀπλᾶ φωνήεντα	
η ἐξειλίχθη εἰς ε	355, 1
ι μακρὸν γράφεται ει	339
Ἀφομοίωσις ε πρὸς ἐπόμενον α	335, 3
Ἀποβολὴ ἀτόνου ι	363
Ἀνάπτυξις ι ἢ ε πρὸ συμφωνικοῦ συμπλέγματος ἀρχομένου ἀπὸ σ	331, 1
Τροπὴ ο εἰς υ ἐν τῇ Αἰολικῇ	332
Τροπὴ ο εἰς υ ἐν τῇ Κοινῇ	332, 1
II. Δίφθογγοι	
Τροπὴ αυ εἰς α	350
Τροπὴ αυ εἰς αυ καὶ ευ εἰς ευ	366

B. Σύμφωνα

Ἀφομοίωσις ἀφώνου ψιλῶ πρὸς προηγούμενον ἤχηρὸν πνευματώδες	366
Ἐναλλαγὴ ψιλῶν καὶ μέσων	348. 366
Ἐναλλαγὴ ψιλῶν καὶ δασέων	351
Μετάθεσις δασέος πνεύματος	351. 356
Τροπὴ δασέος εἰς ψιλὸν ἐν μέσῳ λέξεως προηγούμενου σ	351 ἐξ.
Τροπὴ δασέος εἰς ψιλὸν ἐν συνεχφορᾷ προηγούμενου -ε	352
Τροπὴ δασέος εἰς ψιλὸν παρὰ τὰ ὑγρά	355
Τροπὴ ψιλῶ εἰς δασὺ παρὰ τὰ ὑγρά	355
Διπλασιασμὸς σ πρὸ ἀφώνου	341

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

A. Ὄνόματα

Ἀκλιτος χρῆσις ὀνομάτων εἰς -ως	332
Ἀκλιτος χρῆσις ὀνομάτων εἰς -μα	337. 362 ἐξ.
Ἀκλιτος χρῆσις ὀνομάτων γ' κλίσεως	332 ἐξ.

B. Ρήματα

-ουσιν κατάληξις εἰς παρῳχημένους χρόνους καὶ παρακείμενον	359
Συλλαβικὴ αὔξησις παραλείπεται εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον	339

ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΣΥΝΘΕΣΙΣ

Παράγωγα καὶ σύνθετα τῶν εἰς -μα οὐδετέρων τῆς γ' κλίσεως	337
-ās καὶ -atās παράλληλοι καταλήξεις παραγῶγων ἐκ τῶν εἰς -μα οὐδετέρων τῆς γ' κλίσεως	337

ΣΥΝΤΑΞΙΣ

Συμφωνία ὄρων προτάσεως: Γένος: Μετοχή ἀρσενικοῦ γένους ἀντὶ θηλυκοῦ	362
Πτώσις: Ἐπιτασσόμενος ἐπιθετικὸς διορισμὸς τίθεται ἀνακολουθῶς κατ' ὀνομαστικὴν	363
Παράθεσις τίθεται κατ' ὀνομαστικὴν	349. 351. 356
Μετοχὴ παραιθεμένη ἀνακολουθῶς κατ' ὀνομαστικὴν	343
*Αρθρον: Βλ. Σύνδεσμοι	
Πτώσις: Δοτικὴ αἰτιατικοφανῆς σε (=σοι)	346
Δοτικὴ γενικοφανῆς αὐτοῦ (=αὐτῷ)	367
Αἰτιατικὴ ἀντὶ γενικῆς	361, 3. 367, 1
Ῥῆμα: Μεταβατικὰ ῥήματα εἰς ἀμετάβατον χρῆσιν	327 ἐξ. 363 ἐξ.
Χρόνοι: Σύγχυσις ἀορίστου (ἢ παρακειμένου) καὶ μέλλοντος	359 ἐξ.
Ἐγκλίσεις: Ὀριστικὴ ἀντὶ ὑποτακτικῆς	360
Ἐπιτασστικὴ ἀντὶ ἀπαρεμφάτου	354, 1
Ἀπαρέμφατον ἀντὶ ὑποτακτικῆς	355
Προστακτικὴ ἀντὶ ὑποτακτικῆς	361
Μετοχὴ: Μετοχὴ ἀρσενικοῦ γένους ἀντὶ θηλυκοῦ	362
Μετοχὴ τίθεται ἀνακολουθῶς κατ' ὀνομαστικὴν	343
Μετοχὴ παρὰ συνώνυμον ῥῆμα	329
Προθέσεις: περὶ μετ' αἰτιατικῆς ἀντὶ γενικῆς	367, 1
μετὰ μετ' αἰτιατικῆς ἀντὶ γενικῆς	361, 3
μετὰ μετ' αἰτιατικῆς = ἅμα μετὰ δοτικῆς	353 ἐξ.
Σύνδεσμοι: καὶ συνάπτει συνώνυμα ῥήματα	329
καὶ συνάπτει μετοχὴν μετὰ ῥήματος πρὸς δήλωσιν ἀμέσου ἀκολουθίας	338, 5
τὸ μεθ' ὑποτακτικῆς εἰσάγει χρονικὴν πρότασιν	354, 1
Παράταξις: Κατὰ παράταξιν σύναψις συνωνύμων ῥημάτων (ἀραμαϊσμός;)	329
Ἀνακόλουθον: Βλ. Συμφωνία ὄρων προτάσεως	

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

ἀγέννητος 333	ἀπεντεῦθεν 355
ἄγραμμος -ατος 337	ἀποκινῶ -οῦμαι 327, 1. 328, 3
ἄδερμος -ατος 337	ἀποπόθεν 347
αἰμαλάφτης 337	ἀποσπῶ(μαι) 328, 2
αἰμοκνύλω 337	Ἄραβοδοξότης 361 ἐξ.
αἰμοδόχος -λάπις -πώτης -σιαγῆς -χα- ρῆς 337	ἀριτυμᾶς -ατᾶς 337
ἀλοιφή 362	ἀφροποῦτις 347
ἅμα τῷ + ἀπαρεμφ. 354, 1	ἄχπᾶνω - ἄχπᾶσκουμαι 328, 2
ἀνέρχομαι 363	βασιάζω (βασιῶ) 345 ἐξ.
ἀνηλίσκω 360	γαλαφόρα 337
ἄπαξ 338	γραμμοτόκος 337

- δεξιότης 362, 1
 δοξ(ι)ότης 362
 εἰς εὐθύς 338
 εἰς...μιᾶ 338
 εἰς μίαν (μίον) 338
 ἐκ παντός τρόπου 368
 ἐκτιναγμός 341 ἔξξ.
 ἐκτινάσσω (ἐμαντόν) 325 ἔξξ. 343
 ἔλτε 355
 ἐν μιᾶ 338.
 ἐπεὶ εὐθέως 338
 ἐπὶ τῷ ἀνήλοκες 359
 ἔρθα 355, 1
 ἔσμιξι 331, 1
 ἔσιτένεψι 331, 1
 ἔσχατογηρῶ 332 ἔξ.
 εὐδονῶ 366
 εὐθέως ὅτι 338
 εὐτιονῶ, βλ. εὐδονῶ
 ζιμιό 338
 ἤθειλον εἰ 339
 ἤπουρο, βλ. ὑπουρο
 ἤσκιᾶ (ἤσκιος), βλ. ἰσκιᾶ
 θρηναύλης 358
 ματοκνιάω 337
 με μιᾶς 338
 μετὰ+αἰτιατ. 353 ἔξ. 361, 3
 μὴ ἄλλως ποιήσης 342
 μιᾶ 338
 μίαν 338
 μολάφτης 337
 Μῶρος 357
 ξεστομίζω -ατίζω 337
 ξετινάζω 343
 ὀπώρα 331
 πανταχόθεν 368
 πάντως 368
 παρακλός 351
 παραχλός 351
 πασχίδιον 356 ἔξ.
 πέμπω (ἐμαντόν) 349. 363 ἔξξ.
 περπατῶ 363
 πρὸς+αἰτιατ. 356
 προτεραῖον 344
 προτεραιότης 344
 προτερικόν 344
 πυπνίζω 335
 σαγμάριον 337
 σαγματάριος 337
 οινδών 362
 ὅς μιό 338
 σπερμαβολία 337
 σιέλλω 364
 Στράβων 368
 ταχέα 361
 ταχέως εἰς 338
 τέτεριος 350 ἔξ.
 τήθη (τηθία, τηθίβιος) 349
 τίσαρες 351
 Τίτεντα (Τσακων.) 350 ἔξ.
 τὸ+ὑποτακτ. 354, 1
 τοξέυτης 362, 1
 τούπουρο 331, 4
 τώ(μου)+ὑποτακτ. 354, 1
 ὑπόρια 330
 ὑπουρο 330
 ὑπώρα (ὑπώρα) 329 ἔξξ.
 φαρακλός 351. 353
 φαρακρ() 353
 φασκίδιον 356 ἔξ.
 φορά 338, 1
 φορβιοπώλης 352
 χαλκωμᾶς αἰτᾶς 337
 χα(ρ)χαλεύω 335
 χρ(ε)ωφειλέτης 361, 1
 χρῆμα, βλ. χρῆμα
 χρήσις 361, 1
 χρῆμα 362
 ὡς τάχιστα 338

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΩΡΙΩΝ

I. Πάπυροι, "Οστρακα

P. Amh. II 43, ⁶ / ₇	337, 1	BGU II 380, ¹⁹ / ₂₂	352
P. Bad. II 35, ²¹ / ₂	343	II 423, ⁶ / ₉	338
II 42, ⁹ / ₁₁	355 ἔξ.	II 601, ₁₀	351
P. Bas. 18, ⁵ / ₈	344 ἔξ.	III 830, ²⁰ / ₁	344
BGU I 15 II, ¹⁹ / ₄	360, 1	IV 1031, ¹¹ / ₅	354 ἔξ.
I 344 I, ₁₉	353	IV 1078, ¹ / ₁₂	336 ἔξξ.

BGU VI 1244, ¹⁵	333	P. Mich. III 219, ⁹ / ₁₁	367, 1
P. Brem. 10, ⁸ / ₅	353	P. Mil. Univ. I 25 II, ²³ / ₅	347
P. Cairo Masp. III, 340v. ⁴⁴	352	I 25 III, ¹⁶ / ₂₆	347 έξ.
P. Chrest. I 122, ⁹	331	I 27, ⁵ / ₂₂ 348 έξξ.	365
P. Fay. 112, ¹⁸	340 έξ.	P. Oslo III 155, 9	330
114, ¹⁷ / ₂₂	341 έξξ.	P. Oxy. I 119, ¹³ / ₅	364
126, ² / ₈	363 έξ.	II 294, ²⁴ / ₅	334 έξξ.
P. Flor. II 151, ¹¹ / ₃	365	III 492, ⁷ / ₉	350
III 334, ⁸ / ₁₂	357	III 531, ⁷ / ₉	353 έξ.
III 362, ⁵	368, 1	IV 744, ⁷ / ₈	338
P. Fouad I 30, ²⁷	346 έξ.	VI 930, ¹ / ₈	365 έξ.
I 35, ⁹	340	XII 1481, ⁷ / ₈	356, 1
I 77, ⁵ / ₁₁	356 έξ.	XIV 1676, ⁷ / ₈	356
P. Gen. 75, ³ / ₉	360	P. Par. 18 bis, ⁹ / ₁₄	362 έξ.
P. Giss. 17, ⁷ / ₁₄	364	O. Petrie 279, ¹ / ₂	340
P. Giss. Univ. bibl. VI 49 IV, ¹³	361 έξ.	P. Ryl. II 96, ⁷ / ₁₀	345 έξ.
P. Goodsp. 3	354	II 120, ¹¹	350 έξ.
P. Got. 13, ¹¹ / ₃	368, 1	PSA Athen. 43 I, ¹⁸	357 έξ.
P. Hamb. 88, ³ / ₁₅	360 έξ.	PSI III 212, ⁹ / ₄	367
P. Lond. II 335, ⁷ / ₃₁	358 έξξ.	VII 741, ¹² / ₈	365
III 951v, ⁹	354	VIII 967, ¹⁸	366
IV 1338, ⁷ / ₈	328, 3	SB III 7251, ⁹ / ₁₁	367 έξ.
IV 1343, ¹⁶ / ₉	354	P. Teb. II 423, ³² / ₅	367 έξ.
1916, ²⁹	360	II 591	366
O. Mich. 90, ⁴	329 έξ.	UPZ I 5, ¹²	325 έξξ.
P. Mich. II 123r II, ⁹	339 έξ.	I 6, ¹¹	325 έξξ.
III 175, ¹⁵	352	II 162 VII, ²⁹ / ₈₀	332 έξ.
III 206, ¹⁶ / ₈	365 έξ.	P. Zen. Mich. 85, ⁶ / ₆	365, 1
III 206, ²¹ / ₃	366 έξ.		

II. Άλλα κείμενα

Διγ. Άκρ. Έσχοιριάλ 926 έξ.	359, 1	Μένανδρ. Έπιτρέπ.	392
Κ.Δ. Μάρκ. 1, ³⁵ 6, ¹	329	Π.Δ. Κριτ. Β 16, ¹⁹ / ₂₀	328
Πράξ. 18, ⁶	326	Χρον. Μορ. Ρ 721	354, 1